

821.161.2
3-264

ВІТАЛІЙ ЗАМОСТЬЯН

МОЯ ПОЕТИЧНА БІОГРАФІЯ

МОЯ
ПОЕТИЧНА
БІОГРАФІЯ

821.161.2

3-264

ВІТАЛІЙ ЗАМОСТЬЯН

Дарунок автора

МОЯ ПОЕТИЧНА БІОГРАФІЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
Національного Університету
"Києво-Могилянська академія"

Видавничий дім
«Києво-Могилянська академія»

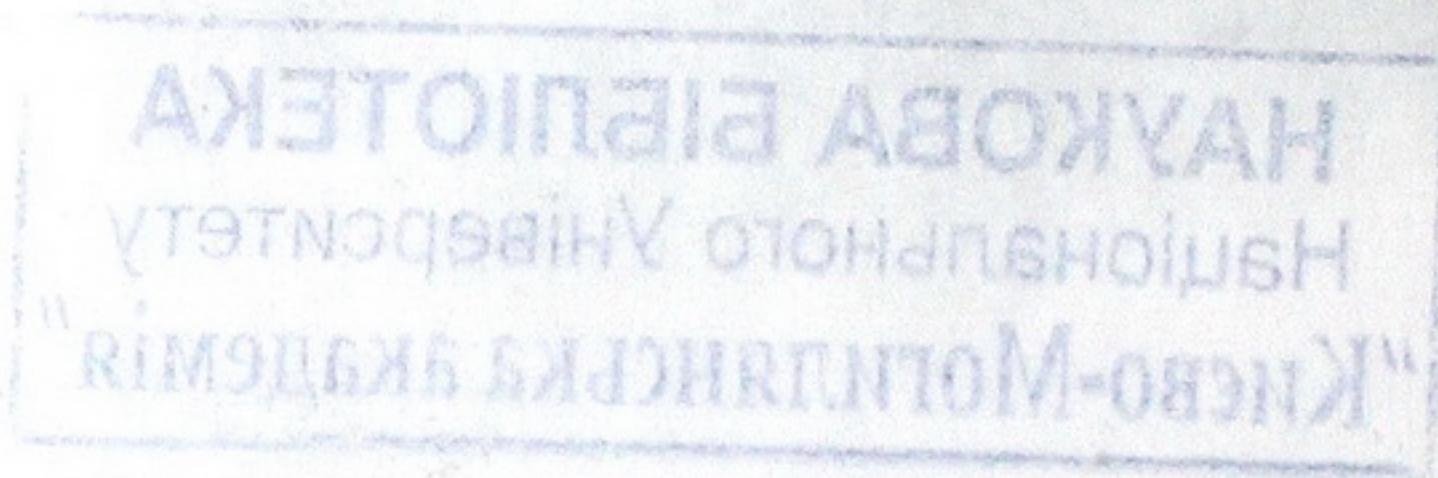
Київ
2007

Філ. б-ка
к. 126

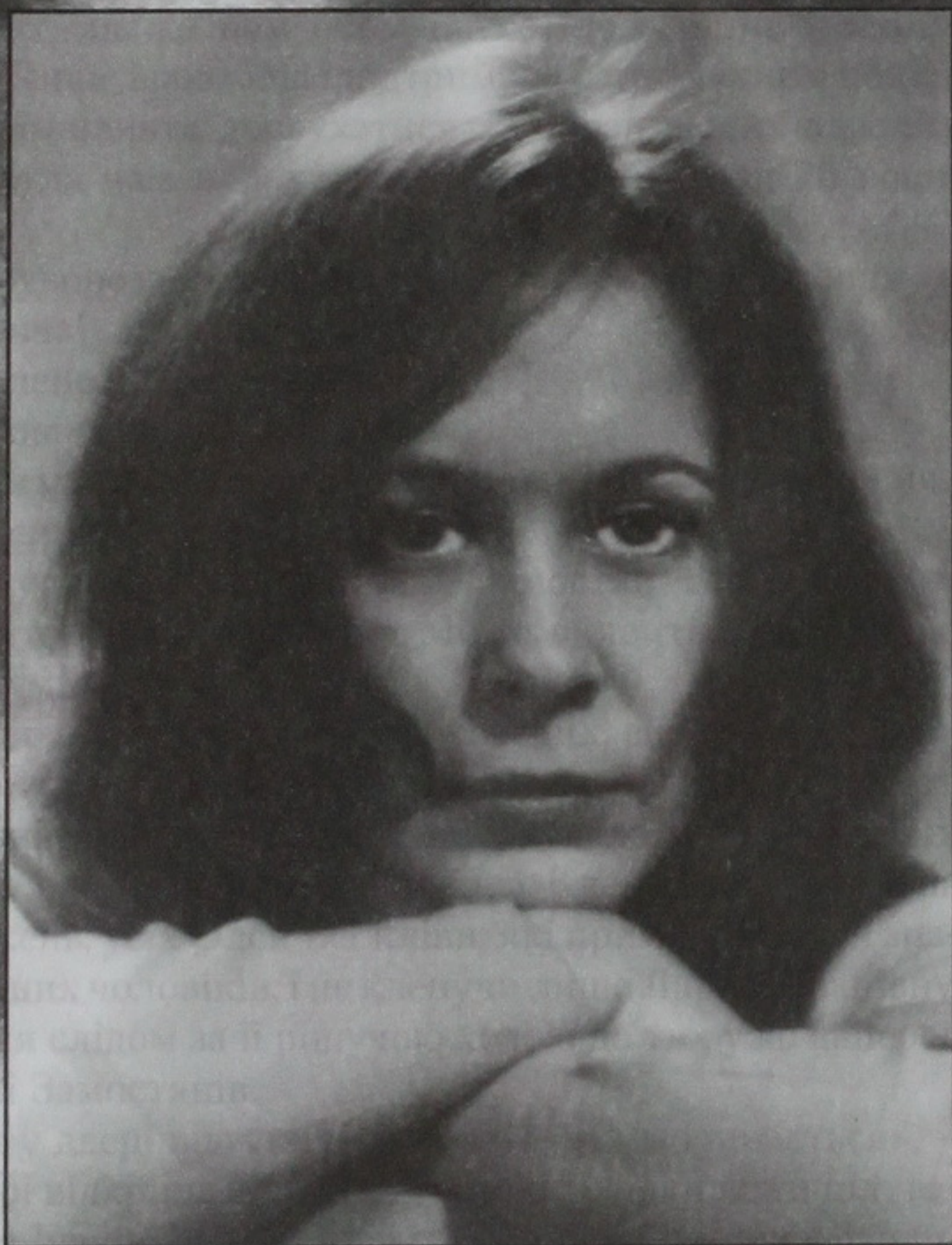
399305

Ця книга – життєвий шлях доктора медичних наук, професора В. П. Замостьяна, поданий у спогадах, поетичних і прозових. Та, на відміну від звичної мемуарної літератури, він подає ці спогади досить своєрідно, у лірично-іронічній манері. Ми рухаємося від дитинства та юності до аспірантури, бачимо становлення особистості й події власного та наукового життя, знайомимось із вихованцями науковця. Читач матиме нагоду відчувати суспільну й духовну атмосферу другої половини ХХ століття та жвавий ритм 2000-х років, зможе посумувати і посміятися разом із автором.

*Першу книжку в єдиному примірнику підготувала
Оля Брюховецька за допомогою родини Брюховецьких.
Вони мені подарували цю книжку на 70-річчя.
Це був воістину царський подарунок!
Ми максимально зберегли стиль цієї першої книги.*

Моїй безмежно дорогій Олені,
яка так раптово і передчасно пішла

ТАЛАНТ, НЕПІДВЛАДНИЙ СУДЖЕННЯМ КРИТИКІВ

Ох, як же нам обом не хотілося один з одним знайомитися!.. Лише вроджена і підтримана багаторічним покірним тренуванням звичка дослухатися до порад наших власних дружин допомогла нам подружитися. Це було понад 20 років тому...

Л. І. (мені суворо): – Сьогодні йдемо на день народження до Віталія Павловича!

Я (невдоволено): – Хто це такий?

Л. І.: – Чоловік Лени Замостян.

Я: – А чого я маю йти до незнайомого мені Віталія Павловича на день народження?

Л. І.: – Тому що він чоловік Лени Замостян. Він незабаром захищатиме докторську дисертацію. Може, виявиться потрібною людиною. Зрозуміло?

Мені все стало зрозумілим. У прекрасних, енергійних жінок (а до таких належала Олена Василівна), як правило, бувають анемічні, занудні чоловіки. Таким і вибудувала мені моя убога фантазія отого уявного Віталія Павловича. Кленучи в душі всі на світі дні народжень, усіх Олен Василівн, які примудряються знаходити собі нудних чоловіків, і не кленучи лише Ларису Іванівну, я покірно пхався слідом за її рішучою ходою до тих уже наперед осоружних мені Замостянів.

На дзвінок у двері відгукнувся собака. «О, починається», – подумав я. Двері відкрила Олена Василівна, і, поки вони цілувалися з Ларисою Іванівною (ніби на роботі щодня не зустрічалися...), я крадькома спостерігав за якось аж перевернутою частиною обличчя, яке виткнулося з-за одвірка кімнатних дверей і одним почервонілим оком чомусь невдоволено спостерігало за мною. («Мабуть, від вживання алкоголю оте почервоніння», – промайнула в моїй підсвідомості перша несподівано тепла думка про невідомого ще мені Віталія Павловича.)

Хоч я на той час ще не дійшов до глибин своєї підсвідомості. Бо око кліпало. А я стояв. І в душі моїй здійсалося обурення: чого я сюди припхався? Уявляв, як те око розповідати мені про досліди над мишами, про скорочення м'язів у передсмертних агоніях і т. ін. Несподівано око розвернулося на 90°, і з-за одвірка з'явився ще й ніс. Це вже було як фантасмагорія – ніби за Гоголем... І ніс – як у Гоголя. «Ото не треба було вчора із Скрипником напиватися, – подумав я. – Не може ж бути у цього майбутнього медичного світила такий письменницький ніс». Але тут на мене налетіла Олена Василівна, почала мене ніжно термосити і легковоїно цілувати в усі частини мого незадоволеного обличчя.

Вдовольнивши свої жіночі інстинкти, Олена Василівна мимохідь кинула: «Вітя, займися», – і потягла Ларису Іванівну на кухню, звідки пахтіло кручениками. Око й ніс висунулися повністю, і я побачив доволі миле й добре обличчя, яке простодушно заусміхалося і раптом змовницьки, сторожко озираючися на двері кухні й затинаючися від хвилювання, запитало: «Випить хочеш?» Це прозвучало як грім серед ясного неба. А, виявляється, це був тест. (Тепер розумієте, чому запроваджено тести при вступі до НаУКМА?) З'ясувалося, що Віталію Павловичу Олена Василівна так само в наказовому порядку повідомила, що на його день народження прийде без п'яти хвилин кандидат педагогічних наук Брюховецький, який може колись виявитися корисною людиною... Віталій Павлович так само запідозрив, що в такої прекрасної жінки, як Лариса Іванівна, повинен бути занудний чоловік, котрий, щойно переступивши поріг, почне розповідати про теорії виховання радянської людини на базі кодексу будівника комунізму...

Коли наші дружини, наснажені взаємним обміном рецептами та окрилені натхненно знайденим шляхом майбутньої відсічі нахабній Блюміній, повернулися до кімнати, ми з Віталієм Павловичем уже дружили. І дружимо досі.

І славно ж ми дружимо! Пригадую, в горбачовські часи... Дзвінок у двері до нашої знаменитої квартири на Челюскінців. Я щойно закінчив друкувати проект Програми Народного руху України за перебудову. Він існує в одному-єдиному примірнику. Скачу на своїх милицях до дверей, відкриваю і... ледь не зомліваю. За дверима полковник внутрішніх (тобто тюремних) військ і честь мені віддає. Лихоманково підраховую, скільки треба часу,

щоб доскакати до своєї кімнати і проковтнути проект Програми... Чи встигну? А тут з'являється усміхнена і не зовсім серйозна, навіть хистка, постать Віталія Павловича. Це, виявляється, вони із Анатолієм Гудзенком після бані зайшли провідать мене. Отож Віталій Павлович, засвідчую, був першою в світі людиною, яка чула проект Програми Руху. Уявляєте, які часи були: люди були готові слухати читання проекту Програми... Або наш знаменитий похід у ходорівське кіно... А наші разом з світлої пам'яті Віктором Іванисенком вилазки на шашлики в Ірпінь... Або мій знаменитий футбольний матч біля будинку Віталія Павловича... Або коли я зважився запросити Віталія Павловича на роботу до Академії... А він ображено запитав: «Чому ти раніше цього не зробив?» А я боявся, думав: ну, солідний вчений, невже він піде на авантюру? А наша дружба разом з Володькою-комбайнером у Бирлівці...

Треба сказати, що не так легко як людина відкривався для мене Віталій Павлович як поет. Очевидно, тут відігравало свою роль підсвідоме неприйняття його гоголівського носа як фантасмагорії ще при нашій першій зустрічі. От не вірив я, що він може як Чехов. Або хоча б як Щербак. Ну, в крайньому разі як Коротич... Через те не один рік обзивав його публічно графоманом, хоч потайки зачитувався його нетлінними творами. Чого вартий хоча б поетичний шедевр Замостьяна «Як гарно на озері летом...» Це так ностальгічно нагадує повну оптимізму поезію соцреалізму. Вслухайтесь:

Як гарно на озері летом,
Я був би тут місяців семь...

Ви ж відчуваєте, який огром думки з перетворення всього клімату України на субтропічний – щоб літо тут тривало сім місяців... І таких грандіозних поетичних прогнозів у Віталія Павловича ми можемо знайти сотні. Уявляєте, якщо вони будуть реалізовані... «Жаль только, жить в это время прекрасное уж не придётся ни мне, ни тебе».

Проте на своє виправдання певного неприйняття Замостьянової складної за метафоричною матерією поезії я можу навести такий факт. Прочитайте його знаменитий в народі вірш, який уже багато хто навіть вважає фольклорним (а ми ж знаємо, що це найвища оцінка творів митця) – «А людоїд гострив ножа...». Здавалось би, все гарно тут і в образній формі відображаються реалії життя. А проте на фразі «А Славка він не почне, бо в нього

м'ясо несмачне» відбилосся некритичне сприйняття Замостьяном буржуазної дійсності, невіра в смачність м'яса секретаря партійної організації Інституту літератури. Коли мені в цій самій буржуазній Америці різали груди, я спитав хірурга про якість свого м'яса і пояснив свою цікавість твердженням відомого навіть на цьому континенті поета Замостьяна. Лікар зашарівся, довго виправдовувався, що йому незручно заперечувати незаперечний авторитет Замостьяна, але тут геніальний поет усе-таки помилився: виявляється, у мене м'ясо все ж смачне...

Але, звичайно, ці окремі недохопи не можуть зіпсувати цілого враження від наснаженої натхненням талантом творчості нашого ювіляра. Я думаю, що кожна мисляча і тонка за своїм сприйняттям Універсуму людина знайде поживу в цій невеличкій за обсягом, але вартій багатьох томів книжечці.

Я був на п'ятдесятиріччі Віталія Павловича, на шістдесятиріччі... А от на сімдесятиріччя потрапити не поталанило. Але це ще більше зміцнює моє бажання відсвяткувати разом його вісімдесятиріччя. Запросиш, Вітю?

*В'ячеслав Брюховецький,
до якого приєднується і Лариса Брюховецька.*

29 грудня 2002 р.

*м. Нью-Йорк, Мангеттен,
кімната 1019 готелю «Сірій Камінь»
на перетині Бродвею і 91-ї вулиці.*

АУТОДАФІЯ

Народився я в розпалі голодомору в Україні – на початку 1933 року і коли до влади в Німеччині прийшов Гітлер. Це я тепер такий розумний, а тоді я про це ще не знав. Але наша сім'я голоду не відчувала. Батько був військовим лікарем, а ці контингенти, як відомо, геноциду не підлягали. А бабусю мою Ганну батько забрав із рідного села Петрівці Миргородського району, мабуть, рятуючи від голоду. Тому першим вихователем моїм була баба Ганна, яку я добре пам'ятаю. Вона була добра, але по-сільському лайлива: «Цур тобі пек, щоб тебе черви та пранці зділи, а щоб тобі... та бодай тобі... А цур тобі в печінки та в бандури». Отож миргородський діалект я сприйняв з молоком моєї мами, потім я закріпив свій фольклорний запас у роки німецької окупації, коли ми з Харкова втекли в село Петрівці знову-таки від голоду. В ранньому дитинстві я дуже любив рибу, просив у сусіда: «Дай биби». Певно, через цю рибу я став таким розумним.

Зустрічатися з дівчатами почав з 5 років, була у мене подружка Майя. Ми сідали поруч і розглядали один у одного інтересні частини тіла. Мабуть, уже тоді якимось підсвідомо я поступово ставав фізіологом. Коли перестав усцикатись – не пам'ятаю. Але добре пам'ятаю, як ми, десятирічні, якимось залізли в колгоспний садок по порічки. Нас нагнав сторож – старий Бабченко, схожий на традиційного Діда Мороза. Я не встиг утекти, заплутався в чагарниках, і дід став наді мною, розмахуючи палицею. Я так злякався, що всцявся...

Мама моя з Харківщини, там десь у Валках та Знам'янці мої неznані родичі. Вона теж була лікарем. Витягла нас, мене і сестру, у тяжкі роки окупації, під час якої працювала на колгоспній землі, щоб було що їсти. Виховала нас у дусі ненависті до окупантів і любові до батьківщини, тоді радянської. Якимось у 1942 році над Петрівцями пролетів наш літак і скинув листівки. Ми їх

позбирали у соснах і роздавали людям. Так що я можу стверджувати, що брав участь у партизанському русі. До війни у нас була дуже спокійна і дружна сім'я. У сусідів, як я пам'ятаю, точились нескінченні сімейні сварки. Ми жили спочатку у Харкові, а потім у Львові, після 1939 року. Війна все зруйнувала. Батько через 2 місяці після початку війни потрапив у полон, його з полону забрала якась жінка, а потім вона йому сподобалась більше мами і він у сім'ю не повернувся. Цю Лесю (так її звали) я люто ненавидів усе життя. Я до цього часу не можу зрозуміти, яке затьмарення найшло на мого батька, як він міг зрадити святій жінці, яка зберегла йому вірність упродовж тяжких років війни і потім чекала його все життя.

Але повернімося до аутодафії. Школу я почав у Львові. Наша школа розміщувалася у якійсь католицькій духовній установі, і ми, діти, в різних закалабках знаходили мініатюрні молитовні книжечки на польській мові. В першому класі у мене було перше кохання, ми вдвох з приятелем кохали одну дівчину і часто вдвох проводили її додому. В цей же час я подружився з компанією вуличних пацанів, які крали булочки в магазинах. Так що був трохи приבלатньонним. Батько, спасибі йому, вибив з мене цю дурість. Там же, у Львові, я почав розмовляти польською мовою, що її тоді у Львові чути було скрізь. На жаль, польська мова вивітрилась з мене, єдина фраза залишилась: «Ідзь, бо копну в дупу, то крев залле». Яскраво пам'ятаю, як я на вулиці грався з паперовим літаком, на крилах якого були намальовані зірки. Якась стара полька, що проходила повз мене, з оскаженінням затоптала цей літачок. 2-й клас продовжив у Харкові перед окупацією. Війна почалась для мене у Львові. Сіріло, і чути було вибухи бомб і ниття літаків. Мої батьки заспокоювали себе: «Мабуть, це учбова тривога». В пам'яті спливає батькове обличчя – ніколи я не бачив його таким серйозним. Термінова евакуація потягом. Декілька разів налітали німецькі літаки, тоді поїзд зупинявся і всі тікали в поле. Чому? Пам'ятаю, як у Харкові я побачив передові загони німців. Вони йшли ланцюжком, притискаючись до будинків, і були обвішані всілякою амуніцією. І друга картинка, через 2,5 роки. Село Петрівці. Три дні, як німці втекли. Десь під Ромоданом гуркотіла війна. Селяни казали, що бачили наших розвідників. Ось-ось придуть наші. І от спекотного літнього дня десь з-за річки Хорол, від Єрмаків іде нескінченний ланцюг наших солдат. Вилинялі гімнастерки, стомлені сірі обличчя, і селяни з гостинцями: хто насіння дає,

хто хліба. Найщасливіші дні в моєму житті – це день Перемоги і день, коли прийшла звістка, що батько живий.

У другий клас ходив при німцях у с. Петрівцях, продовжував після визволення уже в с. Савинцях – це в 5 км від Великих Сорочинців. З 6 по 10 клас я навчався в залізничній середній школі № 17 в м. Жмеринці, куди мене забрав батько. При німцях до школи я ходив у драних штанях і в маминій хутряній куртці, яка була на мене завелика. У дворі школи німецькі солдати тренувались біля гармат і дуже глузували з мене. Німець-насмішник був в окулярах. Мабуть, його смішила мамина куртка. Ще одна картинка. 1943 рік. Німців уже вигнали. Мене привозять на підводі в с. Савинці, куди маму призначили лікарем, провозять повз школу, де я вчитимусь. Там саме перерва. Точиться різноголоса стрілянина – гуркотять вибухи, літають трасуючі кулі, дирчать автоматні черги. Це школярі розправляються з боєприпасами. Потім і я навчився. А скільки дітей війни загинуло, колупаючись у снарядах!

Закінчуючи десятирічку, я мріяв стати льотчиком. Але батько весь час розвіював романтику цієї професії. Він радив мені стати лікарем: «Якби я не був лікарем, я б у полоні не вижив». І от слухняний син свідомо подав документи в Київський медінститут. І пройшов. У 1951 році корупція була ще в зародку порівняно з сьогодні. Медінститут – це не просто! Вчорашній школяр потрапляє в трупарню, і тут починається ломка і приходить глибше розуміння життя. Для тих, хто витримав. Той, хто не вивчав медицину, залишається бреним гуманітарієм усе життя. Навіть природничник. Стаєш веселим життєствердним песимістом, може, циніком, особливо після вивчення безлічі хвороб. На перших курсах вивчали біологію, нас учили шанувати Т. Д. Лисенка, якого я не розумів. «Спадковість, це здатність організму вимагати певних умов для свого існування і певним чином на ці умови реагувати» – запам'ятав з газети. Біолог професор Кострюкова тлумачила нам «учення» Лисенка і на всі заставки лаяла менделістів, морганістів і негідника Мальтуса. Навіть мертва мова латинська була політизована: «Anno millesimo octigentesimo septuagesimo dux proletariorum universi Lenin natus est», що значить: «У 1870 році народився вождь світового пролетаріату Ленін». Але тоді ми цього майже не помічали. Думали, що так і треба. 1957 рік. Державний іспит з історії КПРС. Мені попався розгром Колчака. Бекав я,

мекав і нарешті сказав, що Колчак був розстріляний в Омську..., далі – в Томську. Викладач: «Колчак був розстріляний в Іркутську, але це не має великого значення».

Під час розподілу призначень випускників-лікарів мене хвилювало тільки одне, щоб у тому місті, куди мене направлять, був гімнастичний спортзал. Я був фанат спортивної гімнастики, але тоді ще не розумів, що великих перспектив у мене в цьому виді спорту немає. Реальне життя різче відрізнялось від інститутських, студентських очікувань. Уже тоді, в 1957 році, лікарем у клініку потрапити було майже неможливо. І от я – дільничний дитячий лікар поліклініки обласної дитячої лікарні м. Донецька (тоді Сталіно). Іду по виклику, стукаю в двері. Довго не відчиняють. Потім вибачаються: «Ми думали, що монтер прийшов перевіряти, чи не крадемо електрику». Був зеленим, молодим. Потім поважали. Молоді ноги носили мене легко по поверхах, і я став поверховим лікарем. (Український варіант російського «поэтажный доктор» навіть кращий.) Мною опікувалася зав. поліклінікою Есфір Ісаківна Ріхтер і якось надихнула мене виступити на обласному активі медпрацівників. Я сказав у своєму виступі, що для дільничного лікаря не потрібен курс медичного інституту, що ці функції під силу спеціально вимуштруваним десятикласникам, що зарплата поверхового лікаря надто низька, що санітарно-епідеміологічні станції перетворились на наглядців над лікарями, замість того, щоб самим робити санітарну роботу, вони валять усе на дільничного лікаря. Я ще багато чого там наговорив. Після мого виступу зав. облздороввідділу Бабенко сказала, щоб мого духу в області не було. І посипались догани. А я був секретарем комсомольської організації лікарні і редактором стінної газети. Якось з відрядження з м. Шахтарська я прислав телеграму і сам її розмістив у газеті: «Замостьян з відрядження питає, чи не одержав він чергової догани в плановому порядку». Молоде-зелене! Одержав третю чи четверту догану, і мене направляють у розпорядження облздороввідділу, як невинного лікаря. І тоді включаються механізми самозахисту. Я йду спочатку до райкому комсомолу, а секретар райкому вже проінформований нашим головлікарем. Тоді я йду в райком партії і... як сто баб пошептало. Інструктор Шелест призначає комісію, комісія колошматить обласну лікарню, мене реабілітують. Але я розумів, що в тому колективі мені вже не працювати. І почались пошуки аспірантури. Хвала В. В. Фролькісу, який мене запам'ятав

399305

ще з 2 курсу і запросив мене в аспірантуру з фізіології у новий інститут геронтології. Отож я вдячний головному лікарю обласної дитячої лікарні м. Донецька і завідувачці облздороввідділу, які надихнули мене піти в аспірантуру. Тобто я в науку пішов по нужді. Причому від дитячого лікаря відразу перейшов до вивчення фізіології старого організму. Лікар після 3 років практичної роботи для теоретичних досліджень є нуль. Отаким нулем я себе відчував у цій лабораторії розуму, дослідів і гіпотез. Тоді ще не професор, а доктор наук Володимир Веніамінович Фролькіс був дивовижною людиною. Надзвичайно тонкий у стосунках з людьми, співробітниками зокрема. Оратор від Бога. Коли він у нас, студентів, був асистентом і вів групу, його завжди було цікаво слухати, він найбільш нудні, з моєї точки зору, теми, таку як фізіологія травлення, розповідав цікаво, змушував нас висувати нові гіпотези щодо механізмів функції серця, скелетних м'язів, вищої нервової діяльності. Тобто він ще в 50-х роках викладав так, як сьогодні вчать нас американці. Єдина відмінність – не сидав на стіл. А в лабораторії фізіології почалося для мене нове, нечуване і небачене життя. Його щотижневі наукові лабораторні конференції – школа фізіології, медицини, історії науки, культури і життя. Я в лабораторії був Вітею. Так він мене називав, і так мене називали всі. Доручив він мені зібрати установку для вивчення м'язової працездатності, коли сідничний нерв подразнюється електричним струмом, а скорочення м'язів реєструється на закопченому барабані-кімографі. А я ж повний нуль. Не знаю, з якого боку підійти до столу і з чого почати. Моїм першим наставником був славний Нестор Верхратський, який робив вигляд, що не помічає мого невігластва, і терпляче вчив мене. Потім потроху все налагоджувалось, я мужнів і вдосконалювався як крисоріз. Завдання від шефа (Фролькіса) було стомити м'яз внаслідок виснажливої електростимуляції і на тлі стомленого м'яза подразнювати черевний симпатичний ланцюжок або ввести адреналін для виклику так званого феномена Орбелі-Гінецинського. А м'яз не стомлювався! Працює 2 години, 3, 6, 8 годин і не стомлюється. Може, це від того, що я був абсолютний нуль в електроніці? Якийсь артефакт? Але який артефакт, коли м'яз працює! І тоді я йду на 6-місячні курси радіотелемайстрів. Значно порозумнішав. Але м'яз не стомлювався. Звідтоді багато було дослідів з нестомлюваністю м'язів, і тільки в 1976 році, коли вже пішов з інституту геронтології, я опублікував у Фізіологічному

журналі СРСР 2 статті про умови нестомлюваності м'язів. На жаль, вітчизняні фізіологи не помітили цих матеріалів. Якось мені довелося дискутувати з цього приводу з В. Хаятініним, відомим на той час фізіологом, і він з московською амбіцією стверджував: «Этого не может быть, у вас была контрактура». Річ у тому, що у київських фізіологів амбіція теж є. Якось я подав у Фізіологічний журнал (Україна) статтю з новими даними з кровопостачання працюючих м'язів. Я там доводив експериментами існування критичного рівня кровотоку для нестомлюваності. Один відомий академік дав негативну рецензію. Мабуть, теж подумав, що цього не може бути. Статтю так і не було опубліковано.

Аспірантура, це не тільки досліди, бібліотеки, конференції, публікації, а й молоде бурхливе життя, кохання, дружба, зустрічі, застілля. Я одержував в аспірантурі мінімальну лікарську стипендію – 74 рублі. А тут ще мама купила машину, ГАЗ-21 («Волга»). Машиною я інколи їхав до Києва. І тоді припинялись бібліотеки, досліди. Я ще тоді помітив цікавий феномен: як тільки відганяю машину в с. Великі Сорочинці, різко скорочується коло друзів. Таке се ляві. Завдяки автомобілю десь близько року аспірантури вилетіло в трубу. Через рік після закінчення аспірантури я подав на захист кандидатську дисертацію. Ще впам'ятку був мій ганебний попередній захист в інституті геронтології. Тоді у мене був якийсь ступор. Мені здавалось, що навколо надзвичайно розумні люди, а я такий тупий. І куди ж я лізу? Чогось урізалось у пам'ять, що під час захисту у мене випростався пояс і я весь час його намагався повернути на місце. А він не піддавався! Зовсім інша річ – офіційний захист. Інститут фізіології ім. Богомольця. Літо 1964 рік. Очолює Вчену раду академік Данило Воронцов. Бере участь у засіданні Ради ще молодий Платон Костюк. А у мене гладко тече промова і нормальні відповіді на запитання. Пройшло. А потім пройшло ще 9 років експериментів, нових, цікавих локальних експериментальних знахідок. Я став умілим експериментатором, вже заввиграшки робив тонкі філігранні досліди на щурах з канюлюванням мініатюрних артерій, з автоперфузією працюючих м'язів... та почалась якась криза, застій. Це не залежало від колективу, керівника. Це залежало від мене. Мабуть, це був синдром біополя сильної особистості. Я розумів, що далі я перестану самотійно мислити і перетворююсь, висловлюючись мовою електроніки, на генератор у режимі че-

кання. І тут мені запропонували завідувати лабораторією фізіології в Інституті медичних проблем фізичної культури МОЗ УРСР. Я ризикнув. За могутньою спиною Володимира Фролькіса ми всі були хлопчиками в коротких штанцях (як тепер улітку ходять дорослі дяді з волохатими ногами), а тут – жорстоке, реальне життя відомчої наукової установи. Це вам не академічна наука. Ми повинні вивчати реакцію організму до і після здачі норм ГТО! Ето, брат ти мой! Колись, у черговому вітанні Вчителю (він же ВВ), я писав: «Дорогой ВВ, иже еси в академической выси, а мя грешному довелось топтать министерскую глину». Довелось раків пекти на різних учених і невчених радах. Контингент співробітників КНДІМПФК був подвійним – половина медиків, половина спортсменів і малий прошарок біологів. Спортсмен у НДІ – це здебільшого ентузіаст з палаючим поглядом, який хоче будь-яку наукову проблему вирішити відразу, не відкладаючи. Або впадає в містику. Тут важливо було не розгубити академічний дух. І я поступово створив експериментальну базу, налагодив стереотаксичне вживлення електродів за спеціальним атласом. Допомагала мені Валя Міцель (тепер Норинська), і ми з нею побудували цікавий тредбан, де щур зі вживленими електродами прагнув дотягтися до педалі самоподразнення і при цьому виконував певну роботу, яку ми дозували. За цей тредбан одержали авторське свідоцтво – перше, яке одержав інститут. Директор наш, Анатолій Олексійович Шелюженко, лікар, який прийшов у інститут з ЦК КП України, поставив таке завдання – одержувати авторські свідоцтва. Він десь близько року до мене придивлявся і все-таки визнав. У цій установі я з Віті перетворився на Віталія Павловича. Потім я вирішив поступати в партію. Вступав цілих 3 роки. Якийсь доброхот написав анонімку в райком партії, що «Шелюженко розвів в інституті синогогу, що тут багато євреїв і от один з них, В. Замостьян, пролазе в партію. А потім вони поїдуть в Ізраїль». Логіка мікроцефала. Райком розбирався довго, а потім мене тортурили ще й на партійній комісії: «Чому ви раніше не вступали в партію? Вам було ніколи, бо ви дисертацію писали?» Таки прийняли і відразу ж обрали секретарем партійної організації інституту. І почалися райкоми, партзбори, партбюро. Розмови про мораль. Шелюженко до співробітника-комуніста: «Саша, ти вже втретє одружуєшся, ти ж багатоженець, ми тебе виженемо з партії». – «Анатолію

Олексійовичу, я ж чесний комуніст. Якщо я переспав з жінкою, я повинен на ній женитися».

Громадська і адміністративна робота, звичайно, заважала науковій. А в мене ще й докторської немає. Добре, що ніхто не втручався в справи лабораторні й можна було планувати наукову роботу, як заманеться. Я й планував і робив докторську. В основу лягли мої досліді з нестомлюваності м'язів, що їх я робив ще в лабораторії Фролькіса. Багато чого довелося доробляти. Додалось три авторських свідоцтва. Відпусток творчих ніхто не давав. Тому підготовка дисертації розтяглася до 14 років (від часу кандидатської). Перший внутрішній захист був у мене в 1974 році, в інституті геронтології через рік після мого звільнення. З того часу було 5 попередніх захистів дисертації, кожен з яких закінчувався банкетом. Нарешті, в 1978 році, в тому ж інституті фізіології ім. Богомольця я офіційно таки захистився. Захист був нормальним, але тяжким. 23 запитання. Кожен фахівець запитував те, що він знає. Як ви вимірювали напругу кисню поля графічним методом? (Березовський). Чи визначали ви кисневі каскади? (Колчинська). Чи досліджували ви синапс? (Костюк). І так далі. Особливо «лютував» акад. Серков. Я цього очікував. Він часто на захистах перетворював дисертацію на попіл, а потім клявся, що все-таки голосуватиме «за». Він узяв мій автореферат і потряс ним над столом: «Ви пишете, що це периферичні механізми працездатності, але ж тут немає механізмів!» Зазвичай незворушний Платон Костюк з серцем доводив мені вже після захисту, що треба було детальніше дослідити синапс. Опонентами були М. Зимкін з Ленінграда з Інституту Лесгафта і О. Радзієвський з нашого фізкультурного. Я везунчик. Костюк посварився з ВАК СРСР, і вони після мого захисту 1,5 роки не розглядали дисертації з Інституту Костюка. А потім були ще чорні опоненти: «Як це м'яз не стомлюється? Цього не може бути!» Нарешті затвердили. З моменту мого переходу з геронтології в Інститут медпроблем фізкультури (ми часто називали: «Інститут нет проблем») минуло 13 років. У лабораторії фізіології окреслилось власне обличчя, намітився напрям досліджень, цікава концепція. Пішли аспіранти, дисертанти... І тут вибухнув Чорнобиль. Починався він непомітно – незначні офіційні повідомлення. Дурили не тільки нас. Світ. І тільки коли по чужому радіо почув, що в Швеції підвищилась радіація, – тоді зрозумів масштаби події. Відсутність інформації породжує страх і перебільшення.

Я пам'ятаю, як першого травня в гаражі я дивився на небо і гадав, чи смертельну дозу я отримую? Тоді над Києвом висіла йодна хмара. Доза, як тепер відомо, була не смертельна, але для щитовидної залози цілком достатня. В Шевченківському райкомі нам, секретарям, сказали: «Дітей вивозьте». Через 2 дні: «В жодному разі не вивозьте, не панікуйте». А найбільш посвячені вивозили. І закрокувала першотравнева демонстрація... Я таке явище, коли люди зневірилися, називаю інпринтінгом (Конрад Лоренц): коли каченя, яке щойно вилупилось, тиждень бачить перед собою одежну щітку – воно все життя буде вважати її своєю матір'ю. Так і стражденні обивателі – скільки б їм після цього не казали правди про Чорнобиль, вони все одно нізащо не повірять.

На Чорнобильській хвилі було створено Всесоюзний центр радіаційної медицини АМН СРСР. На базі Інституту нет проблем! Єдине позитивне в цих змінах я вбачав у тому, що автоматично залишаю посаду секретаря парторганізації – це все-таки заважало дослідженням. Пішов і директор центру А. Ю. Романенко (тоді він суміщав і посаду міністра МОЗ) в Шевченківський райком за порадою. А там сказали: робіть секретарем Замостьяна – з ним у нас не було ніякої мороки. Отож втіхи ніякої, знову мене обрали секретарем. І знову зміна напряму наукових досліджень, поглиблення знань з радіобіології. Почав вивчати дію малих доз іонізуючого випромінювання на функцію нервово-м'язової системи, як індикатора стану всього організму. Відриватись від теми м'язів не хотілося, бо я однолюб у науці. Крім того, я методикою дослідження нервово-м'язової системи володів пристойно. Почалися перші несміливі кроки в радіобіології, семінари і допомога «старших братів». Московський Інститут біофізики опікувався нами з відомим московським скепсисом: «Що ви там знаєте порівняно з нами, салаги» У них насправді досвід був більший, ще в 1954 році – аварія в Челябінську, всі ядерні аварії Союзу були проаналізовані інститутом біофізики АН СРСР (директор – академік Ільїн). Дуже цікавим і повчальним було стажування в так званій 6-й клініці Інституту біофізики. А далі – будні, будні, будні. І якось непомітно почалась перебудова, яку ми вітали, а потім вона теж непомітно стала некерованою.

Ще один уривок з життя. Ми з підполковником внутрішніх військ, моїм приятелем Анатолієм Гудзенком повертаємось з сауни. Радощів здалося мало. Давай ще зайдемо до Славка

Брюховецького! І майнули на Челюскінців, де він тоді жив. Довго не відкривали. Аж ось відкрили. В дверях якийсь не такий Брюховецький на милицях. Після розпиту пустив-таки. Як виявилось, він щойно написав проект «Руху за перебудову», от і вирішив, що я привів служивого його арештувати. Ми з задоволенням були першими слухачами цього історичного проекту і потім ще гарно посиділи. Мені вдалося в 1990 році позбутись секретарства. З партії я не виходив, партквиток зберіг як пам'ять. І тут стався путч.

Тут у мене виникають складні асоціації з «Лебединим озером». Перші – студентські роки, балет у оперному. Далі – аспірантура в Інституті геронтології, початок 60-х, якийсь Вася з ансамблю Вірського ставить танок маленьких лебедів. Виконують 4 аспіранти в пачках, серед них і я. Вася знав, що викликатимуть на «біс». І приготував на «біс» канкан. Це був найбільший успіх у моєму житті. Академіки, серед них Борис Микитович Маньківський (невропатолог), від сміху сповзали зі стільців. І третя асоціація – саме 19 серпня весь день передавали по телевізору балет «Лебедине озеро». Я їхав із Бирлівки (там у мене садиба) і, дізнавшись про путч, уперше пожалкував, що не народився в Швейцарії.

Потім були всім відомі події, і раптом, десь на початку серпня 1992 року, лунає телефонний дзвінок і старий мій приятель Слава Брюховецький рече: іди до мене деканом. Незважаючи на те, що я в деканстві ні вуха, ні рила, я хоч і був згоден, але все-таки сказав, що подумаю, відразу згоди не дав. Через декілька днів зустріч із Брюховецьким, він мене обвів навколо першого кварталу, дорогою ввів у курс справ, і я цього разу з властивою мені авантюризмом погодився. «Тоді приходь на Софійську площу, братимеш участь у ході по Андріївському узвозу і в мітингу на Контрактовій площі». Потім, як у казці, пішло, поїхало... У мене ностальгія за першими трьома роками нашої Могилянки. Це було справді чуття єдиної родини! Студенти – друзі. Начальство – друзі. Викладачі – друзі. І Брюховецький був іншим. Часто заходив до мене сам або з кимось. Одного разу зайшов із Сашком Чопівським, а у мене саме була вишнівка. Всім сподобалося. А зараз не те. Брюховецький коли не зайде, то рече: в тебе так багато кімнат, треба відібрати. Ти куркуль. *Tempora mutantur et nos mutamur id illis.* (Змінюються часи і ми змінюємося з ними.) Перші роки життя відновленої Могилянки – це якесь чудо. Нема

усталених програм викладання, немає потрібних кафедр, частину приміщень займають моряки. Їхня установа агонізує. Надряпано на стелі туалету: «Зверохохлам – смерть». Другий напис на підвіконні: «Море, прости нас!» Ми творимо педагогічний процес разом зі спудеями першого-другого призову. І які випускники вийшли! І тут саме час заглибитися в проблему: що головніше, студент чи викладач? Тобто: курка чи яйце? Навчання у перші роки відновлення Могилянки... Це була переправа на підсобних засобах. Не всі дісталися протилежного берега. Та з року в рік ми стаємо дедалі більше університетом. Міцніє університетська бюрократія, міцніє матеріально-технічне забезпечення навчального процесу, щорічно підвищується якість курсових та дипломних робіт, шириться слава студентів-могилянців, які перемагають у різних конкурсах і створюють позитивний імідж університету в науково-дослідних інститутах та фірмах, де працюють наші спудеї. Але... Зсередини видніше наші недоліки. Недарма кажуть, що немає більших безбожників, аніж у храмі Божому. Головна проблема, як мені здається, недостатня вихованість студентів. Тебе можуть заштовхати і не пропустити в двері, студент може через увесь двір гукати тебе і намагатись вирішити якесь своє питання. Ти розмовляєш з будь-ким – студент втручається в розмову зі своєю проблемою. Я розумію, дехто вважає це за демократичність. Для мене ж – це невихованість, відсутність природного такту. Такі речі треба виховувати, надолжувати те, чого не дали в сім'ї та в школі. Вважаю, що необхідно вводити загальний курс «Основи культури і етикету» і впроваджувати його на всіх факультетах. Потрібен «Кодекс честі могилянців» як для співробітників, так і для студентів. Потрібен авторитет, гуру з виховної роботи, якийсь відомий боксер, на кшталт Кличка, або якийсь каратист, на зразок Чака Норіса. У Бостонському університеті керує відділом дозвілля студентів моложавий адмірал.

Але я захопився і знову відійшов від аутодафії. Життя продовжується. Слава Богу, я вже не декан, цю ношу на свої маленькі плечі взяла тендітна жіночка Ірина Вишенська. Картинка з життя. Група в кабінеті декана: Вишенська, Маслюківська (мій первісток), я, студентка Тимошина і двоє представників від UNDP. Усі розмовляють англійською мовою. Я мовчу. Йдеться про якийсь незначний контракт. Мені надзвичайно приємно, що ділова розмова в деканаті точиться виключно англійською.

В кінці прошу слова, щоб уставити своїх 5 копійок: I understand nothing you speaking about? But I know and believe that it is very importance. Мої англомовні випускники потроху повертаються з-за кордону. Викладають у нас Маслюківська Оленка (Єльський ун-т), Осадча Оксанка (Ун-т Монтерей), Маркарова Оксанка, яка 2 роки була в Америці, повернулась цього літа, Денищик Оля з Пітсбурга. Потроху набирається «іноземний легіон». Мій дисертант Юра Хмелевський десь пропонує дослідницький грант, Лерій Лапанашвілі з Швейцарії також пропонує спільне дослідження. З Лерієм ми працювали у 80-ті роки. В Америці навчаються Вероніка Федірко, Оля Магас, в Японії – Ірочка Пальона, Надя Сосонкіна і Люся Беспятко. Вони пишуть цікаві листи, йде жвавий обмін інформацією. Так що життя продовжується.

І на закінчення про жінок. Раніше я дивився на жінку, яка мені подобалася, як на перспективу розвитку стосунків, а сьогодні – як на витвір мистецтва. Моя Бирлівка – це невичерпне джерело народної мудрості, фольклору. Яюсь кажу старій колгоспниці: «Раніше, Катерино Іванівно, дівчачі погляди об мене спотикались, а зараз ковзають повз». – «А навіщо вам, Віталію Павловичу, ці дівчачі погляди. В матні похорон, а в голові свадьба?»

ЮНАЦЬКЕ (ЮНАКУ 27-30 РОКІВ)

Казка з приводу ювілею друга

ПРАВДИВА КАЗОЧКА ПРО КОЗАКА БОРИСА

Кінець 50 років нашого славного і многотрудного ХХ століття. В кабінет відділкового дитячого лікаря входить молодий козак-красень Борис Коваленків. Він не по літах серйозний і впевнений. Він навчається в медінституті і збирається стати видатним терапевтом. Так, саме терапевтом, а не хірургом, як відділковий дитячий лікар, незважаючи на величезну різницю у віці – майже цілих 5 років. Так почалася ця історична дружба. Обидва на той час були нежонатими, тому вони відразу ж почали шукати дівчат, відомо, для того, щоб знайти собі подруг на все життя. Робота ця була дуже серйозна і виснажлива. Вона забирала багато часу і душевної пристрасті. Ця відповідальна праця тривала більше року... І от, нарешті, майбутній видатний терапевт з могутньою приватною практикою, знайомить дитячого лікаря зі своєю кандидаткою в більшість медичних мрійників. І він відразу стає другом довічної подруги. Дитячий лікар теж закохується відразу у кандидатку Бориса, але природне благородство не дозволяє йому давати волю своїм почуттям. І тому дитячий лікар, з висоти свого віку і досвіду каже своєму молодому другові, майбутньому видатному терапевту: женись, Борис, не прогадаєш! Свадьбу одгуляли славно. Це було воістину всенародне свято вулиці Отчєстvenной. Аллагу акбар! Її звали Алла. Айла... Айлав'ю. Так Алла стала Коваленковою, козачкою. А козак Борис став Скоробагатьком... А старий і досвідчений дитячий лікар настільки був схвилюваний і вражений красою Алли, що ще 3–4 роки не женився, а все шукав подібну...

А Борис став жонатим і ще більш солідним. І зажили вони з Аллою щасливим життям, і народили вони діточок гарних. От тільки з видатним приватним терапевтом не вийшло і не з вини Бориса. Жорстока тоталітарна система того часу вирвала

з корінням талановитого лікаря з терапії і примусила робити тяжку адміністративну роботу з величезною відповідальністю і під ненав'язливою опікою партійних вождів. Ця праця теж дуже серйозна і виснажлива, але вона не схожа на пошукову роботу подруг життя.

Пройшло 100 років. А козак Борис так само молодий і моторний, а красуня Алла ще чарівніша – бо вони заворожені якимось чудодійником. Живуть вони біля самого синього моря, Борис ловить рибку, а Алла грає на лютні і чекає свого рибалку з моря. А коли він повертається, вони сідають вечеряти і згадують буремні донбаські часи.

Післямова.

А відділковий дитячий лікар закинув геть медицину і зараз пише казочки...

Казкопліт
В. Замостьян

К полету Гагарина

Черная бездна в себя вобрала
Звука безмолвного гром-раскат,
То от Земли человека погнала
По неизведанному тоска.

Черная бездна неслышно мчится,
Белые звезды идут дождем.
Время неотвратимо струится,
Где-то сменяя вождя вождем.

Как-то внезапно случилось это,
Хоть до него миллионы лет
Все созревала старушка планета
В переплетье удач и бед.

Славу планеты делил бы я поровну
Меж лагерями... Но в этот раз
Все же до чертиков, братцы, здорово,
Что стартовал человек от нас!

Неотосланное письмо

Привет!

Я гибну здесь без сигарет.

А ты сидишь там и молчишь.

И мне показываешь шиш...

Как долетела ты в Москву?

Что видишь в снах?

И наяву как время ты проводишь там?

Ведь все здесь интересно нам.

Подарок твой я берегу

И с ним по дням бегу-бегу.

Ласкает ухо кожи хруст,

Но кошелек и ныне пуст...

Что расставанье?

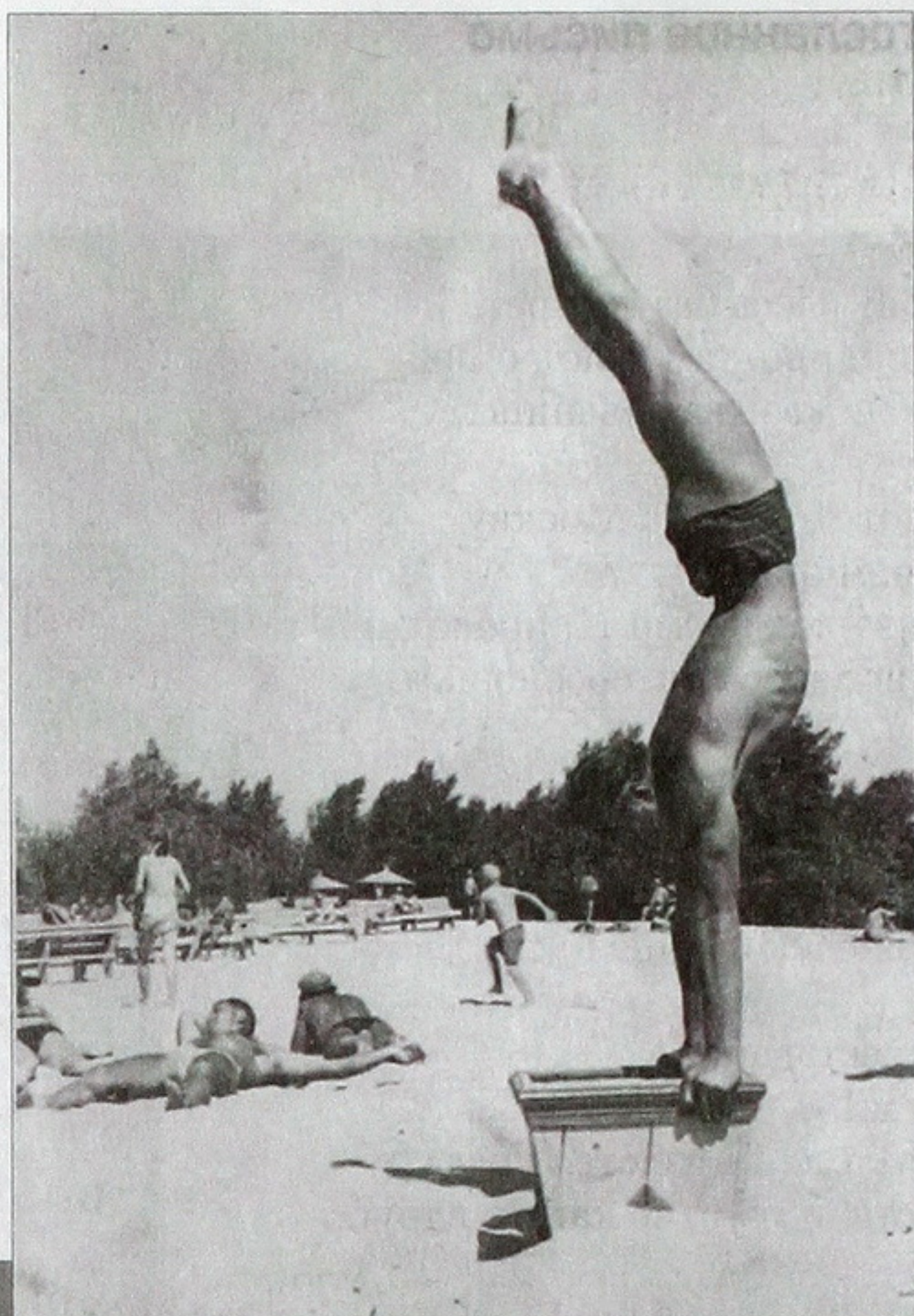
Не беда!

Лишь самолет взлетел когда,

Мне стало грустно как-то вдруг...

Друг.

Киев, 1961

Внезапное

То ль от грусти моей неразлучной,
То ль от выпитого вина,
То ль от жизни постылой, скучной,
Только чувством душа полна.

И пускай подступают невзгоды,
Пусть на землю приходит ночь,
И идут чередой годы...
И тянуть уже больше невмочь.

Я не даром ведь лью стихами
Быстротечных, тревожных рек,
Хоть, как дымом, окутан грехами,
Хоть испорченный я человек,

Все равно сквозь грехи и невзгоды
Я упорно тоннель долблю,
Годы. Мчат чередой годы...
Я смеюсь, огорчаюсь, люблю.

И бывает, что не до песен,
И хоть дальше нельзя ступить,
До чего же он интересен
Этот серый, обычный путь!

1962

* * *

Может быть, ты на меня и злишься?
Может быть, что-то тебе неясно?
Слушай, зачем ты опять мне снишься?
Это ведь все совершенно напрасно.

В чувствах моих золотая осень,
Слышно зимы-серебра дыханье,
Я лишь во снах вспоминать не бросил
Ночи бессонные, утра ранние.

Осень. Ветер холодный свищет
По пустырям, по душе гуляя,
Слушай, зачем ты опять мне снишься,
Лучше приди, поцелую тебя я.

* * *

Гаснет проклятая сигарета,
Что это значит — не знаю я,
Знаю лишь я, что кончилось лето,
Но не угасла любовь моя.

Тихо бреду в этот час полуночный,
И, хоть другую домой проводил,
В сердце несу твой образ порочный,
Он ведь со мной, где бы я ни ходил.

* * *

Ты помнишь – время ведь давно то было,
Шел грозный пятьдесят седьмой,
Судьба в донбасской ночи сукой выла,
И мы неслись, влекомые судьбой.

.....
И мерял первую ногами сколько раз,
И, если мой Донбасс уже закончился,
Ты доживаешь свой еще Донбасс.

Наука, та на месте не стояла,
На небе стали спутники летать...

* * *

Я постоянно возвращаюсь,
К тебе все чаще, мысль моя!
То вдруг клянусь, то отрекаюсь
Или молчу с тобою я.

Других люблю, иль матом крою,
Иль чувства я топлю в вине,
Но постоянно ты со мною —
В огромной самой глубине.

Струится дым от сигареты,
Есть все же смысл какой-то в ней,
Сейчас неважно, с кем и где ты, —
Ты просто в памяти моей.

Пусть тает чувства разновластье,
Пусть станет голова бела,
Мне все равно, я знаю счастье:
Ведь ты — была.

1963

* * *

Там в деревьях, невдалеке,
Прячет месяц свой взгляд человеческий.
Я недаром пришел к реке
В этот тихий и звездный вечер.

А вокруг какой-то тревожный покой –
Будто жизнь возникает и губится,
Этот вечер, красивый и странный такой,
Серебрится рекой, голубится.

И как будто на миг я снова с тобой –
Скупость слов и чувств красота.
Прошлым летом я был здесь совсем другой,
А теперь пустота, пустота.

* * *

В этом году я с тобою не встретился,
Встречусь с тобою я все равно,
Помню ведь я, как глаза твои светятся,
Помню, хоть было это давно.

Помню, хоть я иногда влюблялся,
Помню, хоть и покорен судьбе.
Я никому ведь еще не клялся,
Клялся, девчонка, я только тебе.

Разве так можно излюбляться?

1963

В нашей жизненной толпе

Толпу я не пойму,

Если какой-то девчонке

Всё это так к чему.

1962

* * *

Лето холодное было
В этом году.
Я безразлично, уныло
Дальше иду.

Все до поры прекратилось.
Где ты, пора?
Что же такое случилось?
Ты, аспирант!

Ты перестал устремляться,
Помнишь? Дерзал.
Разве так можно влюбляться?
Так же нельзя.

В нашей жизненной гонке
Толку я не пойму,
Если какой-то девчонке
Все это ни к чему.

1962

В ночь на 8 ноября (1963)

Милые люди пришли оттуда,
Где праздник шумит многоликий.
Слушай, жизнь, какое ты чудо!
Я ведь люблю тебя дико!

Вечером поздним, в праздник хмурый,
С бутылкой вина пришли эти люди,
Я до сих пор тосковал сдуру,
Слушай, жизнь, какое ты чудо!

Знал я хорошее имя: Люда,
Забуду его без крика.
Слушай, жизнь, какое ты чудо,
Я ведь люблю тебя дико.

Весна 1962-го Влюбился

Если мне весело, там тебе скучно –
Мир изменчив, живя, огорчаясь, любя,
Радость и грусть по жизни идут неразлучно,
Даль голубая зовет куда-то меня и тебя.

Где ты сейчас и с кем ты сегодня вечером,
Что у вас в плане: театр, именины, кино?
Может, скука и делать вам больше нечего?
Тогда бросай, другого пора отыскать давно.

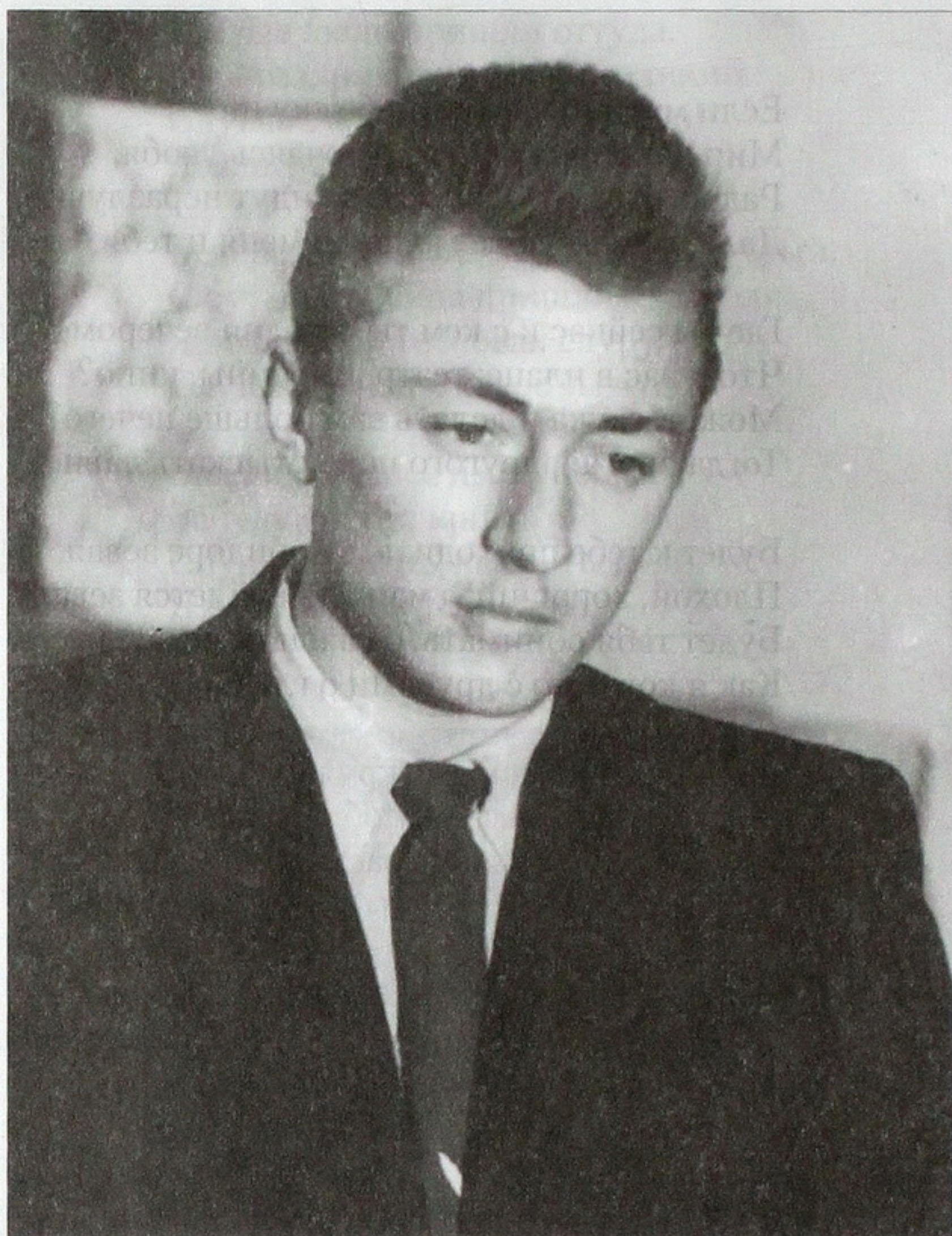
Будет к тебе приходить, в коридоре зевая,
Плохой, хороший – мало ль найдется зева?
Будет тебя обнимать, о главном не зная,
Как я когда-то с другими о главном не знал.

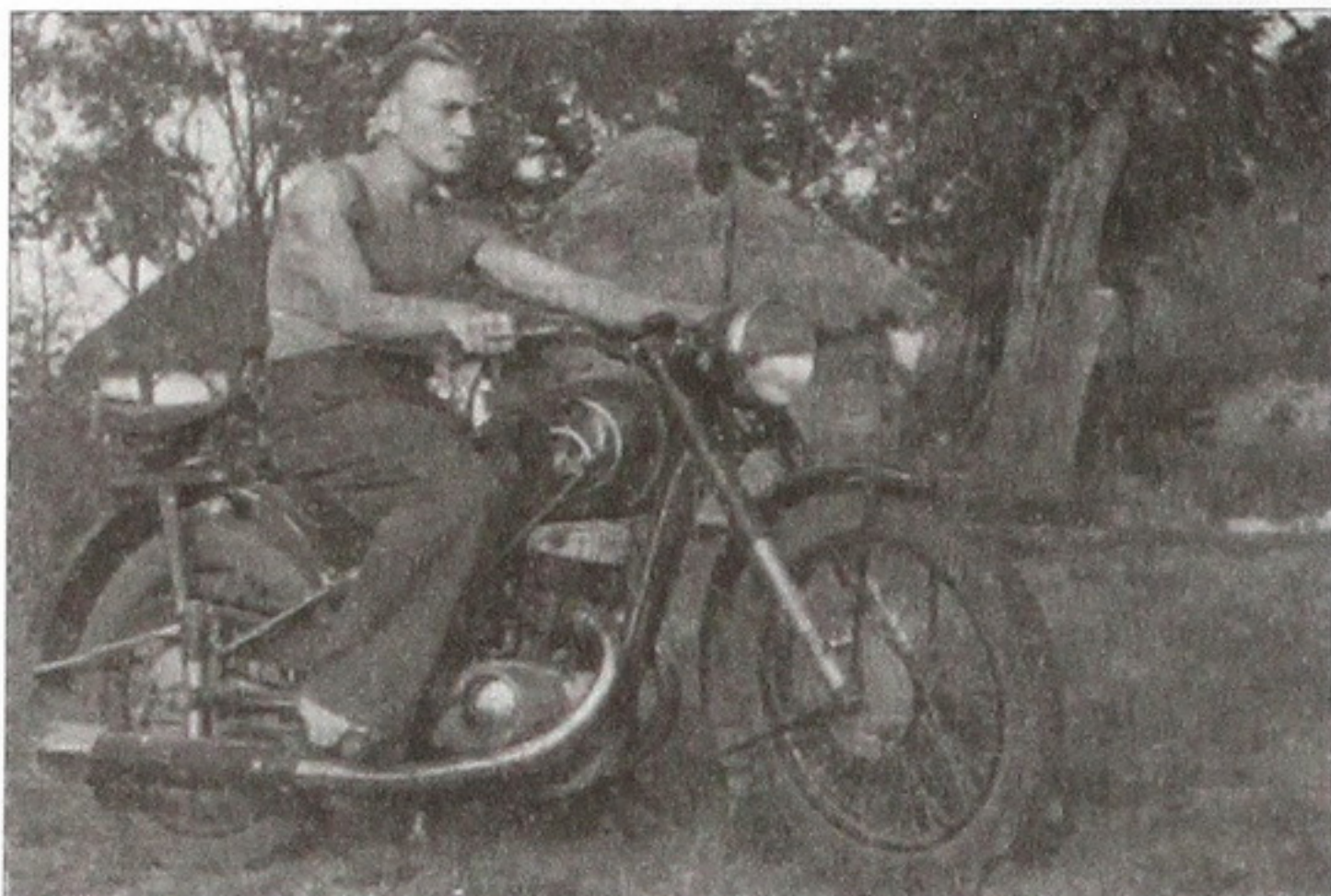
Кажется, что я выпил кружку вина –
День сегодня чем-то особым отмечен.
Солнце сияет, в душе расцветает весна...
Где ты сейчас и с кем ты сегодня вечером?

Больше ко мне не приходят с тобою сны,
Стал я здоров, всеильным временем леченый.
Май на исходе. И как не бывало весны.
Я один, как всегда, и днем, и вечером.

Спасибо утром я иду по улице,
Могу шутить и песни петь готов я.
Так с головой отрезающей курица
Бежит куда-то, истекая кровью.

Гляжу в глаза твои я миром многоликим.
Слова, что бросил, не устану повторять.
Твержу колесами и рельсовыми стыками:
«Я буду ждать, я буду ждать... я буду ждать...»

Лето уехало

Мне долго не забыть девятого вагона,
С собою лето он увез,
Я уходил один с проклятого перрона,
Шагая в ночь и не скрывая слез.

Другой мирок с глухим колесным топотом
Летит, скрываясь в дали голубой,
Ты едешь в поезде, а я сижу над опытом,
Но верь, бесенок, сердцем я с тобой.

Я не проснулся без билета звездного,
Не оказался в страшной тишине,
Лишь что-то чистое, большое и серьезное
Сильнее утвердилось во мне.

Спокойно утром я иду по улице,
Могу шутить и песни петь готов я,
Так с головой отрезанною курица
Бежит куда-то, истекая кровью.

Гляжу в глаза твои я миром многоликим.
Слова, что бросил, не устану повторять,
Твержу колесами и рельсовыми стыками:
«Я буду ждать... я буду ждать... я буду ждать...»

Вот

Вот славный восемьдесят пятый!
И две – в дверях. Вот это да!
И я, как будто сумаспятый,
Кричу: «Красавицы, сюда!»

Вот Таллинн раннею весною,
Доклады, чайки и прибой,
Волна стремится за волною,
Я почему-то вдруг с тобой...

А вот причудливые лица
Какой-то жизни неземной,
И тихо музыка струится,
И в этом мире ты со мной.

Вот Жуков остров поздним летом,
Благословенная земля.
А мы сидим «под пистолетом»,
Под зорким оком патруля.

Вот вдруг тепло твоей руки,
Стоим у трассы. Дождь заладил.
А мимо мчат грузовики,
И всевозможнейшие «Лады».

Вот наш Бермудский треугольник,
Как вспомню – сердце стынет аж...
Он возникает, как пиранья,
И исчезает, как мираж.

Святая, дикая тигрица,
Я весь израненый тобой,
А взгляд твой радостью искрится,
И когти вновь чинят разбой.

И вдруг... Как свыше мановенье,
Нет в мире бури чувств сильнее!
Неповторимые мгновенья
Волшебной нежности твоей!

Грустная сказка

Все. Меня больше нету... И небо бездонно,
Облака свои сказки другому несут.
Я забыт безвозвратно прохожей мадонной
На пустынной дороге в дремучем лесу.

Превращусь постепенно я в пень придорожный
И замшусь, ой ты гой еси, долюшка, гой!
И однажды услышу я шаг осторожный
И уверенный рядом шажище другой.

И тогда подымусь, оживу оживу на мгновенье,
Силуэтом предстану в лесной темноте...

.....

Сквозь деревья пробьется, тебя освещая,
Сноп лучей заходящего солнца косой.
И, зажмурясь, не вынесу яркость снопа я.
А под утро заплачу лесною росой...

Я забыт безвозвратно. Меня больше нету.
Я стою при дороге, то влажен, то сух.
Я пенек, потому не боюсь, что все это
Резанет, о мадонна, изысканный слух.

* * *

Лысины негров на солнце сверкают
Медью, до блеска надраенной.
Пьяный куда-то идет, спотыкаясь.
Это – Москвы окраина.

Листья летят, вдохновляя поэтов,
Дворникам сея заботы,
Ветер по камням скупко нагретым
Бегаёт, ищет кого-то.

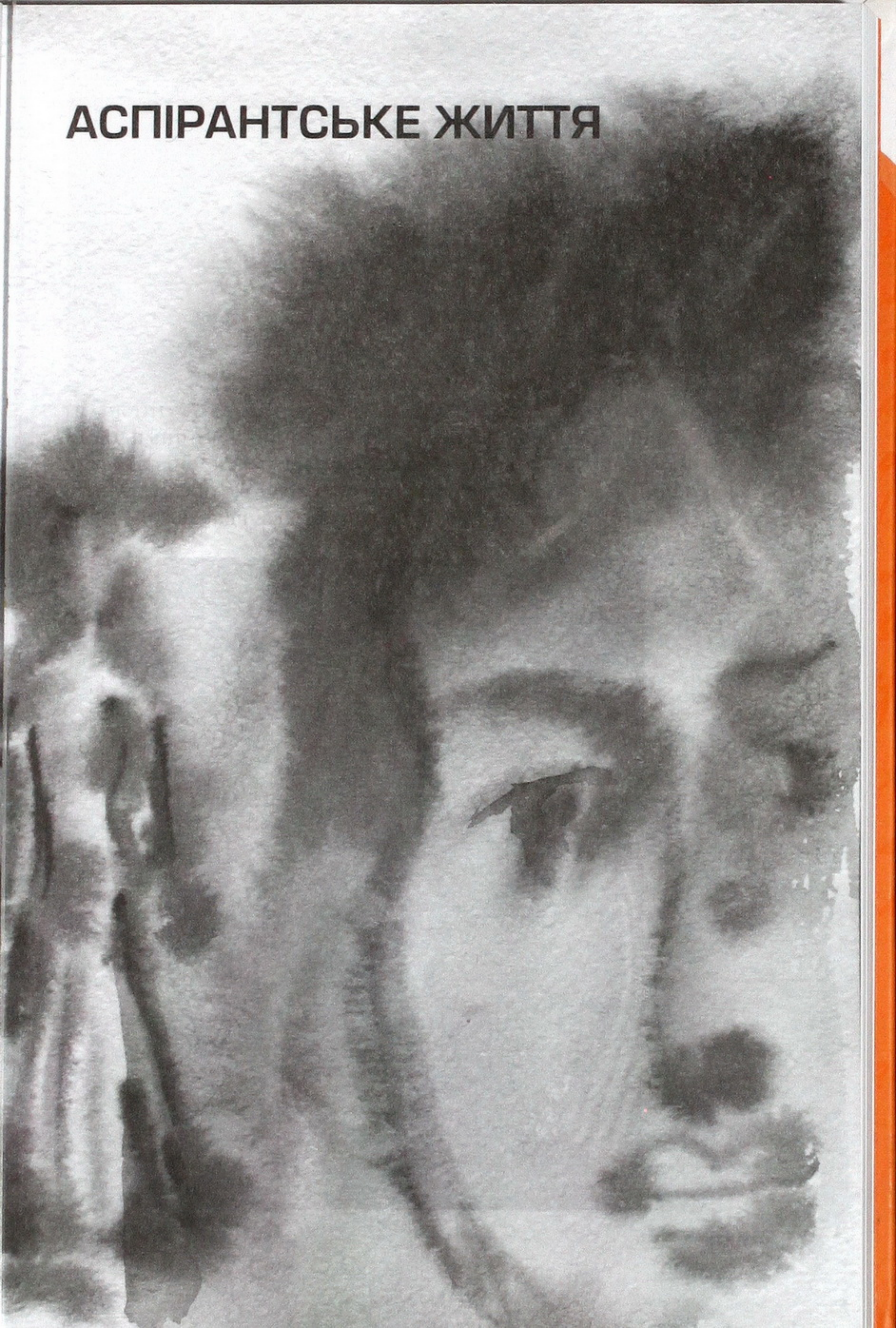
Чувство не вечно, чувство не вечно,
Что-то твердит уныло.
Вечен лишь жизни путь бесконечный,
Млад ты иль старец хилый.

Ты улыбайся, но все-таки здорово,
Мусором желтым шурша,
По переулкам чужого города
Делать за шагом шаг.

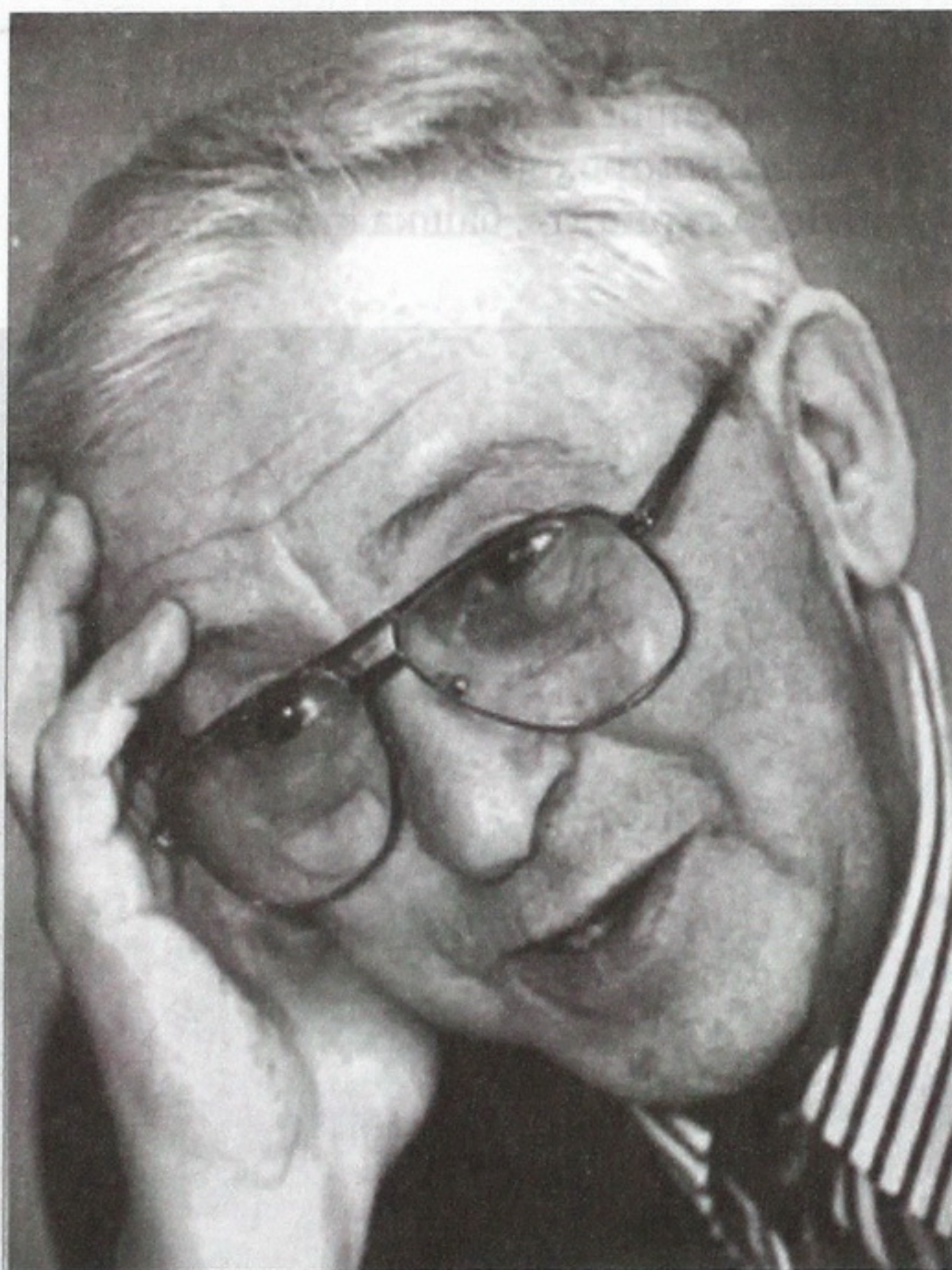
Сквозь дымку тумана
Я весь израненный тобой,
А взгляд твой радостью искрится
И жгёт меня чистотой разбой.

И друг... Как слышишь мажорные
Нет в мире бури чувств (и плачей!)
И восторгом и востановеньем
Возвращаешь нежность твою!

АСПІРАНТСЬКЕ ЖИТТЯ

Аспірантське життя я почав з лабораторії фізіології Інституту геронтології АМН СРСР. Завідувач лабораторії Володимир Веніамінович Фролькіс був надзвичайною людиною, талановитим дослідником. Робота в його лабораторії була справжньою школою, а колектив лабораторії – ніби одна сім'я, і кожен відчував, що він потрібен у цій сім'ї.

* * *

Я з інституту ледве плів,
Живіт присох до поперека,
Але лиш трохи попоїв –
Перо скрипить, башка кумека.

**Поздравление ВВ
к Октябрьским праздникам
1968–1970 (?)**

Они воевали с панами,
Добыв время нам лучшее.
Очередь теперь за нами,
За переворотом научным.

Тихо закладывать мины в ночь,
Фактик за фактиком вскрыв.
Владимир Вениаминович,
Давайте готовить взрыв!

И все это делать к плечу плечом.
Истина вручит кристаллы нам.
Вы тогда станете Ильичом.
Не стал бы лишь кто-нибудь Сталиным.

К защите Л. Громова (отрывок)

Защита – это оборона,
А оборона есть война!
Стоит один на поле Громов,
И тьма агрессоров видна.
...А в час, когда приехал Примак,
Наш Громов ждал уже наград...

Про Нестора (отрывки)

«...Он в девятьсот тридцатом родился
Под строек шум и злого ветра свист.
Ребеночек на славу удался –
Ученый, человек и коммунист!..»

.....
«Твої поради всім визнаки,
І сила в них така ударна,
Що, хоч і зробиш навпаки,
А все одно виходить гарно».

Про Шевчука (отрывок)

«Говорят давно: ин винум веритас,
Но дрожит с вином моя рука.
Нет, вы в это просто не поверите –
Нету холостого Шевчука!»

**Из разговоров
в лаборатории физиологии
(зарисовки)**

01.11.61. Аспирант Витя Замостьян. *«Наши внуки будут жить в чистых комнатах».*

Ст. н. сотр. Нестор Верхратский лаборанту: *«Саша, сколько ты берешь за натурку полов? Я хотел бы пригласить тебя к себе домой...»*

Шеф В. В. Фролькис лаборанту Роме Липкунскому: *«Рома, ты одну ночь не ночевал в кочегарке, и у тебя измученный вид...»*

«Из 67 комнаты раздался девичий крик, постепенно переходящий в женский...» (Авторство не установлено, я впервые услышал от Р. Липкунского.)

Ст. н. сотр. Н. Верхратский: *«Как!? Ты не знаешь Лялю Черную? Она из морг-метод отдела».*

Ст. н. сотр. Н. Верхратский аспиранту Фудель-Осиповой (Нестор со шприцом, проверка способа омоложения Пархона новокаином):

«По мою душу?»

«По твою дупу».

Лаборант Света Карпова к шефу: *«Ой! Владимир Вениаминович! Нам с Виталькой один билет. Мы пройдем».*

«Да? Но сидеть вы будете у меня на коленях».

Лаборант Света Карпова: *«Пойдем в субботу смотреть как отрезок стоит».*

Р. Липкунский: *«Где?»*

Света: *«На воротах».*

Нестор к шефу: *«Владимир Вениаминович! Мы пойдем сегодня?»*

В. В.: *«Куда?»*

Нестор: *«За талонами».*

В. В. *«Забыл машину дома».*

Слава ко мне: *«Витя, когда тебе будет 80 лет, ты отпусти бородку – будешь симпатичным старичком».*

Я: *«Лучше я буду несимпатичным молодым человеком...»*

Шеф: Гоголь о Замостьяне –

«У алжирского бея под носом шишка».

Посвящение В. В. Фролькису

Стучи сильнее, головой бей!
Истина все же нам дверь откроет,
Клад человек несет в себе,
Хоть сам и не знает того порою.

Один ударяется сызмала в спорт,
Другой с тринадцати водку лакает,
Третий от предков тикает в порт
И по морям себя шукает.

Идеи зовут человека ввысь,
Но в книгах идеи действуют двойственно,
У одного книга будит мысль,
Другому доставит лишь удовольствие.

Жизнь – вопрос, организм – спрут,
Весь он в пятнах белых и черных.
Через сомненья, раздумья и труд
Их разгадает раса ученых!

Стучи сильнее...

О жизни лаборатории физиологии

за истекшие 2 недели, написанные односторонне
и неправильно (ко дню рождения В. В.)
(наброски)

К нам в гости часто ходит Оля,
И сразу оживает женсовет.
Часок- другой
о тяжелой женской доле,
О шмотках и о том,
что денег нет.

Нельзя молчать и о Салтане,
Хотя Салтан давно молчит.
Тот день, что доктором он станет,
Для всех нас будет знаменит.

А Нестор с Юрой – на ступеньку выше,
Об их делах не ведает никто.

Где Юра?
Он надел пальто и вышел.
Где Нестор?
Вышел и надел пальто.

А Света...
Мы не виноваты,
Что Света стала уж не та,
Но это очень «карповато»,
И очень пахнет диссерта...

А Вадик – угловат, ершист,
Но, в общем, человек приятный.
Закрывшись, что-то там вершит
Лишь одному ему понятное.

А Соня ? Соня – это да!
Мы в Соню влюблены немножко.
То Соня царственно-горда,
То Соня ласкова, как кошка,
То Сони голос – как металл,
То смущена подстать невесте.
Писать о ней поэт мечтал,
Вот почему она на месте.

У Лены – радостные лица,
А у Ирины в гласе хрип.
Я с Шевой бегаем в больницы,
Коротыножкин лечит грипп.

Над миром вирусы довлеют,
(Не всё живое из яйца),
Всё человечество болеет,
И тем болезням нет конца.

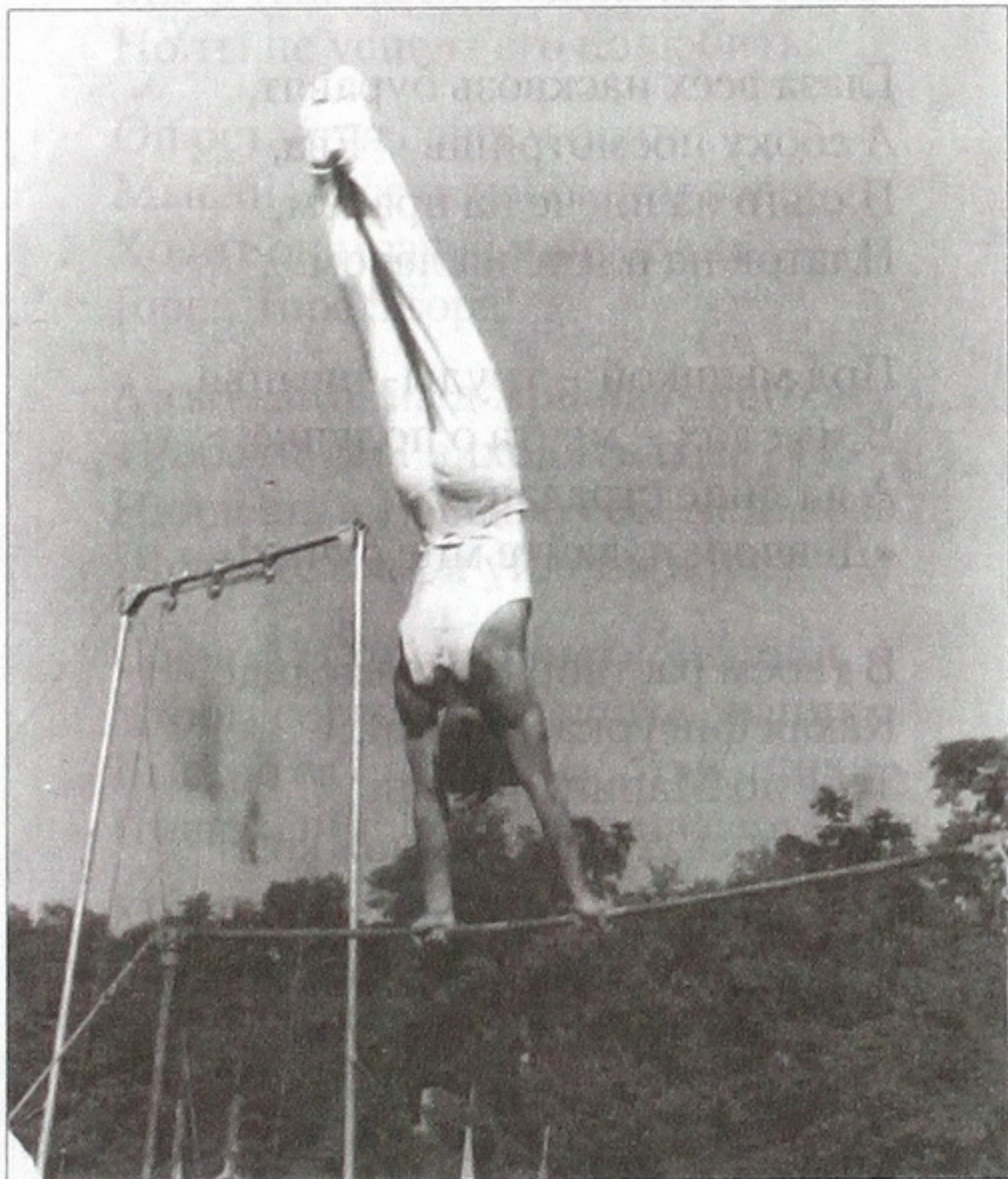
Ваш организм вполне здоров,
В нём тыщи врачей витают.
Наплюйте Вы на докторов –
Они ведь ни черта не знают.

Из парочки уснувших мух
Слона раздули, в самом деле,
Не зная, что здоровый дух
Быть может лишь в здоровом теле.

А как-то прибежала Люда:
«Да здравствует семья, уют! –
Она вскричала. – Девки, люди!
Напротив тапочки дают!»

Каюта наша вмиг заглохла,
Летит сигнал ЧП ПЧ...
И вот бодрящиеся рохли
Все ходят в обувной парче.

Над миром энтропия реет,
В лаборатории уют.
Вы приходите поскорее,
А то здесь «тапочки дают».

* * *

Без тебя, сынок, тает лед,
Быстро жизнь-ручей
Нас несет...
А над кладбищем самолет,
А на кладбище ты...
И все.

Весна, 1970

Мадонна

Не ветер гуляет по бору,
Не листья срываются с веток, –
То мчится по коридору,
То в комнату вносится Света.

Глаза всех насквозь буравят,
А сбоку посмотришь – Ева,
Пальто на плече на правом,
Платок на плече на левом.

Под мышкой – труды-писанья,
В мыслях – мечта о получке,
А на лице страданье:
«Девчонки, дайте мне ручку!»

В твоём раствориться взгляде,
Какая фигурка, ножки!..
Тебе до Марины Влади
Осталось совсем немножко...

Зам

28.01.69

Софик Бежанян

(К отъезду нашего замечательного сотрудника
в Армению)

Осень на землю усталым взглядом
Смотрит. Земля от сырости синяя.
Три года с нами работает рядом
Женщина. Маленькая. Но сильная.

Было всего, чего там таить,
Радость и грусть – всегда идут по две.
Ведь в жаркой печи работу отлить –
Это простой трудовой подвиг.

Так показывали судьбы весы.
Поезд вовсю к Арарату мчит,
В поезде с Софой едут часы,
Часы стучат, сердце стучит.

Времени в такт пусть оно будет бить.
Вот на прощанье наша рука.
Мы б тебе дали с собой Шевчука,
Но ты не успела его полюбить.

Он остаётся совсем один.
Мысли – все о любовном вздоре.
Ходит он мрачен и нелюдим –
Горе... Горе... Горе!

А ты – Жанна д'Арк научного века,
«Роботи твої виходять із друку».
Найдёшь в Ереване себе человека,
Шева же с горя уйдёт в науку.

Софик! В той кабинетной тиши,
Чтобы сорвать на защите овацию –
Быстро за стол и ...работай, пиши,
Письма пиши и пиши диссертацию.

Мир – это умные и глупцы,
В мире себя проявляет всяк.
Мы не забудем твои голубцы,
Мы будем помнить твой коньяк.

05.11.67

Не прозвучавшее выступление

на торжественном юбилейном обеде
по случаю 60-летия жизнедеятельности
В. В. Безрукова

Юбилей директора Института геронтологии – это хороший повод поговорить о делах самого института, творческих поисках, неудачах и успехах научного коллектива. Мы знаем, как трудно сейчас, в переходный период, вести научные исследования и добиваться успеха. Вот уж где воистину к месту крылатая фраза: «Нет таких трудностей, которые не создали бы для себя большевики». Институт достиг больших успехов. И, тем не менее, я не могу не остановиться на тех необходимых и очевидных вещах, которые не были сделаны в институте:

1. Институт не создал «виагру», которая увеличивает активное долголетие, повышает качество жизни. Сейчас по крайней мере необходимо развернуть работы по созданию отечественного аналога препарата.

2. Институт не создал колумбарий-фризер для консервации и последующего оживления в далеком и светлом будущем уже заплативших спонсоров. Это значительно улучшило бы современное финансовое благополучие института.

3. Институт не организовал космический полет в пределах галактики для «растягивания» времени, используя закономерности теории относительности Эйнштейна для отдельных достойных и платежеспособных лиц, новых релятивистов. Это способствовало бы также решению финансовых проблем.

4. Этот пункт требует короткой исторической справки¹. Так вот, институт не открыл в своей клинике специальное отделение омоложения методом сунамитизма. А жаль!

5. И, наконец, не найден до сих пор философский камень. Значение этого неуспеха не требует комментариев.

В то же время деятельность института принесла человечеству ряд несомненных успехов как в исследовательской деятель-

¹ В древней Иудее постарел царь Давид, силы стали покидать его. Мудрецы посоветовали ему согреть тело дыханием молодых девушек. Во все концы царства пошли гонцы искать подходящую кандидатуру. И была найдена молодая девушка по имени Абизаг из селения Сунами. С тех пор этот метод омоложения называется сунамитизм (в некоторых источниках – шунамитизм).

ности, так и в области философского осмысления жестокой геронтологической действительности.

1. Создано немеркнувшее определение процесса старения: «Старение – это эволюционно обусловленный, генетически запрограммированный, необратимый и неотвратимый прогрессиентно прогрессирующий, медленно развивающийся во времени процесс обезображивания человеческого организма, всегда приводящий к успеху (успешной элиминации особи из популяции)».

2. В области демографии установлено определение: «Старение – могучий фактор в экосистемах, регулирующий при отсутствии вмешательства института геронтологии численность народонаселения». Правда, тут еще не решен вопрос с рождаемостью.

3. Исследованиями прогрессивного ветерана института геронтологии в свое время в результате очень тонких экспериментальных исследований было показано, что с возрастом возрастные изменения возрастают.

4. Так же, как и в предыдущем случае, в результате мучительных раздумий небольшого элитного коллектива исследователей-геронтологов было совершено открытие, в результате которого пришлось переориентировать деятельность института в направлении: прибавлять не годы к жизни, а жизнь к годам.

5. Особого успеха добились ученые института в области социологических исследований проблемы старения. Один маститый геронтолог в результате конфиденциального интервьюирования широких контингентов активных политиков показал, что коммунистически ориентированные политики в 3–4 раза более сексуально активны по сравнению с так называемыми демократами.

Перечень успехов можно было бы продолжить, но и так ясно, что институт на верном пути.

Я хочу пожелать директору института Владиславу Викторовичу Безрукову того, что у него есть в достатке: добротного чувства юмора как одного из факторов долголетия, дальнейшего расцвета его исследовательского и художественного таланта, разностороннего здоровья с коммунистическим уклоном (см. выше). Владислав Викторович не курит и больше любит сладкое, чем горькое. И, тем не менее, я хочу ему пожелать словами известного поэта:

«В одной руке всегда пусть будет рюмка,
Вокруг – сигарный сизоватый дым,
Другой рукою шаловливой, юркой
Тянись, тянись к девицам молодым».

Владик, будь здоров и счастлив!

Утро

День начинался как обычно,
С той разницей, что был воскресный день.
Проснулся я, зевнул привычно...
И потянулась дребедень

Сначала дед налил мне выпить,
Затем тянулся разговор,
Где каждый, что-то выпятив,
То дело говорил, то вздор.

Затем к нам вдруг явился Лёнчик¹,
Похожий на сверхчеловека.
Весь респектабельный, законченный,
С портфелем. Курс? Библиотека.

И вот иду я. День в начале.
Отвлекшись от условий быта,
Полез в карман, а там случайно
Нащупал рубль давно забытый.

Жить как-то легче с капиталом,
Ведь все твое – куда ни глянь.
Но рубль, конечно, это мало,
Кафе, кино ... и нет рубля.

Приятно знать, что день в начале,
Пространство видеть впереди.

.....
Иди, куда глаза глядят. Иди.

Клянёт свою судьбу-индейку,
Когда без денег, человек,
И философские раздумья
Гурьбой толпятся в голове.

¹ Ленья Решодько – аспирант Фудель-Осиповой, сейчас профессор КГУ.

Ода на день полувечия преславного Виктора

Слова В. Замостьяна
Музыка А. Гудзенко

Позади дороги извитыя,
Смотрит бес лукаво из ребра,
Отгремели годы золотыя,
И настали годы серебра.

Мы с тобой с одной деревни родом,
В ней нам в мир открылося окно,
Помнишь, Витя, микроэлектродом
Мы кололи мышцы волокно!

Дым столбом – а мы в научном трансе,
Заземляем. Клемма-крокодил.
В комнату, помимо иностранцев,
Иногда Гудзенко заходил ¹.

¹ А. В. Гудзенко, видный деятель Компартии УССР эпохи Ботвина.

А потом мы камээны стали,
А потом от Фролькаса ушли,
А потом мы дальше жизнь листали,
Но... не оторвались от земли.

Хорошо, что водку мы не пили,
Объявили пьянству смертный бой,
Земли мы обширные купили.
Мы теперь помещики с тобой.

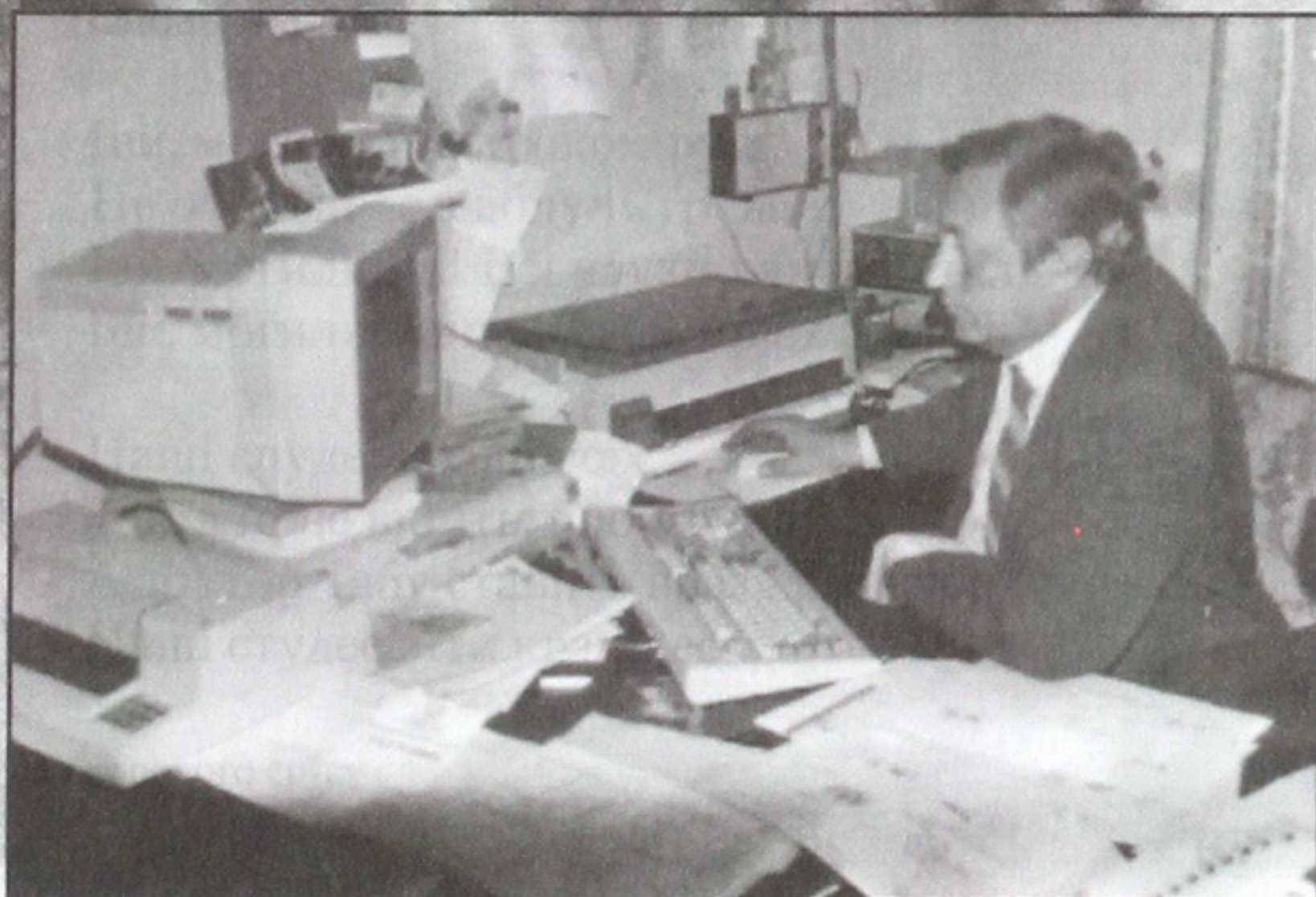
Комуняки! Мы теперь не с вами!
И не нужен больше нам райком!
Будем мы теперь хозяевами,
А Гудзенко будет батраком!

Повезем товар продать далёко,
Деньги будем складывать ладком,
Заживем привольно и широко.
А Гудзенко – будет батраком!

Еще очень рано ставить точки,
Кинь грустить о прошлом, человек,
Что полвека? Это лишь цветочки.
Настоящий возраст – это век!

Гонорар от настоящего произведения восторженные авторы
перечисляют на текущий счет достославного юбиляра.

HaYKMA

«Я безмежно вдячний В. С. Брюховецькому, що запросив мене в НаУКМА в 1992 році. Він подарував мені ще одне життя...»

Gimn the University of «Kiev-Mohyla Academy»

Музика моя
Слова народні ¹

Гей, могилянці, кроком руш,
Не оббивайте з яблунь груш.
Гей, могилянці! Всі науки вчить ретельно,
Гей, могиляаанці, брюх, брюх, брюх!

Наші спудеї кращі всіх.
Той, хто не вірить, просто псих,
А доктор Табу ставить враз діааагноз,
Наші студееенти кращі всіх!

¹ Тільки для хорового співу

Петра Могили чути бас,
І Сагайдачний серед нас,
Гетьман Мазепа Університет будууує,
Гей, могиляаанці, брюх, брюх, брюх!

Дивна історія у нас,
Навіть полундра завелась,
Та завдяки зусиллям Брюхославовича
Щезла «полууундра», – раз, раз, раз!

Тут арифметика проста,
Гетьману-Славі лиш півста,
Хай Брюховецький та й п'є мед-горіілочку
І нас веде в походи аж до ста.

Ну ж бо рушаймо, хлопці, в бій,
Прапороносець у нас Сергій,
Сотня проректорів за ним крокуує,
Гей, славний соотник у них Вадим.

Гей, ви спудеї, кроком руш,
Не оббивайте з яблунь груш.
Гей, могилянці! Всі науки вчить ретельно,
Гей, могиляаанці, брюх, брюх, брюх!

БРЮХОВЕЦЬКІАДА

На продовження славного ювілею
70-ліття славного Президента НаУКМА

В'ячеслава Брюховецького

(Кожен рік його буремного життя
зараховується на небі за півтора)

Він розумніший устократ
Аніж Сократ,
Аніж Сократ.

Він тягне інтелекту воза,
Якого би не втіг Спіноза.
Оз-за!

У нього є розсудства ген,
Не мав якого Діоген.
Ген-ген!

І безрозсудство знає він,
Бо тільки з ним бува
«You win!»

Іде по лезу він ножа,
І життя любить, не ханжа...

Він грізно дивиться в майбутнє,
А за плечима – незабутнє.

Здоров'ячко б поправить вже,
Його він вщент не береже.

Багато ще чого він може,
То хай щастить йому,
Дай Боже!

Гетьманові

З приводу вручення трофейної шаблі,
відбитої у вражих ляхів

Якось Славку ні дать, ні взять
Злетіла Божа благодать.
Всі знали – вже її нема,
Але воскресла наша КМА!

Гудуть спудеї, йдуть діла,
А КМА зросла і розцвіла.
Веління часу, сумнів геть нам,
Не президент Славко, а гетьман.

Є в нього булава і шабля.
Гей, молодотурки! Тихо! Ша...

Проблеми в змії клубок сплелись,
Тримай кермо, не помились!

Із гетьманом нам довго йти
Вперед, до світлої мети!

*З улесливою посмішкою,
графоман*

Ода-тост

Ваша екселенція!
Ми є свідки здійснення Вашої фантастичної ідеї
відновлення Києво-Могилянської академії.
Ви, філолог, розуміли необхідність природничого
факультету для повноцінного університету.
Природничники вдячні Вам за те, що свого часу
не послухали наших доброхотів з Кабміну і не
закрили природничий факультет, як надто витратний
і мало популярний. Він, факультет, дуже повільно,
але невпинно розквітає під Вашою сонцесяйною егідою.
І ми віримо (віруємо), що ще одна фантастична і
водночас реальна Ваша ідея – створення
еколого-медичного факультету – буде втілена в життя.
Але головне, що хотілося б висловити, це підкреслити
Вашу велич філолога – знавця мату. Саме з мату почалося
розширення площ відновленої КМА, коли Вами
була виграна в шахи у адмірала перша кімната.
Я піднімаю тост за майстерного шахового гравця-філолога,
який продовжує удосконалювати проблему мату.

Відчув настрої природничників В. Замостьян

14 липня 2002 року

ЗУБКІАДА

Перший стих Зубку

Колись жив Вадя
На волі-вольській,
Аж ген поїхав
По комсомольській.

Там криють матом,
Там не до оргій
І з автоматом
Стоять комсорги.

І став наш Вадя
(Брехать не стану)
Діаспор-дядя
Із Казахстану.

Багато Вадя
Зробив там праці,
Що ледь не виріс
Чирик на тілі (білий вірш).

Малася-лася,
О, гія-гія,
Та завелася
Та ностальгія.

Тепер же Вадя –
Куди там, де ж там –
Ідьоть не глядя
На президента.

Такий начальник
Не має впину,
Ведьоть навчальную
Він частину.

Сидить при владі,
Робота люба.
Не дай біг Ваді
Попасть на зуба.

Якось ми з Вадьой
Майнули в Штати.
Відтоді дядю
Аж не впізнати...

В очах смішинка,
В вусах сивинка,
А у реберрі –
Лякайтесь, жінки!

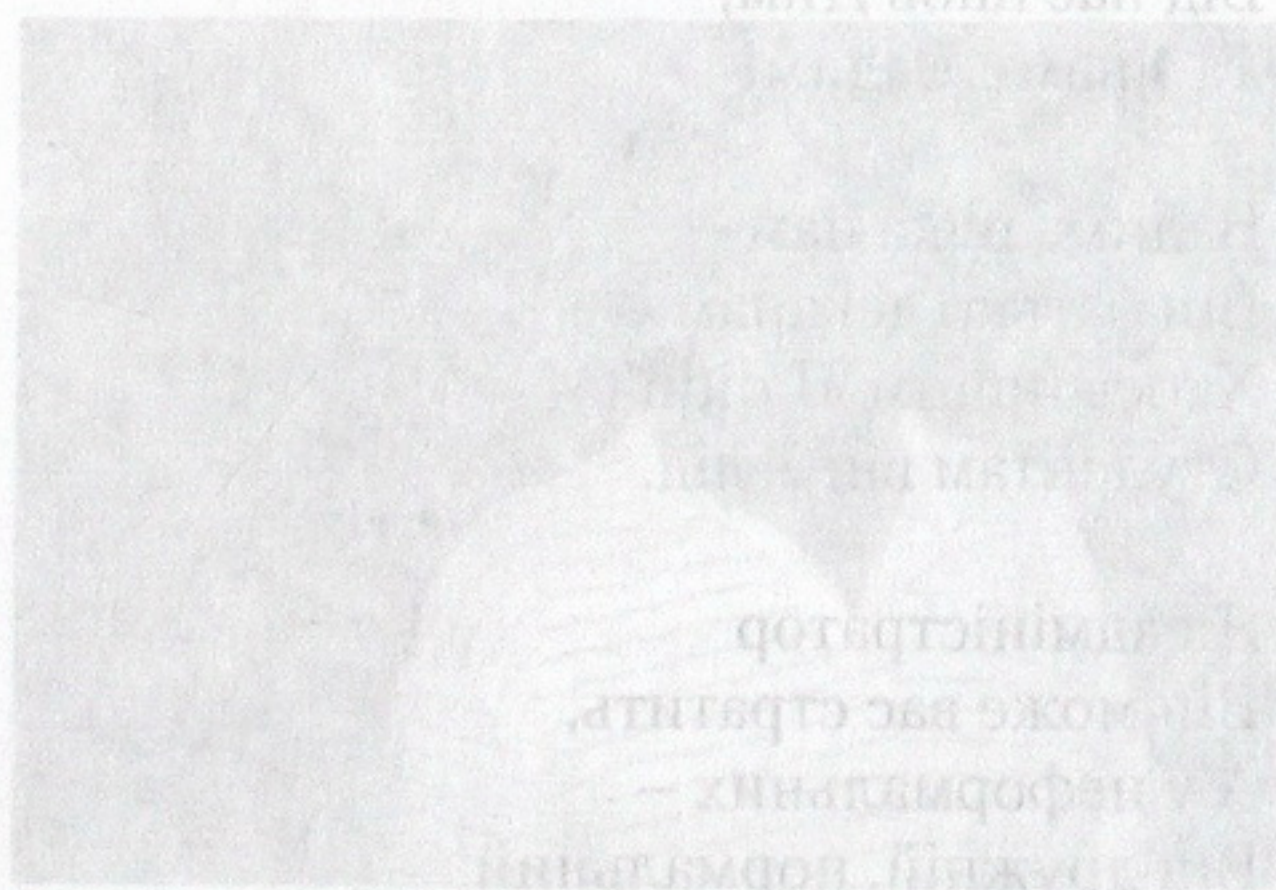
Не каже «ні» вже,
А каже «ноу»,
А як здивуєш –
Рече він: «Оу!»

Колись на полі
Робили дяді,
Аж гульк – немає
Між ними Ваді.

Поїхав Вадя,
На нас не глядя.
А, между прочім, –
Хароший дядя!

Хай буде довгим
Це можновластя,
Дай Бог здоров'я
Тобі і щастя.

Местний поет В. Замостьян

Дорогому Вадиму Микитовичу Зубку,
побратиму пера
(він теж поет і теж талановитий,
хоча відомі літературознави
нас поки не визнають),
з нагоди славного ювілею.

В. Замостьян

Вадиме

«Поїхав Вадя
На нас не глядя.
А, между прочім, —
Хароший дядя!»

Мойє, французький поет

Вадиме, Вадиме,
Ідемо куди ми?
Скажу тет-а-тет:
В Університет.

Ти славний, Вадиме,
Тобою ведимі,
Ми, викладачі,
Студентів навчим.

Акредитація —
Як дисертація,
Від нас ішов Дим,
Та з нами Вадим!

Вадима рука нам —
Він батько деканам.
Хтось іншим «I didn't»,
Студентам він — дід.

Як адміністратор
Він може вас стратить,
А у неформальних —
Він дружній, нормальний.

Для творчого злету
Японську діету!
Зробився Вадим
Оп'ять молодим.

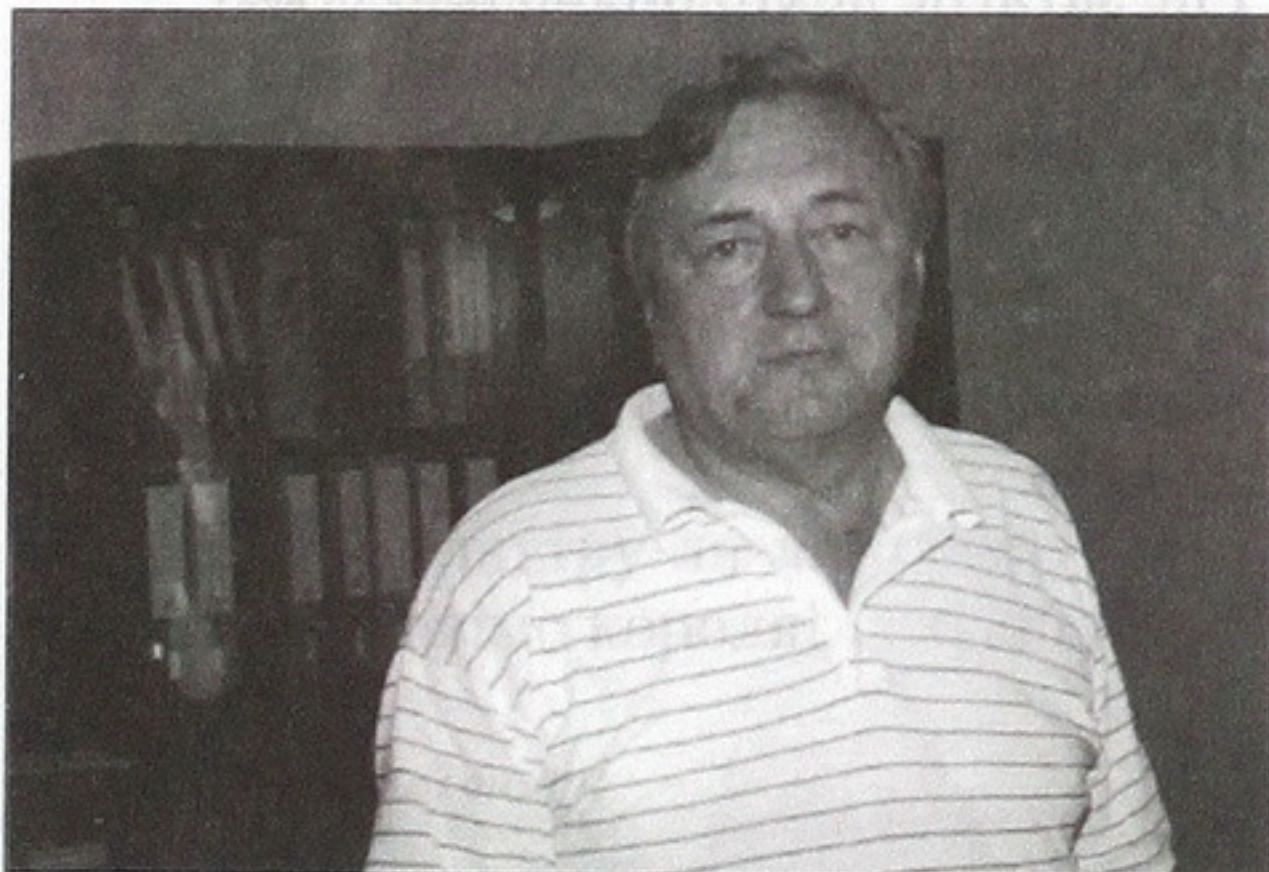
Любов його губить,
Бо дуже він любить,
Скажу тет-а-тет,
Університет.

У іншому місці
Він був комуністом,
Прозрів-бо стократ,
Тепер – демократ.

У нашій державі
Є люди іржаві,
Від тих на відміну
Він любить Вкраїну.

Дай, Боже, Вадиме,
Щоб йшли всі туди ми.
Повніше налий,
Бо в нас івелій.

За відділ навчальний,
Де Вадя начальник,
За жизнь, що в двіженьї,
За Вадю й Женю!

**Ода до ювілею
Алфьорова Владислава Петровича
(Мужеські вірші)**

Слава шістдесятникам!

Серед значних і славних різних Слав,
Яких ми поважаємо і горді,
Звучить ім'я Петрович Владислав –
І він достоєн бути у цій когорті.

Щодня на службі. Медний котьолок
В тяжкі проблеми повністю пірнає.
Він люто зневажає бестолок,
Він много бачив і багато знає.

Рибальський гурт. Нога одна в одну
Ідуть по снігу, по полях і балках.
І крига ось... А рибонька – по дну.
Нема нічого кращого рибалки!

За Владислава повністю до дна
Я закликаю всіх і сам п'ю так,
Таланту рис у нього не одна,
Та головна – не голова-комп'ютер.

Нехай розвіє вітер суму дим
І не затягне дехто пісню плóхую,
Бо ми життям живемо молодим,
Нам шеєсят, реб'ята, просто побоку!
(білий вірш)

*Местний поет В. Замостьян
22.10.96*

ІВАНЮКІАДА

Вчорашній декан гуманітарного факультету раптом став ректором. І це майже збіглося з його днем народження

Був колись декан вусатий
(Граю я поета роль),
Та боюсь тепер писати,
Бо декан уже король.

Тру-ля-ля, тру-ля-ля,
Гей, славімо короля!

Має він талантів кучу,
Та на тих, хто грає роль,
Вже рецензію блискучу
Не нашкрябає король.

Тру-ля-ля, тру-ля-ля,
Гей, славімо короля!

Королю ми дуже раді,
Хоч і прикра зміна ця,
Бо уже на вченій раді
Не підіб'є він стільця.

Тру-ля-ля, тру-ля-ля,
Гей, славімо короля!

Будь щасливим, о юначе,
На сімейному путі.
Ну і зичу ще удачі,
В особистому житті.

Тру-ля-ля, тру-ля-ля,
Гей, славімо короля!

Местний поет

Жарт на день народження

«Я ж в кишені Іванюку
Не тримаю каменюку»

Мойє

Гей ви, хлопці, гійя-гійя,
Заспіваймо про Сергія.

Про УКМА він добре дбає,
Документи розгрібає.

На себе огонь бере хто?
Пан Сергій, укмівський рехтур.

Всякі люди серед нас –
Хтось камінчика припас.

Я ж в кишені каменюку
Не тримаю Іванюку,

Я б від серця забажав,
Геть ніхто щоб не тримав.

Ті, що розума лишені,
Вийміть руки із кишені,

Візьміть в руки вилки-ложки,
Їжте-пийте за Сірожку.

Щоб при здоров'ї і в чині,
Вип'єм, браття, по чарчині!

І позвольте ¹ Замостяну –
Не подумайте, що зп'яну

Я від нетерпіння тану, –
Распрекрасную Тетяну

В цій зв'язі поцілувать,
І не нада ревнувать.

¹ У творі використано елементи парламентської української мови.

Тост

Такого втяти чорта з два
Вдалось кому би, як на мене,
Щоб в день Христового Різдва
Ще й народився син Семена.

І теж буремна доля та,
Й ревли ворожії вітри,
Та, на відміну від Христа,
Він промайнув ті тридцять три.

Начальник наш! Живи всігди!
Будь славен, акбару Алла! ¹
І щоб ніякая біда
Тебе ніколи не знайшла.

Щоб ти будив цікавість дам
І щоб сім'я міцніла, от.
Щоб жив ти довго, як Адам,
Десь років ген за дев'ятсот.

¹ Слава Богу! (татар.)

ТИХОЛАЗІАДА

Багатостопочний ямб

Пісню складаймо про славного лицаря Толю ¹.
Він абсолютно незвичний проректор
і маг-чародій ².
Якось, коли був маленьким, він виграв
у конкурс,
Серед студенток УКМА наймужчинніший
був викладач.

Він коли виріс, то дуже кохає залізо,
Ходить в підвал і тягає там тонни його.
Потім іде, оздоровлений, в бар і п'є пиво,
Але стосовно горілки не знає ніхто.

Думаю, Толя, яко спортсмен, здатен на більше,
Як припече, то і в пику затопить нараз
будь-кому.

Вік дозволяє йому ще і вскочить у гречку,
Це вам не Горський, Зубко або Замостян.

Толя молоденький, це вам не дід
Брюховецький ³.
Правда, останній прекрасно зберігся в свої
сімдесят.

Старості мудрість і жар молодії наснаги
До перемоги ведуть наш буремний НуКМА.

Гей, заспіваймо ще пісню про Толі дружину –
Бачив я якось її і осліп від краси.
Не покидай її, лицарю, вдома надовго,
Коли у похід ти ідеш, повертай кораблі.

¹ Відомий український філософ, друг Сковороди.

² Маг-чародій – проректор з магістеріуму (блат.).

³ Відомий революціонер-терорист, який потім став Президентом НаУКМА (клікуха «Брюхо»).

Ну, а якщо ти надовго затримався з Марсом ¹
Або Еол не в той бік надува паруси
І біля дружини змагання пішло кабальєрів,
Вірність подружню тоді ти у Зевса проси.

Славний похід учинив Тихолаз ² нещодавно
На батьківщину, у Грецію, з'їздив він
з Іванюком ³.
Став Іванюк поклонятися гречеським богам,
Таню ⁴ свою відтепер лиш Венерою зве.

Толя, ти гарний філософ, Платона ти знаєш,
Знаєш Сенеку, з Сократом давно ти на ти.
З Барухом, правда, не знаю, в яких ти
стосунках,
З Гегелем, Ніцше і Марксом до світлої
йдемо мети.

Досить варнякати, в горлянці уже пересохло,
Гей, Діоніс, наливай повні келихи всім!
Славнії діви, мерщій обнажайтесь для втіхів,
Будем симпозію правити й Толю прославим
навек.

Гречеський чоловік

¹ Бог війни у давніх римлян, на нього звертають чоловіки, коли мають зносини з іншими світами. Не плутати з Марксом.

² Див.: Толя.

³ Один з найвидатніших ректорів КМА (після Брюха), кінець XVII століття.

⁴ Шановна Тетяна Борисівна, яка іноді на ніч приходить до Іванюка. Як муза.

Про Тихолаза

Українська народна еротична пісня

Ой кохав козак дівчину
Біля тину і не раз,
Та зібрався на війноньку
Козаченько Тихолаз.

Приспів:

Вічний революційонер –
Дух, що тіло рве до бою,
Від дівчат нема відбою,
В риму – кондиціонер.

На війнонці, воха-бляха,
Бився він, як буйний тур.
Та насіли вражі ляхи
Or ris tur mur mini ntur (лат.).

Приспів.

Ой життя, примхлива доля,
Не зламався буйний тур.
По війні зробився Толя
Справжнім майстром фізкультур.

Приспів.

Батьківщино, рідна мати...
Хатка, тин і перелаз.
Всі дівки не можуть спати
І шепочуть: «Тихолаз».

Приспів.

Ой стоїть висока гора,
Ну а той, що ляхів бив,
Він учора ізвечора
Ще одненьку полюбив.

Приспів.

Запрягайте, хлопці, коні, –
У похід. А Толя де?
Він пішов у сад зельоний,
Бо його дівчина жде.

Приспів.

Чарку вип'єм, щоб моглося,
Щоб любов, як в перший раз.
І щоб довго дівчиноньки
Шепотіли: «Тихолаз».

Дума про козака-небораку

Козаче, козаче! Яким же ти чином
Отак закохався в маленьку дівчину?

Краса її – ночі, блакитнеє небо,
Як глянеш у очі, то можна і в небуть...

Струнка і вродлива, як та Галатея.
Довбе козака, як орел Прометея.

Виламує пальці, кусає за пику,
Козак же з любові не в'яже і лика.

Ні діла не зробить, ні путнього слова,
Бо вже в голові замість мозку полова.

А в неї усе – ну, вогонь, а не дівка,
А ще розумніша, ніж тая жидівка.

Козаче, козаче! Що робиш, дураче?
Вертайся козаче у Січ, небораче!

Хоч рану свою не залічиш навіки,
Та все ж допоможуть козацькі ліки.

Недовго збирати пожитки козачі,
І от вже по степу хтось коником скаче.

Він скаче і дні, й солов'їнії ночі,
А в пам'яті очі і сміх, як дзвіночок...

Вечірняя зоре! Красо молодая!
Чому ти зійшла, коли сонце сідає?

Я мить із тобою в чарівному танку...
Чому не зустрів я тебе на світанку?

І сила якась з'явилася тая,
Що раптом коня з козаком повертає...

Старече, козаче... що робиш, дураче?

*Записано із співів кобзаря Яковенка
1990 р.*

ДО НРШ

Вона працює на Подо...
І їй це личить і подо...
Бається лі, бається лі,
Подобається – Подолі.

У неї теж летять года,
Але вона ще молода.
Чарівність білосніжних дентів,
Вона «своя» серед студентів.

Себе на думці я ловлю,
Чому її усі так лю...
І далі думку гну про те:
Вона така, як Галате...

Колись один мені казав,
Не то проректор, не то зав,
Що в танці для чоловіка
Наталя ніжна і гнучка.

Сьогодні в чорному вона,
Кому не нра... то дулю на!
Спідничка чуть колінця до,
І дуже всім оце подо...

Мені під хвіст якась вожжа.
Любові я тобі бажа...
Хай щастя буде вінця до,
Віват, Наталія Рудо..!

ЕКОЛОГІЧНА РЕКЛАМА

Про вади розвитку

Не ходили батько й мати
На альянсовський лікбез.
Небезпека звідси – мати
Дитинча маленьке без..

Екологічне

Пив погану воду Савка –
В голові у нього вавка.

*

Якщо будеш пити з крана,
То у гузні буде рана.

Засідання навчально-методичної комісії

Гуртом по черзі розповіли,
А сидимо години три,
Ми всі уже осоловіли,
І голови як макітрі.

Уміння говорить – це горе,
Дощ слів – уже не дощ, а злива,
Пірнаю я в словесне море,
До чого ж ***** говорливий.

ЛАРИСІАДА

Зізнання Ларисі

У неї є, як терен, очі,
І у святах вона співоча.
Вона розумна дуже-дуже,
До неї й хлопці небайдужі.
Я б став стрункіший кипариса,
Жеби сподобатись Ларисі.
Я їв би лиш котлети з рису,
Щоб бути молодшеньким, Ларисо!
Щоб полонить таку кобьету,
Я їм японську дієту.
Якщо ж схоплю я гарбуза –
Твоє здоров'я вип'ю за.
Ще не тремтить моя рука,
Я вип'ю й за твого Славка,
І за твоїх чарівних дочок,
Й за звесний хутора куточок,
Й за ваш добробут вооце.
Налий, Славко, мені іще!

Один відомий поет

11.12.98 р.

Короткий тост

Її нам геть не зрозуміть,
І в неї інтелекту воза,
І ось вона! Прекрасна мить!
Давайте вип'ємо. Хто за?

* * *

Ой, Ларисо-Лесю, Лесечко-Лорено,
Ти співаєш так чарівно, як тая сирена.
Співом всіх ти причаруєш
(Думаю про се я),
Прив'яжіть мене до щогли,
Яко Одіссея!

Маніфест

Як бувший лікар-педіатр,
Кому любить властива риса,
Восславлю я «Кіно-Театр» –
Журнал, що видає Лариса.

Я не митець і не дока,
Мистецтвознавцем в мене жінка, –
Але читать його ціка...
Во, бо в журналі є картинки.

Якщо воркшоп... (Для рими «па»)
І якщо маєш вуха ти,
Коли Лариса виступа,
То, їй-бо, є що слухати.

Це не для всіх. І це тихіше...
У мене думка є така:
Лариса значно розумніша
За непутьового Славка.

Закінчую я маніфест
(Писав його я зранку).
Так вип'ємо ж за Lady First
Держави Могилянка.

*Старий місний поет
12 грудня 2002 р.*

Надьожа і опора

Гарненько він хазяйство пора,
Дружити життя з ним легка,
Бо він надьожа, і опора,
І Валі лівая рука.

Стоїть мужик посеред двору,
Хазяйським оком проника,
Бо він надьожа, і опора,
І Люди правая рука.

Він може лагідно й суворо
Із тим, що виліз з-за керма,
Бо він надьожа і опора,
Усього транспорту УКМА.

Сім тостів на день народження Алли

Махай-розмахуй піп кадило –
Сьогодні Алла ся родила.

Перший тост: Хай живе і буде щасливою прекрасна, гарна жінка Алла Безусько!

Живе вона у граді стільнім,
Батьків продовжує достойно.

Другий тост: Вип'ємо за маму і світлої пам'яті батька іменинниці, які народили і виховали таку славну дочку!

Колись вона не спала ночок,
Тепер у неї є синочок.

Третій тост: Так вип'ємо ж за красивого стрункого юнака, сина Алли!

Життя так склалося-сложилось,
Що до декана дослужилась.
І наш декан – усім деканам!
Нехай він буде на віка нам!

Четвертий тост: Так вип'ємо за нашого декана Аллу Безусько!

Вона неістовая, Алла,
Кого незлюбить – місця мало.
Якщо полюбить – я не знаю,
Гадаю – щирості без краю...

П'ятий тост: Так вип'ємо ж за любов у житті Алли!

Бажаю щастя їй і злету,
За процвітання факультету!

Шостий тост: За подальший розвиток і зміцнення факультету природничих наук під невисипущим і надзвичайно мудрим керівництвом Алли!

Сьомий тост: Як людина старої закваски, я не міг не проголосити здравиці на честь присутніх тут членів Політбюро НаУКМА шановних В. Брюховецького та С. Іванюка й інших членів Політбюро. На членів Політбюро Зубка В. і Полтавця, теж В., рифма не вийшла.

А тут сидять іще оці –
Давайте вип'єм за отців:
Славко – отець, Сергій – отець.
І той, і другий – молодець!

За наших унікальних, неординарних, розумних, талановитих, активних, ініціативних, неухильних і несхибних, гуманних і просто славних керівників В. Брюховецького, С. Іванюка, В. Зубка, теж В., Полтавця, Є. Оніщенко (Тут надійшла пропозиція підвести ризику), під мудрим і сонцесяйним керівництвом яких так яскраво розпукнувся адміністраторський талант декана Алли Безусько!

Панегірик Людмилі Іванівні Дяченко

Струнка Людмила й молода,
Вона, без сумніву, красива,
Хотів би я почути: «Да!» –
Хоча в годах і зовсім сивий.

Її статура – екстраклас!
Я крадькома дивлюсь на неї.
Невже це не хвилює вас?
Куди там братись Галатеї.

Про неї можна мріять дні,
Про неї можна мріять ночі,
Шукати сенс в стакана дні –
Вона така... така жіночна.

Восславимо ж її красу,
І далі буду славить я...
О Боже, що це я несу!?
Вона ж начальниця моя!

15 серпня 2002 року

Інтерв'ю

зі скандально відомим,
але ще не визнаним поетом сучасності
Миколою Гнатовичем Бувайленком,
який живе і творить в епоху Брюховецького.
Інтерв'ю веде відомий літературознав
Сергій Ергосуменко

Літературознав: Щойно до нас у гості завітав
звєстний мєстний митець Микола Гнатович Бувайленко, який
знає Брюховецького з давніх-давен і зараз поділиться вра-
женнями.

Митець: Одного разу на пику митця Брюховецького сіла
муха. А я її спіймав! І тут якось зненацька народився вірш про
Брюховецького-митця.

Літературознав: Тема, конечно, не очєнь, але починайте.

Митець: З лиця митця
Злетіла муха ця.
Сиділа на лиці,
А зараз у руці.
Хоч мухи той нема,
Митець творить і досі,
Бо має не одну
Він муху в носі.

Літературознав: Ну, а тепер по суті про Брюховецького ...

Митець: Я як поет виріс і загартувався під сонцедайним
впливом відомого раніше літературознава, а тепер бюрократа і
президента Брюховецького. Але цей шлях не був гладеньким. Його
критика була часом вбивчою, руйнівною. От один випадок. 10 років
тому я читаю свій новий бездоганний твір перед двома літературо-
знавами Брюховецьким і Григорієм Сивоконем. Ось він:

Як гарно на озері літом,
Я був би тут місяців сєм.
Всі органи чисто помиті,
І потом не пахнєть совсем.

Ну, я вам скажу, що Брюховецький казьол.

Літературознав: Що ви таке кажете, Миколо Гнатовичу?

Митець: В той час, коли Григорій Сивокінь об'єктивно оцінив твір і сказав, що це реальна сучасна українська мова, Брюховецький тупотів ногами, плювався і кричав, що це гідота. Бо він не добирає.

А цей поет уже на черзі в хрестоматію, антологію, ввійшов у відповідний курс літературології й одержав серію блискучих рецензій, серед яких видатна ваша рецензія, де ви назвали цей твір «вибухом поетичної потенції».

Літературознав: І як ви реагуєте на цю критику?

Митець: Я повинен зізнатись, що така неупереджена дружня критика зробила з мене неотесаного кінець кінцем митця. Але Брюховецький не заспокоюється і продовжує мене отесувати. Якось на хуторі Дивосил (раніше Ходорів) мене відвідала чергова муза і я написав вірша-казку про те що я людожер, який зараз з'їсть доньку Брюховецького Олю, потім почне Оксану і закінчив словами: «...А В'ячеслава не почне, бо в нього м'ясо несмачне». Так Брюховецький замість об'єктивної оцінки твору страшенно образився на мене: чому це в нього м'ясо несмачне?!

Бо він казьол!

Літературознав: Які ще привабливі риси Брюховецького ви можете згадати, митцю?

Митець: Брюховецький довго і прискіпливо вивчав мою творчість і ввів новий термін у літературологію: графоманська поезія. Це, коли поет, що творить, відчуває себе графом.

Літературознав: Отже, Слава Брюховецький?

Митець: Слава Брюховецький!

Літературознав представляє гімн.

Хор співає осанну.

Товтри

Через рік я в Товтри точно повернуся,
Будуть тут і Віра, і її Ганнуса,
Чує моє серце, я тут не востаннє,
Серце також чує – буде тут і Галя,
Тут багато буде ще нашого люду,
Буде тут і Іра, буде тут і Люда,
Буду вас любити всіх напропалую.
Ну по крайній мірі – всіх перецілую.
Чують мої нирки, чує і печінка,
Що себе не втримаю від такого вчинку!

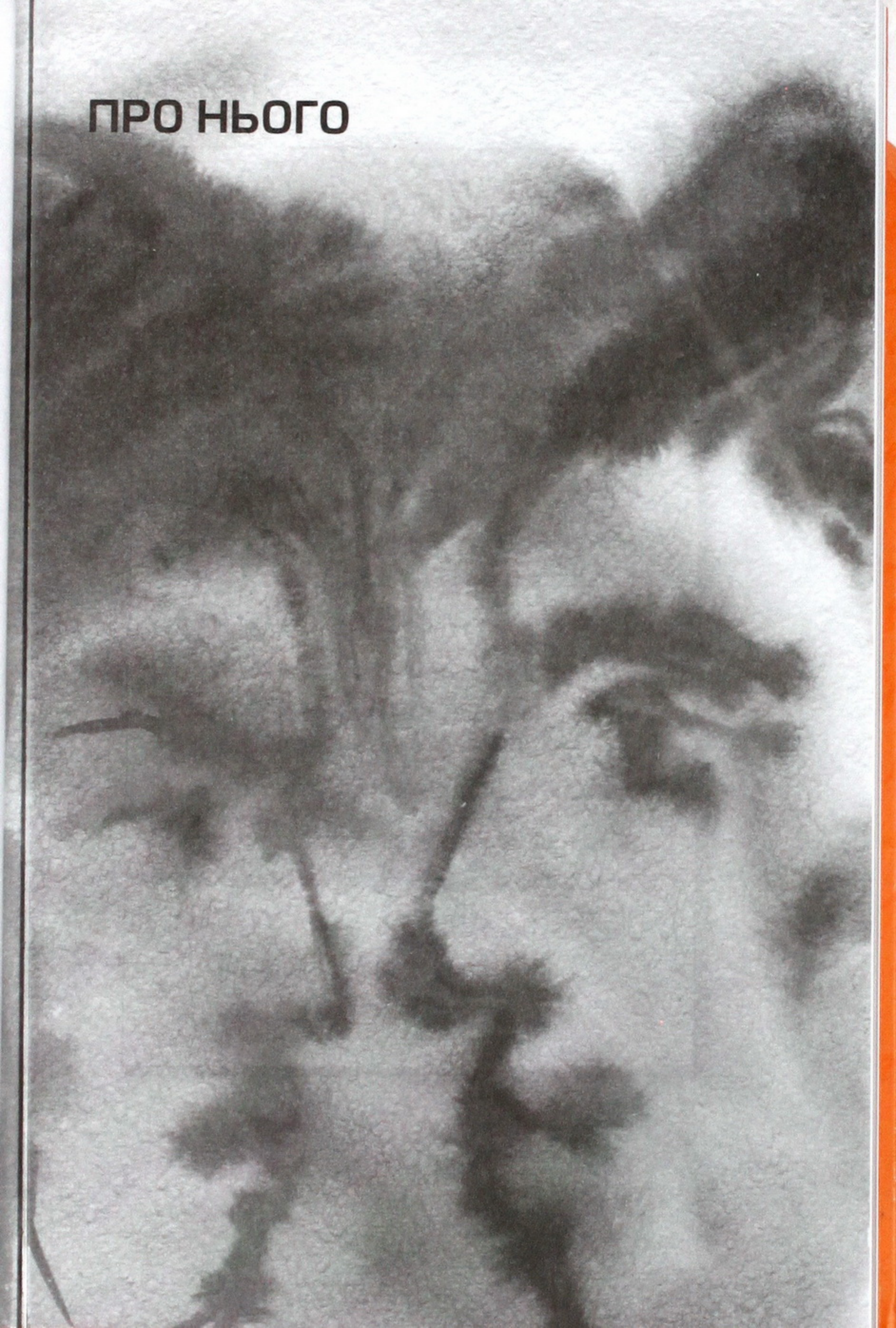
Pro me

Течуть года, як та вода,
Що з під землі або із неба,
Пора скінчилась молода,
І ніби так воно і треба.

Колись я був стрункий юнак,
Тепер не теє стало тіло,
І це, здається, певний знак,
Що вже життя прогуркотіло.

2002

ПРО НЬОГО

Дорогий Віталію!
Павлову.

Обнімаю тебе радісно.
Хоті трохи і сумно, що
всесі! Але нехай
тобі, парадів, здоров'я.
А потім... Треба лікувати.
Але не, з іншого боку, ти
не на м'ястаті, як ніс
вільні мейми (коді, за
твоїм здоровим геніаль-
ним вишаркненням, і всі
хитражками) казати?
«Хай без рук, без ніг, аби
не каліка». Будь в нас
здоровий! А наємвими
ми тебе зробимо.

Мій слава.

4.01.03

Лідеру поетичного
заспівного
гурту

Віталію Павловичу
Замостяну
VIVAT!

Завжди залишайся
молодим
серед молодих!

Лариса Бровченко

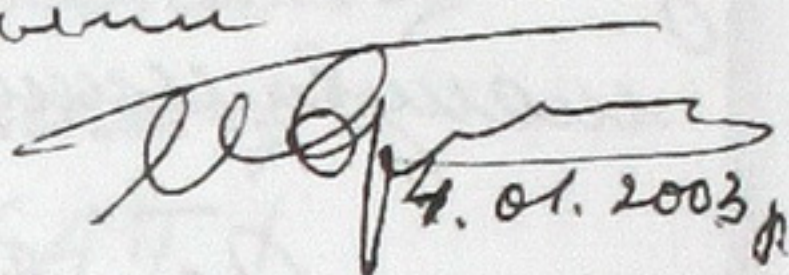
Дорогому Вітакію Павловичу
найкращі привітання
з ювілеєм від завжди
шанувальниці по сарів

Олі Бурякович

Вітакій Павлович!
Будьте завжди таким
сарівним і широким
кавалером!

Оксана Б.

Вітання Павлу!
Хай завжди сяє твоє
і напружується невтомно
міз!
З найкращими вітаннями
і побажаннями

4. 01. 2003 р.

Вітання Павлу!
Багато, і завжди, говорим
про вас чимало хороше, гарне, добре
і хваляче.

Але ніхто не знає, що ви і
добродішні і добродішні
тільки кращою силою!

Тому завжди так і
кажемо!

Володимир Івченко,
Твій великий друг
автом.

Природний март,
природний сун,
природна слова...
Горині верграє зорь,
ли світлокова!

Дорогий Віталіє Павловичу -
завжди Боже! Морену!

Дорогий Віталіє Павловичу!
Ком я думаю на Вас на різно-
манітних зацікавленнях, я відчуваюся,
що в пері, значно важливіші за
переден дивний...

Завжди Боже - Володимир
Давидович

Любий Віталіє Павловичу!

Хай Ваше світло завжди
завжди всіх Ваших рідних, друзів,
коханих. А наша любов
хай завжди береже Вас.

Будьте завжди

М. Шук

37

Дорогому співчуждану
Віталію Валентяну
подорожати ще не було
новітє. Скільки —
всерішньої сими,
а все обіцялося три-
мабуть за вас на
сьогоднішньому
рівні.

Васі ми завжди
дуже.

Дорого Віталію Каленічу (сбермас),
Хочу нагадати, брешеш воя воя,
що окупав воя воя зенітним.
Почувши розповіді. Мо-чуже,
і чуже вбачив, бо мавши подібні
серці всіх Ваших сприймає і те саме
атмосфери. Але це було відрізання —
це ж так: Замість 70! і забрав
вбачив бач окупити, це ж і мав
серці сім'ї. І я 4/5 се вбачив
мучився, що ти сиротини жмеш і
убив сиротини вбачив при мучив
зроби і не вбачив, а навіть
формувати все сприймає і окупити.
Будь зроби! Мавши вбачив зроби
і вбачив і вбачив мучився і вбачив
вбачив! Чини W. Дзюма

Обговорюємо публікацію віршів молодого інкогнітого поета

рецензія на вірш «Як гарно на озері летом...»

Пристрасне слово сатирика

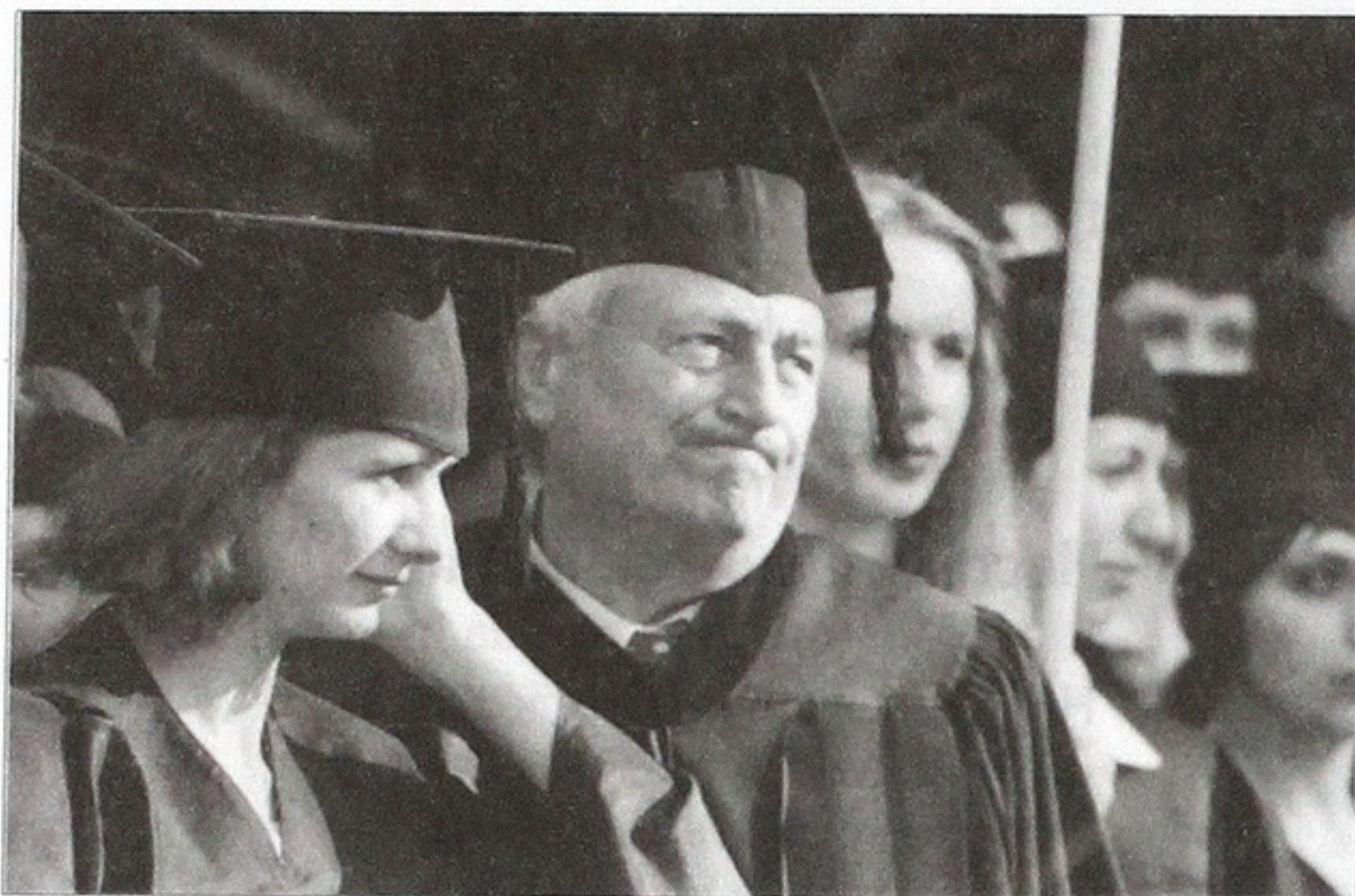
Поза сумнівами – це явище. Поява цієї з'яви являє собою переконливий доказ того, що в надрах УКМА зріє вибух. Вибух творчої потенції. Я наголошую: саме творчої, на відміну від тих гуртожитських вибухів, про які ви тут одразу подумали.

Не все рівнозначне за потугою щодо таланту в тій вузенькій колонці, що вигулькнула в попередньому номері «МУЗИ». Але вірш, надрукований першим, так першим і залишається. Він переконливо доводить морально-психологічний крах народницьких симпатій, загравання з «простою» людиною, що тисли на нашу літературу з легкої руки шістдесятників. Інкогнант гострим пером сатирика викриває позірне прагнення відмитися в звиклого до бруду представника так званих народних мас. Майстерно розставлені часово-просторові координати розкривають перед читачем гірку іронію й справжню ціну прихованого більшовизму.

Спробуймо підрахувати, що означають ці «місяців сем». Слід гадати, це три місяці літні та ще по два весняні й осінні. Іншими словами – від першого квітня до початку листопада. Проникливому читачеві не варто пояснювати глибоко символічне значення цих дат – День сміху й річниця Великої Жовтневої Революції. Готовність митися від смішного до великого – це лиш один крок у процесі осягнення морально-психологічної прірви, в яку ліричний герой падає, навіть не підозрюючи про те.

Виникає закономірне запитання: а що ж від великого до смішного? Фольклорні ремінісценції тут безсумнівні: «скільки там тієї зими?»!!! Отже, що стоїть за цим нібито прагненням чистоти? Звісно, лиш бажання приховати іманентний запах поту, бруду й нечисті. А ще – відмити «органи», зробити вигляд, що нікому не відома та страшна правда про них, від якої стогнали ще так недавно сторінки книжок, полоси газет і шпальти часописів.

Особливу увагу сивобрюхих критиків, як бачимо, викликала мова шедевр. Це не випадково. І важко тут не погодитися

з Гр. Сивоконем у тому, що це справжня, рідна, єдино відома мова тієї великої частини нашого народу, яка тільки й знає, що славити революцію та зубоскалити. Своє манкуртство вони намагаються оспівати, піднести до рівня яничарства. Поет, мов скіфська баба на високій могилі, стає на перешкоді цим підступним намірам.

Кожному зрозуміло, чому інкогніто. Адже органи не дримають. І хоч зараз від них не так пахне, як то було зовсім недавно, коли вони ще не почали відмиватися, але правди не сховати!

Вірш, який втратив актуальність тієї миті, коли В. П. Замостьян прокинувся на засіданні ректорату

Спить Замостьян. І це печально.
Це його виснажила хтось.
А я ж красивий ізначально,
Але не виснажений ось.

Чому ж його таки кохають?
Чом в його серце не плюють?
А от мене так не кохають!
Мене – так не виснажують!

* * *

Непокоїть мене сп'яну
Гучна слава Замостьяна.

Од Вадима, гл. 57, вірш

Наслідування іменинника

Народився він днів за два
До Христового Різдва,
А точніш сказать аби,
То за цілих три доби.

Хлопець Вітя не простецький –
Любить його Брюховецький,
І такий-от прецедент!
Навіть віце-президент!!!
Правда є надія в мене,
Що не більше від Олени.

Отаке підчас бува –
Природничий туз!
Але в нього голова –
Осередок муз!

Заарканив він Пегаса
І гасає на Парнаса,
Візьме в руки олівець –
Не малюнок, а взірець!

Перегнали Шканова,
Кам'яні його дива!
А з металом скрутно стало –
Плавить його у підвалах,

Незважаючи на ніч,
Лине струм в голодну піч.
Або де ще таке є –
Голі дами (перепрошую) голограми видає!

І задумав цей поет
Словом дуже гарним
Прирівнять свій факультет
Із гуманітарним!

Щоб кордони стали так
Прозорими ніжно,
Він за спільне все, однак
ІБМ – наріжно!

Отакий він, козаченько,
З полтавського коша,
Ось за нього всіх дружненько
Хильнуть чарку прошу!

В. М. Зубко

**Віталію Замостьяну,
Славнозвісному декану,
Природничому Гетьману
Від Геологів – привіт!
Жить бажаєм – 200 літ!**

Бо чому ж ото Адаму
Можна було 800
Років яблука вкушати,
В раю Єву ублажати,
А ось нашому Гетьману,
Шановному Замостьяну,
Ну хоча б якусь частину,
Ну хоча би четвертину,
Ну хоча би до 200!
Всім на радість працювати!
Й щоб таке було довкілля,
Щоб не боліла голова
Ні з науки, ні з похмілля
Й щоб гетьманська булава
Довго ще в руці трималась!

Щоб, як досі, удавалось
Справедливо управляти,
Молодих людей навчати,
Творчості, наукам, праці
(Тих, хто буде сачкувати,
Можна трішечки й по ... спині).
Щоб здійснились всі бажання,
Щоб на п'ятому питанні
(Є традиція така)
Він ще врізав гопака.
Щоб завжди його трималась
Добра вдача козака
І щоб в нього закохалась
Місс Європи чи цариця,
А він, як козакам годиться,
Подививсь на неї, й ахнув,
І, подумавши, сказав:
Я б, звичайно, Вас... обняв;
Але в мене є дружина,
Моя краща половина,
Краща всіх вона мені,
Буду вірним я жоні.
Та у мене є дублер.
Він – майбутній кавалер ЗВП № 2
І коли він підросте –
Він іще й не те утне!
А тепер уже без жартів,
Без натяків та погроз,
Вам бажаєм всіх гараздів,
Щоб і їлось, і пилося,
І хотілось, і моглось,
І щоб з Вами нам на радість,
Як у казці, всім жилось.

В. Загнітко

**Віталію Павловичу
Замостьяну**
(до 4-го січня)

Вирують травні яблуневим цвітом,
А жовтні плачуть золотим дощем,
І лише січні, холодом сповиті,
Вінчають час свій мудрості вінцем.
Мені здається, в мовчазній задумі
Вони шукають витoki Буття,
Виношують вселенську думку
Про суть гріха і світлість каяття.
Така пора народжує поетів,
Філософів, великих мудреців,
Учителів, що створені для злетів,
Та вчених – молоді провідників.
Тому не випадково Ваша дата
Постала серед білої зими,
Тому що Ви на ці скарби багатий
Від юності і аж до сивини.
Отож іскріться людям смолоскипом,
Свічею вічною палайте,
Світіться сяйвом негасимим,
Горіть для НаУКМА і не згорайте.

*Ганна Дмитрівна,
Василь Володимирович*
04.01.03

Ностальгія (Про дупки)

Глибинним будучи і пружним,
Чужим і чуждим різних бродів,
Я володію арко-дужним
Перевисанням до народів.

Павло Тичина

Осінь, мужчино, настала в природі,
Осінь, мужчино, надходить в житті.
Дуже багато подібного вроді,
Є і розбіжності, правда, при тім.

Ось вам, наприклад, дерево груша,
Влітку обтяжена дупками груш...
Хтось уже всі оті дупки обкушав, –
Віти піднялись, стирчать – ані руш!

Мали ми в юності дупок чимало.
Де ті фігури? Щез той тягар.
Краще ж стояти від того не стало
Віттячко жодне.
От де удар!

Сергій Ергосуменко

Для компліментів

«Як гарно на озері летом,
я був би тут місяців семь.
Всі органи чисто помиті
і потом не пахнеть совсем...»

(Епіграф із вибраного)

* * *

Спливає час, дощі ховають сонце,
Againg the spring перемагає сніги.
А ви, козаче, залишилися хлопцем,
І очі, мов волошки, голубі.
Хоч, як відомо, ваша пора – літо,
Коли на озері для тела благодать.
Коли не все ще чисто і помито,
Для НаУКМА не можна працювати!
Сім місяців для роздумів багато –
Скучатиме весь НаУКМівський клан,
Якщо купатись, не заходячи до хати,
Захоче наш невтомний Замостьян.
Організуймо філіал Університету
На березі, на озері, – є план?
Ісчезли запахи, бо щаслив тільки летом
Кристально-чистий наш Віталій Замостьян.
За все життя зробили ви багато,
Весь науковий та медичний світ
Вам підкоривсь. А для жінок ви – свято,
Їм завдяки відбувся творчий зліт!
Мистецький та професорський доробок,
Всі ваші жарти, тости, помилки
Вам роблять честь, а Ваш великий мозок
Обурення прощає і гріхи.

Хвилюють нас в житті події різні,
Втрачають розум, хтось ламає кран,
Жінки дратують або їх капризи –

Завжди спокійний лиш Віталій Замостьян.
Спливає час, дощі ховають сонце
І знову spring перемагає сніги,
Ви – серед нас, Ви – світло у віконці,
Для всіх, хто любить Вас, – шанує на віки!
Ганьба тому, хто не знайомий з паном, –
Таким красивим, завжди молодим,
Не я одна пишаюсь Замостьяном,
Уся УКМА захоплюється ним.
Колись поет – тепер мудрець і Teacher,
І трохи у душі Ви – Дон Жуан.
Сердець жіночих знань повелитель –
Віталій Павлович, шановний Замостьян.
Спливає час, дощі ховають сонце,
Against the spring перемагає сніги.
А Ви, козаче, залишились хлопцем,
І очі, мов волошки, голубі...

Ваша Library@ukma.kiev.ua

ПУБЛІЦИСТИЧНЕ

Рим, осень, 1990

Я всерьез не надеялся на эту поездку. Как это так – никуда никогда не ездил и вдруг сразу – Италия. Но пришел сентябрь и все закрутилось быстро и необратимо. И тогда пришли страхи: как выступлю, как осилю языковой барьер... Вся предполетная кутерьма проходила в таком эмоциональном ключе. Суббота, 22 сентября, 15 часов. Краткое совещание с А. Е. Романенко в постпредстве за Моссоветом. Раздача паспортов. Основная тема – как и когда добираться до Шереметьево-2. Васильев, Замостьян, Пилинская и Бруслова решаются на героический поступок – ехать в ночь 551 автобусом за 10 коп (не зная, уплатили всего по 5) от Речного вокзала до самого аэропорта и там скоротать ночь. Приехали. Постепенно овладели страшно неудобными креслами. В полночь, как привидение, возник Малыжев. И начали коротать. Мне выпало коротать рядом с Катюшей. Ну до чего же неумная женщина. Вот как чего-нибудь захочет, так подавай сразу и все. В эту ночь она страшно хотела спать. Но ей очень мешала короткая юбка – некуда деть ноги и нечем их прикрыть. Ее рыжие волосы то отлетали далеко от меня, то ниспадали на мое плечо, и это мешало мне дремать. В какие-то моменты я начинал чувствовать себя мужчиной, который должен охранять сон капризной женщины. Иногда проваливался в небытие. Так незаметно наступило раннее утро, натикало 6 часов, и в залах начало все оживать. И вот появились Романенко, Бебешко и Чебан, приехала на заказанном такси Михайловская, и начали мы все готовиться к регистрации. Регистрация прошла гладко. А таможенники нас почти не замечали (по крайней мере так казалось). И только уже перед выходом в сказочную и абсолютно для нас тогда бесполезную зону duty free молодой пацан в зеленой фуражке, сидящий за высокой застекленной стойкой узкого прохода, изучая мой служебный паспорт, делал это нереально долго. Либо хотел доказать мне свою значительность, либо морда моя ему не глянулась. Но все же пропустил.

Я всегда в самолете люблю «контролировать» взлет, это чудо преодоления притяжения, чудо отрыва и набора высоты... Это чудо на сей раз я проспал. Сказались шереметьевские ночные бдения. Проснулся через полчаса после взлета. Полет проходил успешно, с обедом, с водичкой, но без вина. Сидел рядом с А. Е., но беседа не зажглась. Редкие незначащие фразы. Вскоре начали

снижаться. Погода чудесная, солнечная. Легкое касание бетона, и такие же легкие, интеллигентные аплодисменты более чем 300 пассажиров, таким образом выразивших благодарность экипажу за хорошую посадку.

И вот коснулись ногой земли вечного города! Подали автобус с широкими дверями, расположенными впереди во фронт с маленькой кабиной водителя. Нас встречали у стеклянной двери служебного входа Раманьян и очаровательная переводчица Марианна. А за стеклянной дверью уже ждали А. О. Пятак и сам Державин. Пустынный широкий и светлый коридор, строгие и чистые комнаты. Собрали паспорта. Взяли 2-х человек из нас для опознания вещей. Полчаса ожидания в атмосфере дружелюбия и первых впечатлений от пресловутой заграницы, и, наконец, приглашение к автобусу. Иностранному. На таких иногда к нам в большие города забредают иностранцы. Выруливаем из аэропорта di Roma на уютную и живописную автостраду. Где-то вверху извиваясь висит ажурная конструкция, по которой к аэропорту подъезжают электропоезда. Через километр эта железная дорога продолжается в наземном исполнении. Однако мы на трассе. Здесь через каждые 500–1000 м стоит знак «SOS», телефон и отведена маленькая площадка для оказания экстренной автопомощи. Чудеса. Автострада плывет навстречу, демонстрируя по обе стороны живописные ненашенские окрестности. Внезапно слева проплывает свалка автомобилей. Издали кажется, что состояние их еще весьма и весьма... Незаметно втягиваемся в город, который мне напоминает наш Львов, только обилие валов, арок, котлованов-раскопок с остатками древнеримской архитектуры придает ему неповторимое своеобразие. А вот и Колизей. Его нельзя не узнать. Однако я не представлял, что он так громаден и так величествен. А. Е. поведал нам, что все окрестные дома построены из блоков Колизея. Как видим, наплевательский подход к истории – явление интернациональное. Для Колизея сейчас это уже в прошлом. Он отреставрирован по принципу разумной достаточности. В Италии, возможно, и в других цивилизованных странах, считают нецелесообразным полную реставрацию древних сооружений, а лишь консервируют то, что осталось от них. В этом есть свое очарование и ощущение тысячелетий человеческой истории.

Отвлекся. Автобус уже плывет к центру города, фонтаны, скульптуры, соборы чуть знакомы, где-то когда-то видел их. Но то было либо в кино, либо на картинках. И вот еще одно неожиданное впечатление – ранее мне казалось, что в Риме памятник

на памятнике стоит, что весь Рим – это сплошной ансамбль архитектурных произведений искусства, но поражает противоположное. Памятники не теснятся и не утомляют обилием, а пребывают на достаточно больших расстояниях друг от друга. А в промежутках между шедеврами древних и средних веков – обычный уютный городишко, даже с оттенком кажущегося провинциализма, с узкими порою улочками и тротуарчиками, с маленькими площадями. Улицы с узкой проезжей частью – диву даешься, как по этим ленточкам асфальта несется непрерывным потоком на автомобилях, мотороллерах, мопедах и мощных японских мотоциклах смеющаяся, болтающая, озабоченная, жующая и влюбленная Италия. Не успели оглядеться, как по виа Венето подкатываем к старинному, очень престижному и приветливому отелю Мажестик, что, кажется, значит – величественный. Над дверью отеля развеваются итальянский и советский флаги. Советский справа. Кажется висел еще чей-то третий. Маленький конфуз у автобуса – кое-кто из наших (в том числе и я) рванулись к вещам, дабы втащить их в вестибюль. Но вовремя спохватились. Двое в форме дали возможность нам поупражняться, а затем спокойно унесли куда-то все наши чемоданы.

Итак, номера. Мебель белая, отдаленно в стиле ретро. Две раздельно стоящие кровати. Чистое белье. Я бы даже сказал – белоснежное. На столике письменная бумага, конверты и записная книжечка с эмблемой отеля Мажестик. На широкой пристеночной тумбочке – небольшой телевизор «Black box» с дистанционным инфракрасным управлением, которое я до конца так и не освоил. 30 программ. Как-то глубокой ночью почти вся наша группа прикипела к экранам в своих апартаментах – шел весьма эротический фильм. Я, к сожалению, проспал. Но самое достопримечательное в номере – ванная комната. Светлый мрамор стен и столиков. Зеркало во всю стену. Фен, мгновенно сушащий волосы. Фешенебельные туалетные принадлежности, пена для ванн и шампунь для волос в маленьких пластиковых бутылочках разового пользования. В такой же емкости голубая соль для ванн. Пакетики с салфетками, тампончиками, разовой шапочкой для волос, элегантно упакованное мыло. И все это с этикеткой отеля. Престиж! В ванной – кран для душа и кран для ванны. Температура воды задается специальной ручкой по шкале. Мы каждый вечер бессовестно складывали в чемоданы почти все туалетные принадлежности, а с утра это все вновь появлялось на столиках, как Феникс из пепла. До сих пор жалею, что не

прихватил с собой шикарно упакованный в картонный кубик с окошком и эмблемой отеля рулон сказочно мягкой туалетной бумаги. С таким подарком можно смело идти на день рождения.

Ели в ресторане отеля. Это были приятнейшие минуты римской жизни. Весь ресторан – столиков эдак на 10–15, да еще на открытой площадке столько же. Но в ресторане практически не было посетителей, только мы, занявшие 3 стола. Один стол – «директорский». Там восседали А. Е. Романенко, В. Г. Бебешко, А. Е. Державин и один или двое наших коллег из Рима. Иногда за тем столиком сидел и наш соотечественник из торгпредства. Наш столик объединил Пилинскую, Васильева, Бруслову и меня. Малыжев и Чебан веселили за соседним столом Михайловскую и Шандалу. Кормили нас три раза в день. В 8.00 завтрак, в 14.00 – ланч и в 19.00–20.00 – обед. Завтрак легкий – яичница (омлет) с ветчиной или еще чем-нибудь, кефир, булочки, джемы на выбор (выбирали все), чай со всякими экзотиками в пакетиках или кофе. Представьте себе ложечку растворимого кофе в четверти чашечки кипятка – наверное, это и есть настоящий кофе, от которого испытывают кайф кофеманы. Я теперь буду называть это «кофе по-римски». К завтраку в Риме, в отеле «Мажестик» вина не подают. Ланч – это вино, макароны, хороший кусок мяса в разнообразных видах и соки по выбору. Два официанта разносят в корзиночке всевозможнейшие хлебцы (нечего и думать о краюхе). В бокалы наливают каждому прекрасное столовое вино. Если вы проявляете в этом направлении активность, то бокал постоянно наполняют снова. Важно заметить, что за все время пребывания в Риме я ни разу не ел одинаковое блюдо из макарон. Это у них разнообразнейший продукт питания, вкусный и не приедающийся. Интересная особенность. Мы как-то в разговоре с аборигенами высказали предположение, что макароны должны способствовать тучности, прибавке в весе. Нам возразили и пояснили, что секрет заключается в некотором недоваривании этих изделий, в результате их углеводоемкость резко снижается, снижается также и усвояемость. Обед по-римски, или ужин по-нашенскому, это более плотный ланч, с вином, естественно. Но самое примечательное в обеде – ликер после его окончания. Официант разносит несколько видов ликера на выбор. Нам посчастливилось открыть один прелестный напиток, придуманный еще Леонардо, это миндальный ликер «Амаретти». Я не любитель ликеров, но хочу его и сейчас. Мы с большим опозданием поняли, что можем заказывать любую пищу. В этом сделали опре-

деленные успехи Пилинская и Васильев. М. А. оказалась настоящей женщиной, и официанты, будем надеяться, с удовольствием удовлетворяли ее капризы в выборе сорта чая, видов кефира и поисков более диетических обеденных блюд. А симпатяга Васильев просто куражился, выбирая свои блюда, пытаясь испробовать как можно больше деликатесов из фруктов (киви, ананасы) и сладостей. Он вел себя, как сын крупного финансового магната, которому незачем считать отцовские деньги. ЧНА! Эти десятки тысяч лир – да нам бы чистоганом. Сухой бы мы корочкой питались. Я точно не знаю, но ходили слухи, что наше пребывание в Риме ежедневно обходилось для ЧНА (Консилио Национале Академия) в 500 тысяч лир на каждого. Вы, конечно же, не представляете, что это за деньги. Это видеоплейер в день. Это телекамера или шикарный телевизор за 2 дня. Это... Это... Понятно?

Но довольно этих меркантильных рассуждений. Неумолимо приближалось время ноль, или время Ч. Время доклада каждого. 16 сентября мы прилетели и поселились. Атмосфера новизны и легкая тревога. 17 сентября – серия переговоров наших вождей, а мы отдыхаем. Правда, к вечеру 17-го нас собрали в одной из комнат нижнего этажа для предварительного знакомства с нами Раманьяна и Педро Вольпе. Нас поочередно представлял А. Е. Романенко, и мы каждый вкратце рассказывали о себе как исследователе. Это был скрининг, чтобы заранее нацелить своих искателей на контакты и встречные сообщения. Интересная особенность: говоря обо мне, А. Е. представил меня не как руководителя лаборатории возрастной радиобиологии, а как секретаря партийной организации института. Это, видимо, для Вольпе. Остаток дня прошел в психологической и бумаголистательной подготовке к «завтра». Кстати, я только в Италии обнаружил, что по-английски вчера – это yesterday, а не tomorrow. Следовательно, tomorrow – это завтра. Логично? Завтра, завтра, завтра. И вот оно наступило.

Нас везут в удобном и просторном автобусе в район Frascati – окрестность Рима, где на одном из его семи холмов раскинулась живописнейшая вилла Mondragone, бывшая папская загородная резиденция. Не знаю, сколько десятков лет назад один из римских пап оставил эту резиденцию, но недавно ее приобрел в свое пользование Римский университет. Мы подъехали по узкой горной улочке к маленьким воротам, охраняемым карабинерами, – встреча шла на почти государственном уровне. Машина с мигалкой

перекрыла встречное движение, и только тогда автобус смог въехать на территорию виллы. Но дальше двигались недолго. Разросшиеся деревья аллеи не пропустили такой большой экипаж – это вам не карета, даже запряженная цугом. За нами двигалась целая вереница личных машин итальянских коллег. Дальше мы подъехали с ними.

Наполовину отремонтированное здание-замок, здание-дворец – не знаю даже, как назвать, но экзотики и ощущения веков предостаточно. С террас и из окон открываются обширные просторы, очаровательные ландшафты, и внутренне чувствуешь себя древним римлянином, смотришь на этот мир его глазами, возникает ощущение вечности.

Заседание началось весьма торжественно. Присутствовали представители министерства здравоохранения Италии (кажется, сам министр) высшие чины Итальянской академии (сам президент Е. Гагаси) и масса теле-, радио- и газетных репортеров. Открыл конференцию президент. Приветствия, с 9.30 до 10.30. А потом с программным докладом выступил Романенко. Общее внимание публики, вспышки фоторепортеров, чередование темноты и света, прекрасная слайдово-компьютерная графика и... ожидание каждым из нас своего доклада. А. Е. докладывал в меру медленно и внятно, что было с восторгом потом оценено переводчицами-синхронистами. Мы все получили от А. Е. наставление: короткие фразы в докладе и не спешить.

В 11.00 перерыв, кофе и соки на искусственной лужайке-террасе, ограниченной перилами и отвесной каменной стеной высотой метров 10–15. А там еще одна терраса и тоже весьма красивая даже в своей запущенности.

Время ускоряется, короткий отдых закончен, и вот парад наших ученых грациозностей уже открывает А. Васильев. Я впервые увидел его в работе и был, как и все наши, покорен его непринужденностью, свободной и логичной речью без подглядывания в текст, эрудицией. Вопросы ставили в процессе выступлений в дискуссии. Доклад Васильева, тем не менее, особого интереса не вызвал.

12.45 – Discussione. В дискуссии приняли участие 2 человека, а о чем они говорили – убей меня – не помню. Но тут неожиданно наступил обед.

13.30 – Pranzo. Pranzo – это обед.

В большом продолговатом соседнем зале были расставлены широкие столики, а под стенкой – своеобразный прилавок с

изысканными макаронами, зеленью, грибами, прекрасным и разнообразным мясом, всевозможнейшими соусами, картофелем фри и пр. И – несколько сортов прекрасных столовых вин. Я почти не пил вина – дамоклов меч доклада, но шикарный стол пробудил здоровые звериные инстинкты и как-то приглушил тревогу предстоящего события. Неожиданно я с удовольствием нажрался. И стал спокойнее. Видимо, у сытого человека увеличивается содержание в средах эндогенных опиатов. Но кончены приятные минуты животных радостей, и все снова потянулись в зал заседаний. В перерыве успел проверить и сдать слайды демонстратору. Для этого (и для просмотра слайдов докладчиком) была отведена специальная комната.

IIa SESSIONE

Presidenti: E. Garaci

A. Romanenko

18 Settembre 1990, 15.30

Вечернее заседание открыла Екатерина Бебешкина... простите, Бруслова. Само собой ясно, что ее я не воспринимал, следующий доклад – мой. Доклад Кати показался мне чрезвычайно длинным и громоздким, много табличного материала и вообще – клиницизм.

16.15

И вот какой-то автопилот выводит меня на трибуну. Начинаю читать, и понемногу становится спокойнее. Есть такой феномен – промахи текста и структуры доклада по настоящему ощущаешь лишь тогда, когда его уже слушает аудитория. Устанавливается незримая обратная связь, и чувствуешь, что тут нагромождены однообразные данные, а главный факт утонул. Что там приведены невыразительные сведения об электромиографии, которые лишь затрудняют восприятие, что обсуждение результатов затянулось и порою носит слишком философский характер, что выводы, пожалуй, не все нужно произносить перед этой учливой, настороженной скептической и молекулярно-пробиологической ученой публикой. При обращении к рисункам ощущаешь, что не все там улавливаешь – слишком они однотипны. Тогда, памятуя золотое правило докладчиков – говори что-нибудь, только не молчи, – начинаешь уверенно молоть несусветную чушь, и – проходит. Здесь, как в игровом фильме, монтаж и грехи оператора видны только узкому кругу профессионалов. Словом, тяжкий труд выполнен, и я с облегчением

возвращаюсь на место с мыслью: слава Богу, что дискуссия отставлена во времени. Первая мысль: наконец-то главный рубеж пройден и теперь уже можно по-настоящему вдыхать незнакомую Италию.

17.00

А на трибуне уже М. А. Пилинская. Результаты обследования лиц... Сопоставление с предполагаемыми дозами по прямой и косвенной дозиметрии... Биоиндикация... Биодозиметрия... Осторожнейшие выводы, многочисленные оговорки.

17.45 – Discussione

Дискуссию открыл В. Бебешко обширным докладом по своим данным. В этом сообщении меня поразило обилие электронограмм – их демонстрировалось около 20, это помимо других слайдовых графиков и слайдовых таблиц. Материал выглядел вполне представительно и научно. Не с точки зрения кинооператора-профессионала. Мне он показался несколько эклектичным, как впрочем большинство клинических докладов, где бы я их ни слушал и кто бы их ни делал.

А затем выступали С. Favalli, O. Sapora, R. Amendola, P. Volpe и еще четыре научника из разных учреждений и ведомств. Вот здесь, как я потом уразумел, наступал поистине исторический момент, когда завязываются контакты.

Наши кинулись во все тяжкие дружить с итальянскими коллегами, а я из-за своего неумения быстро входить в контакт и плохого английского остался в тени.

А затем повезли нас домой, в «Мажестик», где мы предались отдыху, первой раскованной предвечерней прогулке по городу и еще одному, уже вечернему, обеду тут же, в ресторане отеля. Тут я уже не очень ограничивал себя в вине, и лишь некоторое чувство неловкости перед коллегами, которым завтра идти на эшафот, примешивалось к этой радости.

Ночь провели в шикарном апартаментах шикарного отеля. Осваивал новую для меня телевизионную технику. Где-то около 30 программ, вторая – на английском языке, можно упражняться. По-видимому из космоса, из Штатов. Наиболее понятной и приемлемой для меня оказалась программа на итальянском языке. Бесконечные мультики с неисчерпаемыми приключенческими сериями. Я с удивлением обнаружил, что интонация и эмоции героев могут заменять мне текст. Я ощущал себя почти итальянцем.

Один пикантный штрих. К двум кроватям в номере «у них» полагается еженощно давать по паре разовых тапочек на фирменном скатертном половичке. Каждый вечер, когда вы ужинаете, в номер приходит горничная, раскрывает постель, расстилает половичок и кладет на него белые с эмблемой отеля тапочки в целлофановой упаковке. В первый вечер, придя с ужина (то бишь обеда), я с удивлением увидел две открытые постели, два половичка и две пары тапочек. На следующий вечер уже была открыта лишь одна постель и лежала у моих ног лишь одна пара тапочек. Грустно? Следует откровенно сказать, что половина тапок аккуратно поступала в мой чемодан. Вторая половина мною добросовестно изнашивалась.

Однако время летит. И вот уже утро 19 Settembre 1990.

IIIa SESSIONE

Presidenti:

P. Volpe

V. Bebeshko

9.00

А открывала парад на сей раз Э. В. Михайловская. В это утро мы опоздали из-за пробок на трассах минут на 45. И что характерно – мы вошли в пустой зал, и лишь спустя минут пять-десять начали неизвестно откуда появляться итальянские коллеги. Потом вошли их боссы. Мне это показалось продуманным актом вежливости. После сумбурного, но уверенным голосом, сообщения об особенностях распределения по количеству и составу форменных элементов периферической крови последовало вне всякой связи с предыдущим: «А теперь я Вам хотела показать явление, которое может быть новым направлением при изучении действия радиации. Это эмпириполезис...» И пошел видеофильм (как мне потом сообщили) тринадцатилетней давности цейтраферной съемки живых клеток. Зрелище действительно любопытное, в данном контексте уместное для научно-популярного фильма...

9.45

Не становясь за трибуну, эдак просто и демократично начал свой доклад В. А. Малыжев. В. А. начал издавека, эпически, лекционно о проблемах нейрогормональной регуляции иммунных процессов в организме, представил на прозрачной

пленке нарисованные от руки (тоже демократично) схемы взаимосвязей между отдельными звеньями регуляции. Выступление явно затянулось, и, когда докладчик подошел к фактам своим, как бы демонстрирующим те закономерности и соображения, о которых тут было говорено, время главного внимания, кажется, было несколько упущено. Но в общем доклад впечатлял и вызвал в последующей дискуссии восторженный отзыв проф. Педро Вольпе.

Это вообще удивительная личность. Итальянский коммунист, он долгое время жил в СССР и работал с В. В. Париным и другими его выдающимися современниками (60-е годы). Свято веря до сих пор в коммунистические идеалы и сокрушаясь по поводу провала коммунистических режимов в Европе и нашей перестроечной политики, которая, по его словам, является предательством интересов коммунистов во всех странах, — он тем не менее, — крупный специалист в области молекулярной биологии, автор известных и популярных во всем мире руководств по этой дисциплине. Вместе с тем, это чрезвычайно непрактичный, наивный в лучшем смысле этого слова человек, чрезвычайно ранимый, остро чувствующий малейшие проявления административного хамства, которое, по-видимому произрастает в каждой стране, и потому вспыльчивый и обидчивый. Он очень огорчился и недоумевал, как это мы ведем переговоры с несколькими научными учреждениями Италии, проявляем своеобразную «неверность», вместо того, чтобы полностью сосредоточить свои усилия на Институте экспериментальной медицины Итальянской Академии наук (ЧНР). Вольпе женат на русской. А может, если точнее, то на украинке. Tamilla Eremenko — академик, сотрудник вышепоименованного института, очаровательная женщина.

10.30

Однако конференция продолжается. И на трибуне Н. К. Шандала. Наташа представила весьма содержательный доклад своей характерной скороговоркой, когда накопившаяся информация торопится наружу. Вместе с тем, все было логично и понятно, хотя ученая молбио-публика проявила к докладу лишь вежливый интерес. Этот доклад шел в логической связке с докладом А. К. Чебана и посвящен был дозиметрическим аспектам иодной

нагрузки на обширные контингенты лиц разного возраста в результате аварии на ЧАЭС.

11.15

Докладывает А. К. Чебан, и я его не узнаю. Человек страшно волнуется, говорит сбивчиво, но доводит доклад до конца и доносит до аудитории свои интересные данные, которые впоследствии вызвали вопросы у присутствовавших в зале клиницистов-эндокринологов.

12.00

Discussione

G. B. Salabe' I. M. S. C. N. R.

G. Papa II Univ. di Roma

V. Di Mayo ENEA

V. Covelli ENEA

E. Bonmassar II Univ. di Roma

G. Ravagnan I. M. S. C. N. R.

Дискуссию я слушал очень внимательно, но ничегошеньки сейчас не помню. Ругаю себя сейчас, что тогда не вел записки. Балбес восторженный! Если мне еще раз в жизни повезет и меня угораздит в такой вот вояж, буду записывать каждый шаг и каждый миг...

Перший раз в Америці

Нарешті я знову почав працювати вночі! Оце прокинувся о першій годині ночі... і за стіл. Думається легко, голова свіжа, і тихо навкруги. Третій день я в Америці. А починалось усе так. Сіли ми втриьох, я, Зубко і Брюховецький, і покуштували валютного віскі. Тоді Брюховецький і каже: «Ви ж там мені дивіться, не плетіть дурниць, не відмовляйтесь від грошей, якщо хтось даватиме, і повертайтеся швидко, бо роботи дуже багато».

А ми йому: «Спасибі, рідний батьку, що послав нас до Америки. Тепер і ми світу побачимо, будемо вірні тобі і гідно відстоюватимемо честь Києво-Могилянської академії».

Дивиться Брюховецький на нас мудро і стомлено, а я тоді й кажу: «А давайте ще трохи вип'ємо?» Якось збіглось так, що всі мене підтримали, і так потихеньку ми краще почали розуміти і відчувати одне одного. Побідкався я, що нема у мене валізи для цього тревелу. А батько кажуть: «Поїхали до мене, я тобі дам».

Батько є батько. Пішли. На столі залишилась димчаста, прямокутна, з красивою етикеткою порожня пляшка.

А в п'ятницю, 4 червня 1993 р. впер я величезну, напівпорожню валізу в УКМівський «Рафік» і разом з Зубком поїхали до Борисполя. І от ми ходимо по д'юті фрі утрюх (Оксана). Стартували. Цікаво було спостерігати за Зубком. Він кидався від ілюмінатора до ілюмінатора і радів, як дитина: «Дивіться – це Альпи!»

Почалося свиняче, паразітське життя. Ти сидиш, тебе годують і дають випивку. Туалет є. Через 1,5 години ми в Будапешті. А там – Америка!

Подорож трьох деканів у Сполучені Штати Америки

Писав В. Замостьян

19 February, 1995

Перша ніч на чужині

Америка як Америка. Все знайоме і не наше. Залишу поза кадром мій опік ступні за тиждень до від'їзду і мої драматичні зусилля все-таки поїхати.

В аеропорту Кеннеді митник довго з'ясовував походження мого прізвища, а я відхрещувався, що я не вірменин. Тільки

тепер здогадуюсь – мабуть, митник вірменин. Дуже привітна особа. Двічі падала валіза на мою ступню. Але я тримався молодцем. Поки Ястремський і Горський демонстрували свою англійську митнику, я знайшов всіхні валізи і стояв з трьома, чекав їх. І тут з'явився службовець із цуциком – дуже далеким родичем спаніеля. Цуцик був у зеленому жакеті, проте без рукавів, і на очкурі. Він діловито обнюхував речі приїжджих, а я спокійно спочатку подумав, що цуцик шукає наркотики. Аж раптом собаковод попросив сусіда відкрити валізу, і там виявилися хліб, ковбаса й інше. Записав у декларації дядькові. А він наш, із села або приміський, стоїть, безпомічний, і сміється. Підійшли наші декани. І тут я збагнув, що треба тікати. У мене палка ковбаси, пів-українського і корейський вермішельний сухий суп. Для можливої економії.

А Горському, як на зло, припекло, пішов шукати туалет. Але все обійшлося, хвалити долю. Цуцик до наших валіз не встиг добратися. Потім з'ясувалося, що у Ястремського були відбивні. Ох і познущались би над нами чужинці.

На волі ми побачили молодика, який тримав транспаранти: Horgsky. Он яка знаменитість наш декан. Знають його в Америці!

Поводив молодик нас з валізами по лабіринтах аеропорту і вивів до величезного «каділака», куди влізло все наше збіжжя разом із нами. Я сів наперед, як каліка, і кайфував від машини. Десь близько години їхали від аеропорту Кеннеді до Нью-Брансвіка. Кожен одержав по сінгл рум у центрі підвищення кваліфікації Ратгерського університету. Стосовно часу. У них було 6 пієм, а у нас уже 2 ейем. О 3-й години ночі по-нашому нас частував пивом і креветками (Louisiana Pranwns) люб'язний James Turner Johnson, University Director of International Programs в якомусь за-тишному рибному ресторанчику.

Розмови, плани (коли снідати), знайомство з шедьюелом. Заснув годині о 5 ранку за нашим, а прокинувся о 9 за нашим. І ось пишу... Зараз 8 їх і 15 нашого.

20 February, 1995

Друга доба в Америці

Згадую через 2 дні, і вже тяжко пригадати, бо напружений розклад і багато вражень.

Почався день із того, що я не пішов снідати – щоб дати спочинок органам і системам. Об 11 ранку з'явився люб'язний Джонсон і повіз нас оглянути університетське місто. Це величезний

вищий навчальний комбінат. Оглядали цілу годину. Ланч у клубі (Rutgers Club) з Джонсоном та І. Головінським. І тоді я нарешті згадав Головінського. Це той чоловіча, який робив доповідь в Іллінойському університеті на літній школі. Він психолог і цікавиться проблемою затримки розумового розвитку, зокрема, впливом на це Чорнобиля. До речі, при зустрічі в його офісі (там відбулася цікава невимушена розмова – ми відпочивали від англійської) він подарував мені свою статтю за 93 рік про вплив Чорнобиля на розумовий розвиток дітей. Виникла ідея опублікуватись у солідному журналі разом – Головінський, Бондар, Нягу та, може, і я грішний – його і наші матеріали.

Наш розклад мав індивідуальний характер з певними перетинами на загальних зустрічах. Індивідуально після ланчу мені випала біологія. З 2-ї до 3-ї. Хіба цього досить? Розмова майже ні про що. Але я дізнався, що наукова робота у відділі йде у 3-х напрямках: екологія та еволюція, клітинна біологія, нейробіологія та фізіологія. Використовуються методи патч-клемп і методи дослідження ДНК. Річард Трімер, молодий (відносно) сивуватий завідувач мріє об'єднати ці два методи в одному експерименті. Були мої запитання щодо медичного продовження після біологічного LAS. Так, багато бакалаврів продовжують навчання у медичних школах – до 80 %. У програмі з біології дуже багато біомедичних дисциплін. Навіть є паразитологія людини. Інші подробиці треба вивчати з коротеньким проспектом, що його дав мені Річард, і за товстими проспектами про Університет. На жаль, він не запропонував мені пройтись лабораторіями, а я не виявив необхідного нахабства, тож огляд не відбувся.

Після незначної, як для моєї ніжки, паузи, о 6.30 ми обідали з Фізером і Головінським in Rutgers Club.

21 February, 1995, Tuesday

Третя доба в Америці

Ледве встигли ми поснідати, як і Джонсон прикотив, узяв нас трьох у свій шарабан і рівно на 8.30 доставив до Associate Provost for Budget and Resource Management John Salapatas at his Office. Асошіейт провост дуже переконливо і з великою гідністю майже незрозумілою ще нам англійською мовою розповів про фінансові справи університету. Ми ставили дуже

змістовні запитання. Наприклад, моє: яка сума річного бюджету? Відповідь: 480 мільйонів, крапка. Як розподіляються кошти між факультетами? Відповідь: за обґрунтованими заявками, але колегіальним рішенням. Яка частина бюджету забезпечується державою? Відповідь – 90 %. Майнула тут думка, що цей бюджет є тільки вершиною айсберга. Наші подальші зустрічі в лабораторіях тільки підтвердили це. Обладнання науково-навчальних (так!) хімічних лабораторій тягне на десятки мільйонів доларів. Спонсор – Bell Telephon. На ґрунті цих запитань виникла маленька дискусія з Ястремським, який із властивою йому експансивністю стверджував, що платити потрібно залежно від рейтингу факультету, а я загнуждав свого коника, що деякі факультети в стартових умовах потребують за своєю природою (напр., природничий) значно більше фінансів для створення матеріально-технічної бази, а вже потім можуть приносити гроші собі і людям. Словом, поговорили про чужі гроші.

Я пожалкував, що не мав можливості використати свої рекордери, бо вони обидва зіпсовані, хоча і зі мною. Зустріч закінчилась I hope to see You again etc.

Після 10 ранку ми розтроїлись. Горського забрав Фізер, Ястремського завезли в Busines Innovation Center, а мене Джонсон повіз до Enviromental and Occupational Health Sciences Institute (EOHSI). Дорогою я закинув Джонсону, чи не можна мені десь за власний кошт відремонтувати рекордери і скільки це коштує. Це буде дорожче, ніж коштує сам рекордер, – сказав він. То чи не можна десь купити новий, – я. А у тебе гроші є? – він. Ok – я. Все до цього, звісно, теж було англійською. І я теж казав. Заїхали до шопу, і тепер у мене аж три рекордери: 2 моїх і один укмівський. І тільки один мій працює. До речі, про шоп. Розповідав мені мій друг Гудзенко про одну карикатуру в «Ізвестіях»: сидять старий і стара, а на задньому плані крамниця з вивіскою «SHOP», а стара і питає діда: чи був ти сьогодні у шопі. А дід відповідає: та я там усе життя сиджу.

І от ми в EOHSI. Дали мені хлопця-політолога для невеличкого хелпу. Зустріч з Mark Robson, Ph.D., Executive Director, Victoria Leyton, Program Manager. Dr. Robson розповів про загальну організацію Інституту, і тепер уже вся його розповідь записана у мене на плівку.

Після бесіди – ланч, де зібрались майже всі службовці Інституту. Могутні сендвічі з ніжним курячим, телячим м'ясом, якимось паштетом, могутні і соковиті салати. А воно не лізе, бо треба

напружуватись, спілкуючись із тими, хто підходить і кого представляють. Познайомився з Howard Kipen, M. D., M. P. H., Occupational Health Division Director. У розмові торкнулись теми ЕРА, і він виявив свою обізнаність щодо нашого Центру ЕОІ. Щоправда, на прізвище Демиденко не зреагував. Потроху всі захопилися сендвічами, і тоді я вже одвів душу на їжі.

Був присутній на семінарі на тему, як спілкуватись із хворими, як розуміти одне одного. Пісеньку, яку прокручували на семінарі, я частково записав. Після семінару, о 14:30, люб'язна Вікторія Лейтон провела мене по лабораторіях і офісах Інституту. Інститут має клінічну і експериментальну частини. В клінічній – методи функціональної діагностики, газоаналізу. Від простіших до екзотичних і унікальних. Оце і є так званий світовий рівень. Величезні камери для хул боді моніторингу, але не з радіації, а з тих виділень, випарувань, що їх має шкіра, з автоматичним аналізом складу. З якогось науково-фантастичного розташування комунікацій і приладів виринає розкуйовджений молодик із сяючими очима – інженер-дослідник – і пояснює мені, що це комплекс унікальний, що масово фірма його не продукує і що везти його далеко від Нью-Брансвіка не можна, бо фірма дуже часто коригує роботу системи. Дослідна система займає цілу кімнату, а може й дві.

Те ж саме можна сказати і про експериментальну частину лабораторій.

Після туру по будинку мене посадили перед солідною людиною, повний титул якої був: Robert Snyder, Ph. D., Associate Director, EOHHSI Chairman, Department of Pharmacology & Toxicology, Rutgers University – о! Цей дуже ввічливий дядя майже нічого не розповідав про свою лабораторію, а осідлав чорнобильську тему і провів зі мною таку собі світську бесіду. Здається, щось я писав на плівку – послухаємо. В кінці я звернувся до Роберта з проханням, чи не можна було б нам якось передати по гуманітарній використане обладнання. В принципі – можна, така приблизно була відповідь. Пізніше я проговорив цей варіант із Фізером, і він погодився допомогти в цьому.

Хотілося б сказати, що зустріч в «екологічно окупаційному» центрі була найбільш вдало і круто спланована.

Увечері був дінер із земляками. Rutgers Club, separate apartment. Присутні: Фізер, Головінський, Петришин, Стойко, дружина Головінського, дружина Фізера Марія Кирилівна, якась іще огрядна жінка, може, дружина Стойка. А може й ні. Серед

діаспорян якось затишніше в Америці. Їжу набирали «в долині», а потім широчезну таріляку перли нагору – я взяв усіляких овочевих салатів, рису якомога більше і два клапти курки – вері смачно. А після сховався ще за протертим супом. Деякі краяни замовили «водку мартіні». В чарочці – зелені маслинки і прозора горілка. А поруч стоїть мініатюрний простенький графинчик з чарочку ємкістю і в ньому ще одна порційка цієї ж таки горілочки. Ми з Ястремським замовили гордо «просто чисту горілку». Вийшло менше. Дурні. Говорили про різне. Про сучасне українське життя, про міжнародні справи, про імідж Росії в зв'язку з подіями в Чечні, про Чорнобиль і про Кучму, про Кравчука і про Крим. Я розморився і втратив пильність. Тим більше, що заволодів ініціативою Ястремський і категорично ставив крапки над «і» в економіці України, розповідав, як треба керувати державою. Стойко розповідав про причини Першої світової війни і обурювався, що ніхто не називає Росію, як одну з призвідців цієї війни. Йому щось дуже толкове з цього приводу тлумачив Горський. У всіх був настрій поколупатись у зубах. Аж раптом Фізер і каже: а тепер послухаємо Замостьяна, яким він бачить Університет КМА через 5–6 років.

Матінко моя! Удар під дихало. І я почав малювати «Нью-Васюки». Потроху розговорився, сказав про наших майбутніх випускників, які нас прославлять, розповів про перспективу розбудови медичного факультету. Мене запитували. Я відповідав. Потім Петришин мені сказав, що моя розповідь його зацікавила. Вечір потроху закінчувався. Наші господарі скинулись Головінському по 32 долари – годували нас ускладчину.

22 February, 1995

Четверта доба в Америці

Цей день почався зустріччю о 8 годині ранку в їдальні готелю з ввічливим дідусем Robert Jenkins of the Health Professions Office at CEC. Що таке остання аббревіатура, я до цього часу ще не зрозумів. Але дідусь виявився паразитологом. До речі, я довго не міг зрозуміти на слух, що таке «пеєсітолоджі». Розібрались. На брекфесті був присутній Горський, який брав найактивнішу участь у розмові і часто заволодівав ініціативою. Слід відзначити, що пан Вілен не такий уже й безпомічний в англійській, як думали перед від'їздом. При мінімальному порівняно з нами словарному запасі він інколи блискуче справлявся з

квесшенами і репліками. «Інтелект», – коротко поставив діагноз Ястремський.

9.30 мене pick up в машину люб'язна помічниця Джонсона, на яку він з учорашнього дня переклав обов'язки розпорядника і драйвера, і доставила мене в департамент хімії. Тут відбулась розмова з Martha Greenblat, Chair, Chemistry Department, Wright-Rieman Lab, Bush campus. Марта довго і ґрунтовно розповідала про структуру управління Університетом, про місце хімічної лаби в цій ієрархії, про гредьюейт і постгредьюейт курси. Все це я записав на плівку. А допомагав мені в розмові пан Петришин, який, до речі, не був записаний у моїй адженді. Петришин є видатним математиком, знаним у світі. Йому належить аксіома Петришина, яку скрізь цитують. Він є членом НАН України. Він брав жваву участь у розмові, інколи перекладав мені окремі місця і так цим захоплювався, що починав мені це розповідати англійською – це треба слухати плівку. Після розмови почався огляд лабораторії – це 10–15 кімнат потрібного розміру, великі й малі. Кімнати персоналу невеликі, зручні необхідні меблі, комп'ютер. Кімнати на одного-двох. У лабораторних кімнатах стоять комп'ютеризовані установки. З того, що чув і знаю, – бачив газовий спектрометр і унікальні комп'ютеризовані апарати для рентгеноструктурного аналізу. Персонал град'юантів – здебільшого китаїці. Біля рентгеноструктурної системи саме сиділа китаянка. Вона на комп'ютері, за щойно одержаними даними, з допомогою спеціальної графічної програми створювала просторову модель досліджуваної речовини. Здається, якийсь металоорганічний комплекс. В іншій кімнаті мені показали мініатюрні печі, де відбувався синтез цих комплексів. Я пожартував, чи не «варять» вони діамантів. Мені серйозно пояснили, що для цього потрібен високий тиск. Може, вони творять золото з бронзи? Лаба надзвичайно потужно оснащена. Має могутніх спонсорів. Має пристойну власну бібліотеку. Займає площу більшу, ніж увесь наш природничий факультет. Хочеться плакати. А Петришин між тим пробубнів: от заїдемо до мене в департамент математики – отам бібліотека. Насамкінець я звернувся до Марти з проханням, чи не можна було б нам якось передати по гуманітарній використане обладнання. Вона також дала «обтічну» відповідь: в принципі, можна.

А далі був плановий ланч з Bartley Sciarrone, Associate Dean of the College of Pharmacy, крім того, був присутнім і брав участь

у ланчі пан Петришин. Він замовив собі «горілку мартіні» і тим полегшив психологічно і мені аналогічне замовлення. Чероне щось смоктав через трубочку, мабуть, холодний чай. Чероне був схожий на італійця. Може, я помиляюсь, але в Чероне відчувався радше службовець, а не вчений. Він з гідністю і недосяжністю розповів дещо про свій коледж, дав перелік предметів за роками навчання (4 роки), відповів на деякі запитання, що не могли бути суттєвими в такій короткій зустрічі. «Галопом по європам». Ланч пройшов у дружній і діловій атмосфері, як пишуть. Але далі, пережовуючи події, я інколи повертався до проблеми фармакологічного коледжу і думав, що на далеку перспективу треба мати і 4 напрями в реформі медичної освіти.

О 13.00 почалася майже заключна зустріч з ратгерського циклу. Meet with Rutgers College Administrators, Elsa Vineberg, Associate Dean and Nancy Lord, Assistant Dean, at Milledoler Hall, College Avenue Campus*.

Нас трьох запросили в просторий офіс, «червоний куточок». За столом, окрім нас, сіли ці дві дами. Одна низенька, сіренька, друга трохи вища, але дуже чорнява, обом років по сорок п'ять. Спочатку почала говорити сіренька, але потім увагою заволоділа чорнява і далі говорила й відповідала здебільшого вона. Ми гадали, хто з них начальниця, – так і досі не знаємо. Ястремський і Горський змагались у допитливості, а я мотав на вус. What is the Liberal Art Education? – Horsky. Коли мої колеги виснажились, я спитав про студетський Центр і про форми контролю навчальної діяльності. Дами продемонстрували цікаві матеріали про розподіл студентів за вибором дисциплін, за національністю, за статтю. Треба повертатись до свого запису.

Нас відвезла до готелю люб'язна Марієтта (мабуть, так) і пообіцяла приїхати в п'ятницю об 11-й, щоб доставити нас на зустріч зі студентами-могилянцями.

Цього вечора на дінер нас уже ніхто не запросив. Халява урвалася (як з'ясувалось пізніше, це не була халява, це ми їх пригощали). Змішане відчуття свободи і якоїсь гіркоти. І тоді гарячково запрацював колективний розум деканів. Прикинули, що у кого є. Ввечері зібрались, і саме тоді мені зателефонував Оришкевич з Олбені. Хлопці заглядали до мене разів 5. Розмова з паном Богданом тривала близько години. Але я покладаю на це великі надії. Домовились, що я факсую йому своє сіві. А він готує мені зустріч з місцевими медиками. Потім ми гарно втрьох посиділи. Не співали. Вночі всім стало зрозуміло, що випивки було забагато.

23 February, 1995

П'ята доба в Америці

Зранку нас чекав сюрприз – не було брекфесту. Скромно попили у вестибюлі каву і соки з тістечками. Це вже вам не егг виз сосидж.

Зранку Ястремського пік ап Коропецький і повіз до Філадельфії. А ми з Горським зустрілись із хлопцем та дівчиною (студенти), які були трохи «заучені» – дається взнаки чужина. Зустріч відбувалась у офісі помічниці Джонсона, якого вже й слід простиг у Брансвіку. Наші студенти мають тут найвищий високий рейтинг. Відмінники. Незадоволені тим, що їх примушують вчити основи демократії і американен стаді. Молоді максималісти хочуть тут-учитися ще, та це практично неможливо. Їм кажуть: дай місце й іншим. Звичайно, рік дає багато, але чи може він мати кардинальне значення для молодої людини? Може, краще було б уже вчитись в одному місці і одержувати диплом. Вони бідкались, що після американського року у них можуть з'явитись величезні «хвости» в Могилянці. Дівчина передала Горським пакунок для батьків кілограма на півтора. Той розгубився і взяв.

І от передостанній раз чарівна Генрієтта (мабуть, так) доставила нас до готелю і ми стали вільними до 16.00 наступного дня, коли намітили їхати поїздом до Нью-Йорка (поїзд чомусь зветься AMTRAC). Після відпочинку, коли вже смеркалося, годині о 6-й вирулили ми з Горським шукати хліба. Довго ми блукали брансвікськими манівцями, все було не те, та ще й моє шкутильгання. Я, до речі, приїхав до Америки в галошах і на хвору ногу взував галошу безпосередньо на шкарпетку. Це мене рятувало. Отож до пошуків – у студентському гуртожитку знайшли лавку, де серед жуйки та карамельок був і хліб. Нарізана буханка в поліетіленовому мішечку, консистенція і смак – вати. Типовий американський хліб. Горський був здивований, він ще відкривав Америку. До сала цей хліб не годився, але пішов, як корова до череди. Вечеря була твереза. Виручав чайник, який залишився мені в спадщину від Володі Мотики. Пізно ввечері я чув через стінку, як прибув Ястремський.

24 February, 1995

Шостий день в Америці

New-Brunswick – New-York

Після скромного вестибюльного сніданку вирішили пройтись по-світлому і таки знайти універмаг «Сірс», про

який усі казали, що він десь поруч. Знайшли і добре в ньому погуляли. Я знайшов там те, про що мріяв, але ще не купив. Це променеві бензинові й електричні пилки. Я ще не вирішив, яку, але якщо все буде Ок, куплю обов'язково. Очі розбігались, які там були пилки! Дурень думкою багатіє. Ми ще не знали, які сюрпризи нам готує Нью-Йорк. Але не забігаймо. Після морально виснажливого знайомства з гниючим суспільством споживання на прикладі пересічного універмагу вирішили шукати пива. І справді, скільки можна? Супермаркета в тому районі не знайшли, пооббивали ноги, особливо я. Тому рішення було – знайти вчорашню лавку і там отоваритись. Знайшли об 11-й, а вона по п'ятницях відкривається о 12-й. Стали чекати. Забігали в гуртожиток грітись. Відчували себе дуже близькими до простого американського народу, який стоїть де-інде з пластмасовими чашечками... Пригнобленого народу. В душі визрівала пролетарська солідарність. Аж ось 12-та. Радісно заходимо в лавку, а він і каже: пива нема, це лавка для студентів. І тут я згадав про наш буфет у Могилянці – от де справжня демократія. Вчіться, американці. Не тільки пиво, а й горілка є, бо студент тожє чоловік. В той день ми пива так і не скуштували. А горілочки спробували, але вже в Нью-Йорку. Правда, з горя.

О 15.15, за 45 хв до наміченого нас відвезла Генрієтта на вокзал, купили ми квитки по 7 доларів і майнули до Нью-Йорка. Прощайте, Генрієтто й усі добрі люди, які гостинно нас приймали в Ратгерському університеті. Треба обов'язково надіслати вдячного листа від трьох деканів-нукмівців.

До Pen Station, мабуть, підїжджали під водою. Тунелем їхали хвилин 20. Не знаю, як кому, а мені було неприємно. Пригоди почалися з перона. Довжелезний ескалатор нагору не віз. Моя ж ти ніженько! Але якось випер валізу. На вокзалі, як і у нас, маса вокзальних волоцюг, чорних переважно. Генрієтта попереджала нас, щоб ми пильнували весь час багаж. Пильнували. Ми цьому добре навчені дома. Ястремський розвідав, і ми потяглись до таксі. Потрапили до якогось китайця, який включив тумблер «дурак» і довго «не розумів», куди нас везти. Поки він «зрозумів», набігло 10 доларів. Де він нас тільки не возив, у яких пробках ми тільки не бували. Як потім ми виявили, там 10 хвилин ходу пішки. Аж ось і 35 Стріт між 6 і 5 Авеню і бажаний напис «COMFORT INN». Адміністратори швидко знайшли наші прізвища і... зажадали готівку за 3 дні наперед. Це по 295 доларів з кожного! Наш корабель раптом

сів на мілину. Але треба їхати далі. І після освоєння апартаментів ми почали готуватися до вечері. З'їли 2 пляшки горілки від Горського. З'їли втрьох.

26–27 February, 1995

Сьомий і восьмий дні в Америці

Наступні 2 дні – субота і неділя – пройшли бездарно і бездіяльно. Налагоджували побут. Згодився мій американський чайник, консерви і корейська вермішель. Правда, чайник закипав дуже довго, тому вечері затягувались. Булки тягали з сніданку. Звідти ж таки брали глибокі пластикові тарілки і разові ложки. Балувались пивом у банках. У довгих перервах між їжею робили набіги на сусідні квартали і вели розвідку боєм шопів і сторів. У суботу я зателефонував сестрі Слави Антоненка, а перед тим ми з Ястремським (я) купили квіти, жеби вона приїхала, а я її поздоровив з днем народження. Як виявилось, вона живе в Бостоні, а в Нью-Йорку працює чоловік і буде він тут тільки з понеділка – словом, діла. Поставив я квіти в воду на консервацію. Наперед скажу, що в понеділок о 16:00 до мене в готель прийшов Борис Ракіта, ми з ним мило поговорили, але квіти він не взяв. Сьогодні, коли я це пишу, вже 2 березня, а квіти стоять у мене в туалеті живі-живісінькі, розквітлі троянди за 12 доларів Славкових.

27 лютого 1995 року

Дев'ятий день в Америці

Сніданки в Comfort Inn «не ахті». Пластівці з молоком, сік мандариновий, масло-сир і всілякі «синтетичні» тістечка з запахом якоїсь фармакології, мабуть, консерванти. Кава по-американски (бурда). О 9.15 у нас зустріч із Юрієм Шевчуком. Це докторант-політолог, який раніше, в Києві, був романо-германцем. Розумний хлопець, але з косичкою і камінцем у вусі. Він був фацілітейтором наших зустрічей. Цікава деталь. Горський дійняв мене зі своїм курінням. Він смалить раз по раз, на вулиці обов'язково йде попереду (моя нога), й увесь дим на мене. Перед входом до New School of Social Science хлопці вирішили знову закурити, деревня. А я пішов у вестибюль-огли. Аж чую – радісні крики. Зустрілись старі знайомі – Казанова і Горський. Там же був і Шевчук. Курили вони з півгодини, а я переминався з ноги

на ногу у вестибюлі й вивчав навколишній люд. Нарешті пішли далі. Зустріч з Матинею – дуже швидко і дуже темпераментно говорить. Зустріч з Max Kirsh, Associate Dean of the Graduate Faculty. Це молодий, років 35, брюнет з високим блискучим чолом. Він дещо розповів (запис), ми дещо запитали. А о 12.30 довгими, заплутаними коридорами, через підвальну парковку автомобілів, вийшли на якусь вуличку і пірнули в кафе, яких безліч у Нью-Йорку. З нами був жвавенький дід, який звався Prof. Arthur Vidich, Sociology Dept. Артур – вихідець із Словенії. Говорив він без упину, розмовляв переважно з Лісаветою Матинею. Я й не намагався його розуміти, думаю що і два моїх сокорифеї також ні бум-бум. Єдина користь від цієї зустрічі – що попоїли. Я зрозумів, що мені в New School робити нічого. Тому наступну зустріч – о 15.00, Meeting with Cynthia Mueller, Director of Admission – проігнорував і тихенько поплівся додому. Довгою дорогою потроху заходив у гамазеї і переважно ловив витрішки. Just I am looking. Назавтра мені випадала поїздка до Олбені і зустріч з Оришкевичем у Медичному центрі. Квитки я взяв ще в суботу. Увечері я пройшов шлях до Пенстейшен (Pennsylvania Station), роздивився там, що і як, все-таки перший раз вирушаю в Америці потягом самостійно. Дуже боявся помилитись.

28 лютого 1995 року

Десятий день в Америці

Незважаючи на те, що Горський люб'язно дав мені свій будильник, я прокидався разів зо три до наміченого часу і о 5 ранку був уже на ногах. До вокзалу вирушив за десять хвилин сьома, а мій потяг відходив лише о 8.15. О сьомій був на вокзалі.

Чужий нью-йоркський вокзал – це стрес. Роззирався навкруги, як неандерталець, і міркував собі, в який же гейт влучити, щоб не схибити. Часу було багато, пішов посидіти (пускають на сідало тільки за квитками: ONLY TICKETED PASSENGER. А я ж у законі! Гордо пройшов і сів. Коли контролер втрачав пильність, пролазили бомжики, здебільшого чорні. Але за кілька хвилин приходив мудрий і всевидючий полісмен і ввічливо випроваджував бомжика геть. На вокзалі a lot of бомжів, але нам сказали, що в перспективі подальшого розвитку демократії поліція їх більше не чіпає. На електричному табло (падло, кубло, шобло) track a. gate висвітлюється тільки за 5 хвилин до відходу потяга. А пропускають пасажирів на перон лише за 10 хвилин до відправлення. Напруга. Три рази перепитав і став до 7 траку. Далі

все як по маслу. Їхав до Олбені 2 години 20 хвилин. Вартість туди-назад – 62 долари.

В Олбені мене радо зустрічали Богдан Оришкевич і земляк зі Львова, анестезіолог на 3-місячному стажуванні, на жаль, прізвища не пам'ятаю. Але дуже приємна людина. Він інколи допомагав мені розуміти усну мову. В свої 45 років Богдан мав вигляд справжнього енергійного американця. Він народився в Америці, є патріотом Америки, але душа його боліє за Україну. Правда, він мені казав, ніби йому однаково, за що турбуватись: за Білорусію, чи Молдову, чи за Бахрейн. Думаю, що він не зовсім розуміє свої гени. Здається, в Бостонському університеті, він не пройшов за конкурсом з формулюванням одного з рецензентів: більше цікавиться Україною, ніж медициною. Блукає думка – а чи не в Україні коріння цього рецензента?

Сіли ми в таксі і поїхали в Медичний Центр Олбені. Дорогою Богдан вів розвідку боєм, щось говорив і приглядався до мене, що ж я за птиця. Львів мовчав. Богдан завалив мене інформацією, розповідав про Мейо Фаундейшен, про історію виникнення медичної школи в Олбені, про порівняно недавню (1954) «чистку» медичних шкіл, коли були розроблені певні вимоги до рівня викладання і відсотків 60 шкіл не отримали це право. Говорив також про необхідність ретельного вибору партнера – не всі школи плекають традиції гуманності, є круті та бізнесові. Не всі фахівці, що захотіли би взяти участь у створенні ВМШ НУКМА, здатні на це і т. д. Аж ось і приїхали. Респектабельний архітектурний ансамбль, усе добротне і функціональне. Як у вищих партійних інстанціях нашого недалекого заплямованого минулого. Для початку зайшли в бібліотеку. Богдан був гідом, зробив коротеньку екскурсію, потім сіли порозмовляти. Йшлося про джерела інформації, як важливо їх знати і вміти користуватись. Деякі періодичні видання Б. продемонстрував. Ми потім ще раз заходили до бібліотеки, і Б. з львов'янином показали мені головні підручники для навчання медицині – «Фізіологію», «Анатомію», «Патологію», двотомник Харісона з терапії. Щорічні випуски про різні розділи медицини, 2 примірники яких є у мене, врятовані з підвалів, де їх топтав робочий люд... Треба обов'язково попросити Б. скласти список літератури першої необхідності і періодики. Б. спробував з'ясувати, що може мене цікавити, щоб показати. В клініках я вже бував, попросив показати яку-небудь наукову лабораторію. Пізніше (я трохи забігаю наперед) мене привели в лабораторію, де ведуться електрофізіологічні дослідження ЦНС,

зокрема, астроцитів і, звичайно ж, методом Patch-Clamp. Я одразу перейшов на професійну мову, згадали П. Г. Костюка, якого тут знають. Похвастав, що ми також налагоджуємо цей метод. Розмовляла з нами Tuula Jalonen, фінка, яка тепер працює в Олбені. До речі, Олбені – це столиця штату Нью-Йорк. Така собі триповерхова Америка з трьома хмарочосами, які збудував Рокфелер. Є адміністративний департамент штату, є адміністративний центр управління охорони здоров'я. Medical College а. Medical Center являють собою якоюсь мірою єдиний навчально-лікувальний комплекс. Масштаби, обладнання і організація вражають.

Офіційних зустрічей було три. Перша – з чарівною полькою (справді чарівною зовні). Це Monica S. Chelkowski, M. P. H. (Master Public Health), Program Coordinator, Partnerships in Healthcare (Poland).

Одинадцятий день в Америці 1 березня 1995

Дванадцятий день в Америці 2 березня 1995

Тринадцятий день на чужині 3 березня 1995

Чотирнадцятий день на чужині 4 березня 1995

П'ятнадцятий день на чужині 5 березня 1995

6 березня, понеділок

Шістнадцятий день на чужині

Звечора розробили програму вранішніх дій. Штаб діє у Ястремського, там, де вечеряємо. № 908. У мене 904, у Горського 910. Вирішили вийти о 8.30, на метро – до стріт, і далі шукати. Знайшли, нас радо зустріли. Головний розпорядник нашого турне по Нью-Йоркському університету – J. Teodor Repa, Chair, Department of Administration, Leadership, and Technology. На жаль, бесіду не записав, бо не встиг запастись плівкою. А треба було б. Гарно ми поговорили по-англійськи. Можна обходитись і без транслейтерів – кращий контакт і взаєморозуміння. Плюс могутня практика. Репа – тільки прикидався американцем. Насправді він з лемків, його корені десь у Польщі. Він докладно і повільно, як ми його просили, розповів нам про Нью-Йоркський університет і про School of Education. Як виявилось – цікава організація. Тут учать, як навчати і як керувати. Тут

навчають і деканів теж. Ми відразу ж почали проситись на стажування. Пожартували, і всім було весело.

Потім була зустріч з Charles Sprague, Director of Sponsored Research. Це повненький бородатий дядечко, який довго розповідав нам про шляхи фінансування не стільки університету, скільки Школи освіти. Університет вважається приватним. Але держава підтримує. Студент платить 30 тис. доларів на рік. Для неімущих і розумних є різні пільги, фонди, роботи. Ще один шлях фінансування – спонсори. Ще один – alumni, еламнаї, випускники, які вже чогось там досягли. Річний бюджет, зокрема Школи освіти, – 70 млн доларів, з них 11 млн є спонсорськими внесками.

Наступна зустріч – з Patricia H. Reardon, Director of Alumni Relation. Вона розповіла про роботу свого відділу. Ведуть спеціальну картотеку на комп'ютерній базі даних про своїх випускників, які зробили внески, де вони, хто вони, яка у них сім'я, які уподобання і т. д. Patricia відповіла на наші запитання, зокрема, ми дізнались, що згадують про Alma Mater лише 9–11 % і це вважається малим відсотком. Нас також цікавило, як і хто розподіляє кошти від «еламнаїв». Розрахунок відомий – покриття витрат на утримання відділу залучення коштів, а потім керівництво ділить. Яке керівництво ділить – не второпав. Може, з плівки стане ясно.

Після цієї бесіди Репа відвів нас до бібліотеки, де відбувся ланч у присутності якогось декана-жінки, яка відпрацювала цей ланч і швиденько кудись побігла. З нею підтримував розмову переважно Ястремський, і це дало змогу нам з Горським і з Репою спокійно (відносно) поїсти. Спочатку нас підвели до одного столу, де були салати і фрукти. Я подумав, що яблука лежать для декоративності, а Ястремський був іншої думки і взяв-таки яблуко. Потім він щедро поділився зі мною. Салатів овочевих і м'ясних (chicken) ми набрали по повній тарілці і майже наїлися, та вийшло, що це була тільки передмова. Репа підвів нас до іншого столу, де дядечко у білому і дуже поважний накладав потроху всяких страв: рис, м'ясо (мабуть, баранина), рагу, зелені, обварені трохи стручки гороху. Отоварились, а з Горським стався конфуз. Він якось проскочив м'ясо, а потім незручно було повертатися до цього – так він і поїв без м'яса, сердешний. Але вже на десерті надолужив утрачене. Ми з Ястремським узяли каву й виноград, а Горський – каву, виноград і шматок торта. Діяв закон збереження енергії! Їжі. Зал-їдальня в бібліотеці був дуже респектабельний. Коли ми вийшли, – це було на горішньому поверсі, всередині ж бу-

динку – величезний прямокутник порожнечі й усю структуру бібліотеки видно на всіх поверхах, – Репа показав нам на протилежний бік, де крізь відкриті двері видно було людину, яка теж ланчувала. Це Президент Університету, сказав Репа. Отож ми всі бачили самого Президента, який ланчував. У них, як виявилось, є окремий зал для університетської знаті. Буржуї, ясне дело. Бібліотека – грейт! Жаль, що ми користувалися нею тільки для їжі.

Коли ми вийшли на вулицю, на нас уже чекав студент магістерки, чорний Marcus Davison (Ястремський записав його реквізити), і запросив нас на тур по Університету. Почав з бібліотеки. З комп'ютерного залу на вході. Демонстрація була невдалою, бо мої колеги так і не побачили можливостей програми, коли можна вийти на будь-який масив інформації і качати повну бібліографію з абстрактами і таке інше. Я це бачив і «качав» в Іллінойському університеті Урбана-Шампейн. Marcus Davison водив нас у студентський Центр, в університетський театр, до залу для спорту й рекреації – один поверх над землею і три поверхи з басейном, ігровими і гімнастичними залами під землею. Є зал для поліпшення своєї фізикал фітнес – набір дурацьких навантажувальних дівайсів для розвитку м'язів і сили, читай – здоров'я. Майнула зухвала думка, що Америка ще не доросла до нашого (мого) розуміння фізичної культури. До речі, у них навіть такого терміна немає. Ястремський влучив «у яблучко» мого розуміння доцільності абстрактних фізичних навантажень – «краще б він нарубав кубометр дров». А на даху спортивного комплексу – тартанові тенісні корти і бігові доріжки. Показав Marcus Davison також нам конференц-зал якогось факультету. Там стояла трибуна з написом NEW YORK UNIVERSITY. Рішення прийшло миттєво – ми імітували виступ з цієї трибуни і зробили відповідні кадри. Потім я грав на піаніно, а Marcus Davison вручав мені троянду – фото. Декани розважались. Йдемо далі – я стукаю в двері з написом: DRUG AND ALKOHOL STUDY – фото. Десь за півгодини до чергової зустрічі ноги нас уже не несли, і ми попросили у Маркуса помилування. Подякували і сіли в офісі чекати Ann Marcus, Dean. З нею у нас відбулась не дуже довга розмова про мастерські курси, про відмінність між мастерськими і докторськими змаганнями, про зв'язок між бакалаврським і мастерським курсами і про те, що у різних дисциплінах бакалаврський рівень має різну ціну – в одних це остаточна фахова підготовка, в інших – дофахова. Те саме і з магістеркою. Сидів з диктофончиком.

7 березня 1995

Сімнадцята доба на чужині

Враховуючи те, що 8 березня наш відліт до Клівленда мав відбутися о 14.50, а у всіх виникла проблема з пакуванням речей, ми з самого початку попросили Репу ущільнити наш розклад сьомого березня. Так воно й сталося. Зранку зустрілись із Ronald Janoff, Director of Program Development. Люблять в Америці посаду «директор». Тут директорів значно більше, ніж деканів і зав. кафедрами. Мабуть, по-їхньому «директор» – це зав. відділом. (Запис.) Наступна зустріч – з Patricia Carey, Associate Dean for Student Service.

Вісімнадцята доба на чужині

8 березня 1995

Дев'ятнадцята доба на чужині

9 березня 1995

Двадцята доба на чужині

10 березня 1995

11 березня 1995

Двадцять перша доба на чужині

Сьогодні ми від'їжджаємо з Кента. Дуже короткий строк для вивчення університету. Дуже напружена програма. О 9.30 за нами заїхав Стів Майкл, узяв на борт свого шикарного мікроавтобуса «шевроле» і привіз у свій офіс для підсумкової

розмови, зустрічі зі студентами-українцями і прощального інтерв'ю для університетського паблік рілейшн. Речі ми забрали з готелю з собою, отож прощай Days Inn. Бесіда вийшла довга, змістовна і корисна. Ми прояснили для себе окремі питання, Майкл дуже грамотно розставив точки над «і». Структура Кентського Університету і схема його управління були представлені дуже чітко на дошці і скопійовані нами з допомогою банального олівця. Потім – розмова зі студентами. Цікаво було послухати погляди на систему американської освіти з іншого боку, з боку суб'єктів освітнього впливу. Студенти давали оцінку з різною мірою дипломатичності. Особливо критично була настроєна Наталя. І рівень викладання низький, і системи ніякої нема, і контроль за якістю викладання відсутній і т. д. Звичайно, це молода максималістка, проте в обізнаності й живому розумі їй не відмовиш. Сашко і Ольга намагались висвітлити позитивні риси американської освіти. Наталя Шабля їх підтримувала.

Інтерв'ю з нами провів Charles Nieman, людина, дуже схожа на військового в цивільному. Він підкреслив спочатку, що у американців прийнято питати дозволу, якщо використовуєш рекордер, ми дозволили, а я зрозумів ще один натяк на себе – вживав бо рекордер без такого дозволу. Кожен висловив своє враження від знайомства з Університетом. Оцінили організацію нашого перебування, висловили міркування щодо використання набутої інформації. З Кента виїжджали на день раніше: нас чекали Махаї – Петро і Тарас.

Недовгий шлях до Клівленда, під час якого я куняв. Аж ось і Клівленд. Після деяких блукань в'їжджаємо в український район міста. Чистенько і багато церкв. Нас зустрічають біля церкви Йосафата, греко-католицької, Махаї – Петро і Тарас, батько і син. Батько – Махай Петро – інтелігентний, сивий, але ще не старий чоловік, інженер якоїсь солідної фірми, збирається ось-ось на пенсію. Син декілька разів наголошував: ось як підеш на пенсію, допоможеш мені зібрати ліки для відправки в Київ. Тарас – лікар-терапевт, практикує в приватній поліклініці і за контрактом працює у великій лікарні. Крім того, він закінчив консерваторію і добре знає бандуру, виступає в місцевій капелі (50–60 осіб) і співає в церковному хорі. Тарас бував в Україні, бував у Центрі радіаційної медицини (Пуца) і дуже розчарований. Він вважає, що там лікарі працюють ненапружено, апаратура освоюється погано. Не знаю, хто його знайомив з Інститутом клінічної радіології (Бешешко, як завжди, був відсутній), але Тарас зробив висновок,

що адмініструється Інститут погано. Він налагодив гарні контакти з молодим лікарем Інституту інфекційних захворювань, здається, Горячев (?), – є племінником Петра Махая. Вислав персонально йому ліки і персонально їх супроводжував. Дуже обурений тим, що на таможні і далі дуже тяжко було одержати ці ліки персонально адресату. Інтересанти різного рівня цікавились, чому це персонально Горячеву. Система узурпації гуманітарної допомоги поставлена у нас уже чітко. Підграбовують на всіх етапах.

Господарі звільнили нас від валіз, Ястремський з Тарасом відвезли їх до Махаїв додому. Показали нам церкву їхнього приходу зовні і зсередини. Демонстрував бурчливий лемко, який там, мабуть, наглядач-прибиральник. Сфотографувались. Провезли нас українськими кварталами. Чистенькі, пристойні, благополучні. Тарас казав, що двері вони можуть залишати відкритими, крадіжок в їхньому районі не буває. Потім нас повезли в український ресторанчик, який нещодавно відкрили не дуже «круті» бізнесмени, які також приїхали недавно з Західної України. Довгожданий борщ, голубці з м'ясом, вареники з картоплею. Наїлись, як павуки (вираз Хмелевського). Платили за їжу Махаї, дай їм Бог здоров'я. Потім нас повезли в Український музей-архів. Ukrainian Museum-Archives, Inc. Nonprofit organization. 1202 Kenilworth Avenue, Cleveland, Ohio 44113, U.S.A. Отак! Я був в українському музеї м. Чікаго в 1993 році, але він значно бідніший за своїми фондами, ніж оцей. Те, що ми побачили тут, не може не вражати. Музей розташований у двоповерховому будинку з великим підвальним приміщенням і просторим горищем. Все це заповнено експонатами. Крім звичайних виставкових залів – етнографія, виставка унікальних фотографій щодо голодомору, – музей має могутні безцінні фонди недавньої української історії, починаючи з кінця ХІХ століття, історії непереборного руху за незалежність і самобутність. Дуже багато друкованих матеріалів – газет, журналів, книжок. Особливе враження справляють першоджерела – лист, написаний рукою С. Петлюри, постанови (проекти) першого українського Уряду, написані від руки, з підписами відомих діячів, справжні документи, не копії, Української Повстанської Армії. Є там і рідкісні видання видатних українських філософів – Горський роздивлявся це, тримав у руках і коментував з трепетом і пропозиціями, що сягали далеко. Дуже багато неопрацьованих матеріалів, далеко не все ввійшло в каталоги музею. До речі, дискетку з каталогом музею передали мною для НУКМА. Висловили побажання, щоб направили на-

ших 2–3 студентів для роботи і щодо допомоги в якийсь фінансово забезпечений спосіб. Думаю, що спеціаліст-історик зміг би тут знайти безцінні матеріали для наукового дослідження. Я не фахівець, але мені здається, що в Україні таких першоджерел нема, хіба що в архівах НКВС. Думаю також, що такі оазиси україністики повинен фінансово і морально підтримувати український Уряд. Розпрощалися з дуже приємним директором музею Андрієм Фединським (Andrew Fedynsky) і його добровільним помічником, здається, Ігорем Баслядинським, юристом, який добре володіє комп'ютером. Він і працює над комп'ютерним каталогом.

День був гарний. Світило сонечко. Тарас повіз нас по місту, показував і розповідав. Заїхали на те місце, де починали поселятись українці. Тепер в тому районі живуть чорні і мексиканці. Але, коли жили українці, то там було споруджено три пам'ятники: Шевченку, Франку і Лесі. Потім ці скульптури хтось викрав. Гіпсові копії цих скульптур стоять у музеї. Погруддя. Скульптор Архипенко.

Аж ось Тарас привіз нас до двоповерхового будиночка, де розташувались радіо і редакція газети «ВІСНИК». Як виявилось, нас тут зібрались інтерв'ювати. Юрій Дяченко, відносно молодий бізнесмен з України, приїхав сюди недавно, кінці з кінцями зводить. Купив собі хату, на першому поверсі редакція газети і радіостудія (сказав, що сьогодні була остання передача – закриває, не вигідно). На другому поверсі – житлові апартаменти сім'ї. Уже купив собі яхточку, стоїть у дворі. Він пише у картці як редактор, але я б його величав директор видавництва, хоч з освітою у нього не все гладко, але менеджер він непоганий. За столиком сидів інтелігентного виду чоловік, він спрямовував бесіду, задавав головні питання, керував магнітофончиком. Здається, його звали Ігор Ковальський (Ihor Kowalysko, President, Strategic Planning & Market Research). Пожвавлював бесіду Юрій, він ставив запитання неформально, по-людськи: ну що там у вас робиться з економікою, справді розвал чи ні? Ну, як там Чорнобиль? Відповідали, фахівцем з Чорнобиля вважали мене. Словом, відбрехали, що там вийде в газеті, невідомо. Щодо преси мабуть, у кожного з нас є сумний досвід. Кажеш одне, а вони тлумачать інше. Може, тут буде не так?

А ввечері нас гостинно приймали Петро Махай і його родина: жінка, Тарас-лікар (single), його старший брат-дантист з жінкою-математиком з Університету Кент і двоє їхніх діточок 5–6 років.

Вечеря була з коньячком, правда, пили його тільки я та Ястремський, Горський сачконув з винцем, а хазяї лише пригублювали – піст. Питали нас про все з великим інтересом. Біля мене сидів Тарас, і ми з ним говорили на медичні теми. Ястремський знайшов спільні теми з жінкою-математиком. Потім перейшли до іншої кімнати. Часто повертались до теми про україномовність українців. Петро розповідав, як він у Лаврі відмовився слухати екскурсовода, яка говорила на общепонятном. Тарас показував мені книжки, дарував, але вони дуже масивні, тож я вибачався, не брав. Може, надішле? Полягали спати по 12-й ночі.

12 березня 1995

Двадцять друга доба на чужині

Вранці були в церкві – неділя. Отець в кінці служби привітав нас, представників Національного Університету КМА, перед усіма парафіянами. Потім зібрались і двома машинами (батько і син) поїхали з екскурсією по місту в напрямку аеропорту. Роздивлялись, фотографувались, наприклад, біля пам'ятника Клівленду. Хмарочосів небагато, 3–4, найвищий – банк. Підїхали до великої стоянки на березі озера Ірі, чи Айрі. Там стоїть великий корабель-баржа, прип'ятий, кажуть, музей, але часу вже не було.

Аеропорт. Літак. Прощай, Клівленд, прощай, Кент. Здоров був, Бостон. Сідали різкувато. До посадочної смуги близько підходить вода. У вузькому місці нас зустрічав молодий чоловік, який, побачивши нас, розгорнув папірця з написом: Університет Києво-Могилянська Академія. «Yes», – сказав я. «Добрий день», – сказав він. Це був Едуард Ілуца, гредьюант з Ізмаїла. Потім Ястремський з'ясував, що Ілуца вступав до КМА на суспільний, але провалився. А в Бостонський пройшов! З валізами цього разу обійшлось. Поки хлопці пішли до транспорту звільнитись від салонного багажу, я вилучив з «залізного» потоку всі п'ять валіз. Центр Бостона на так уже й далеко від летовища. Віз нас на своєму мікроавтобусі Dr. professor Charles Glenn, School of Education BU. Поселились у найпристойнішому із усіх, де ми жили, готелі HOWARD JOHNSON. Сьомий, останній поверх, к. к. 711 (Горський), 712 (Замостьян), 713 (Ястремський). Цей готель університет собі придбав. За програмою, яку нам видав Едуард, ніяких дінерів не передбачалося, і тому ми з Горським пішли шукати їжу. Знайшли неподалік. Увечері відсвяткували початок чергового і заключного етапу нашого вояжу кавою, салом і бульйоном.

Двадцять третя доба на чужині

Майже весь Бостонський університет тягнеться вздовж Commonwealth Avenue і по паралельних вулицях. Едуард провів нас по паралельній вулиці Bay State Road 121, де передав нас корейцю, який надів клубного піджака і повів нас показувати Університет, але дорогою більше він нас розпитував про наш Київ, наш Університет, про нас, так що невідомо, хто кого водив. З Б. університетом знайомитися легко. Основне його ядро розташоване навколо однієї вулиці. Так ми «дознайомились» до маленького будиночка в невеличкому парку 25 Lenox Street, Brookline. Нас зустрічала шановна Elizabeth Shannon, Director, International Visitors Program. Були кава з вершками і ввічлива розмова, до якої трохи пізніше приєднались Charles Glenn і Ед. Ілуща. Загалом ми розумілись і без перекладача – більш жива й активна розмова. Elizabeth сама з Ірландії. Її чоловік помер. Вона організувала стипендію імені свого чоловіка за рахунок інших добродіїв. «От уміють!» – Ястремський. Ця стипендія надається одному студенту на рік, але виходцеві з Ірландії. Воістину інтернаціоналізм крокує по планеті. Тільки не скрізь. Колись на вченій раді КМА я висловив думку, що, коли у нас з'явиться можливість, треба налагодити допомогу українським студентам в країнах колишнього Союзу. «А чому тільки українським?» – блискавично, як чорт з коробки, вискочила Балабушевич. Elizabeth запросила нас на свято ірландської книги, Cocktail reception, 6–8 p.m. at 25 Lenox Street for a book signing party for a biography of Edmon DeValera, by Tim Pat Coogan, a well-known Irish historian who is in the U.S. on a book-publicity tour. Ми одержали тут багато цікавої інформації. В одному тільки Бостоні, наприклад, є 32 університети різного гатунку. Плата в Бостонському університеті для студента – близько 27 тис. доларів на рік. 19 тис. дол. за навчання, 7 тис. дол. на прожиття. Навчання в Medical School коштує 37 тис. дол. У Business School – щось подібне. У градуюантів більше плата, але більше можливості одержати гранти, стипендії, роботу. В університеті існує 4-бальна система оцінок. Оцінка 3–3,2 достатня для продовження навчання. При вступі враховується результат тестування за системою SAT – Scholastic Attitude Test. У тесті передбачено 800 вербальних балів і 800 математичних. Математика там проста, але вимагає вміння логічно мислити. «Я у себе таке вже застосовував», – Ястремський. По 800 балів набирають до 10 учнів США. Хто набрав по 700 балів –

можуть вступати в престижні університети. 600 балів – допустима кількість для вступу взагалі. В Нью-Джерзі існує приватна організація Educational Testing System, яку найняла держава, і вони проводять тестування школярів по всій Америці.

Дуже цікава особливість, принаймні Бостонського Університету: діти його співробітників від садівника до професора – звільняються від плати за навчання. Філософія університету – дати всім можливість спробувати себе в навчанні.

Далі було заплановано ланч із Ксенією Кінчук. Ksenia Kinchuk, the Humphrey Fellowship Program Coordinator at Boston University. Faculty Dining Room. George Sherman Union. Fifth Floor. Ксенія Кінчук виходець із Росії, та, незважаючи на українське прізвище, попросила нас перейти на общедоступний у зв'язку з нерозумінням української. Вона економіст-географ, це ближче до Ястремського, але живо цікавилась широким колом проблем. У цій зустрічі нас чекала цікава несподіванка. Коли ми знайомилися з Кс. Кінчук, з-за столів виринула дуже знайома постать, яка радо привіталась з нами. Постать виявилась Віталієм Коротичем. Горський так розхвилювався, що, розмовляючи з Коротичем (а він, як завжди, заволодів ініціативою), дуже кричав, у дайнінг румі тільки його було й чути. Потім потроху заспокоївся. Розмова була цікавою. Коротич читає тут журналістику, імпровізує у виборі тем. Розповідав, що студенти з різних країн інколи підкидають дуже оригінальні теми з націоналізму, тоталітаризму. Коротич часто дає студентам теми полярні за ідеологією і потім у диспутах вчить їх захищати будь-яку ідею, якщо це треба. Взагалі, у виборі предметів в Університеті справді підтримується принцип Liberal Arts. Так, наприклад, є курс мистецтва дезінформації. Мені в зв'язку з цим згадалися щотижневі виступи В. Коротича по українському радіо в оплакуваний ковбасниками застійний період, коли він розповідав про те, що кращої від радянської влади нема в світі. Ми і тут відстаємо від Заходу – через деякий час вони будуть нас учити, що таке націоналізм, і при цьому посилатися на своїх класиків. Улітку Коротич їздить до себе, в Москву, в травні обіцяв бути в Києві. На моє запитання, чи підтримує він стосунки з Ю. Щербаком, відповів чесно, що після того, як він прилюдно дав визначення націоналізму як патріотизму на рівні істерії, між ним і Щербаком виникло нерозуміння. Я заповідав Щербака. Я б теж не згодився з таким визначенням націоналізму. Коротич плутає націоналізм з фашизмом. Я не сприймав Коротича, як советолога, для мене він випускник Київського медінституту і поет-початківець. Пам'ятаю його,

мабуть, першу збірку віршів «Соняшник» (чи щось таке). Говорили за столом про різне. Були анекдоти про потоп («Євреї, я зібрав вас, щоб ми вирішили, як будемо жити під водою») і таке інше. Після ланчу ми пройшлись по Commonwealth, і тут у мене відбулася розмова з пані Ксенією про факультет і мої плани.

Після відпочинку на 16-ту годину ми мали запланований (нами) візит до Гарварда, в Ukrainian Research Institute at Harvard University. Їхали на метро з пересадкою на Park Street. Супроводжував нас, жеби не блукали, Едуард Ілуца. Йому теж цікаво було відвідати це вогнище української культури. На зустрічі були Грабович (директор), Шпорлюк, Любомир Гайдо, пані (що у нас читала політику)... Від нас ініціативою заволодів Горський. Але кожному довелось висловити свої враження від нашого стажування і від американських університетів. Багато говорив Шпорлюк. Вчив нас, як треба налагоджувати контакти, обміни. Застерігав від виключної орієнтації на діаспору. Особливо нас, суспільників і природничників. Цікава думка – україністику повинні вивчати англомовні неукраїнці, краще американці. Вони будуть більш зрозумілими для світу, для Америки, якій треба відкривати Україну. В Америці знизилась популярність Росії і росієзнавства в зв'язку з демонтажем Союзу і зменшенням загрози ядерної конфронтації. Російські студії підупали, а колишні дисиденти, що їх ведуть, сприяють їхньому занепаду. На столі стояла пляшка гарного вина і американські сушки та чіпси. Я розповів їм, окрім інших вражень, і про клівлендський Український музей-архів. Миттєва реакція: «А ви були в нью-йоркському Українському музеї?» На жаль, не були і ніхто не надоумив, навіть україніст Хозе Казанова і славістка Ельжбет Матиня. Доведеться ще раз злітати в Америку. Жарт-шутка. Взагалі, виникає враження, що цей Інститут відгороджується від української громади Америки і намагається уникнути властивого громаді ізоляціонізму. Перед візитом до Грабовича зробили тур по Гарвардському корпусу. Фотографувались на тлі його і поруч з самим Гарвардом (у бронзі). Отакий наш перший день у Бостоні. На дінер нас ніхто не запросив, тому зібрались в одному з номерів і повечеряли чим Бог послав. Сало ніяк не закінчиться.

14 березня 1995

Двадцять четверта доба на чужині

Вранці зустріч з Dennis Berkey, the Dean of the College of Liberal Arts, Boston University. Нас вітав привітний огрядний дядечко, який коротко розповів про свій коледж.

Незважаючи на те, що ми вже багато чули і бачили Arts & Science, я тільки тут зрозумів, що цей принцип не може бути реалізований на окремому нашому факультеті, а лише в масштабах усього університету. Весь наш університет можна порівняти з College of Liberal Arts Бостонського університету, тільки останній значно більший. У цьому коледжі Бостонського університету є всі предмети природничого, суспільного і гуманітарного факультетів, окрім того, є Premedical Study, є Physical Therapy і так далі. Існує тісний зв'язок зі School of Medicine BU, випускники-бакалаври біологи можуть претендувати на гредьюантів медицини. Коли я відчув, що бесіда закінчується, то попросив дати матеріали по департаменту екології. Працівники принесли... і не те. Матеріали по геології, наука про землю. Декан це помітив і попросив свою помічницю провести мене на відповідну кафедру, де мені й дали деякі матеріали, але розбазікувати зі мною не захотіли.

Dr. Charles Glenn (це той, що нас зустрічав у аеропорту. У нього семеро дітей, молодшому 4 роки, самому папі Карлу десь років 50, моложавий, трохи затинається в розмові) запросив нас на свою установчу лекцію. Незважаючи на те, що ми там розуміли з п'ятого на десяте, загальне враження від цього дійства ми отримали. Карло розповів студентам про предмет (Educational Study) і порядок його вивчення в семестрі. Його манера триматись вільна, говорив багато і на лекції не затинався. Ставив проблеми для аудиторії, і зразу виявились вогнища активності. Руки піднімали одні й ті самі студенти. Представив своїх трьох помічників-докторантів (одна з них жінка). Помічники працювали на лекції активно, роздавали матеріали і нам, перед лекцією і після, робили оголошення, вели всю рутину, і на цьому тлі професор Карло мав гарний імідж. За участь у лекціях професора помічники одержують додаткову оплату, і це їм рахується як педагогічне навантаження. Бостонський студент – це окрема пісня. В Бостонському університеті (загальне враження) мало чорних, зате багато азіатів. Манера одягатись у студентів – хіппі. Ходять як харцизяки. Дуже поширені порвані на колінах джинси. У деяких дівчат драні обидві штанини. Більшість ходять із пляшечками різної води і постійно пригублюють. У багатьох хлопців серги у одному вусі чи в обох. У деяких хлопців і дівчат серги в ніздрі. Схоже, що грані між статями тут начисто стерті чи вони домовились і поклялись забути про секс на весь період навчання. Може, це тільки зовнішнє враження і сексуальне життя студентів різнобічне і насичене? Мені цього вже не дано зрозуміти і пізнати з висоти (чи з глибини) мого віку. Але наша одностайна думка –

трьох деканів: наші могилянські дівчатка – суперзірки порівняно з бостонками. Головним експертом у цій проблемі життя визначило Ястремського. До речі, в американській середній школі (а це мені розповів Борис Ракіта зі слів своєї жінки), починаючи з сьомого класу, на уроках гігієни школярам роздають презервативи.

Це все про лекцію професора папи Карла. Симпатичний професор. Якимсь пізніше ми його побачили в неймовірному капелюсі з тканини – з білими крисами і яскраво-червоним верхом. І це на тлі строгого костюма та скромної краватки. І ще одна картинка. Закінчили ми розмову в одному департаменті. Господар люб'язно супроводжує нас до ліфта. Відкривається ліфт, звідти виводить велосипед якийсь професор середнього віку в легкому дорожньо-велосипедному вбранні та в шлемі і радо з усіма вітається. «Нобелівський лауреат», – Ястремський. Така вона – строката Америка.

На лекції Глена я свій робочий день закінчив, бо проспав, а хлопці вирішили мене не будити і до політолога пішли вдвох. Політолог був з Одеси, питав: «А де ж третій», – бесіда була ні про що, як узагалі в політології. Так що я, власне, не втратив, а замість того трохи побродив містом і попрактикувався у вуличній англійській. Був заблукав, але моя перфектна англійська привела мене до рідного готелю на Commonwealth. Вечеряли, балакали.

15 березня 1995

Двадцять п'ята доба на чужині

Сьогодні один з важливих моїх візитів – у медичну школу. Але день почався з нашої зустрічі втрьох у Division of International Program з Brian Whalen, Associate Director. Я посидів на зустрічі хвилин 30, вибачився і втік, бо Медична школа розташована далеко від основного масиву університету. Ед (так себе представляв американцям Едуард Ілуца) толком не знав, де це. Тим більше, що розмова не обіцяла нічого цікавого. Брайєн почав розпитувати нас про наш університет, і тут Горський осідлав свого коника і почав у надцятий для нас раз розповідати про наш старовинний і водночас молодий університет. Мені довелося довго напередодні ввечері «проробляти» мапу Бостона, накладати на неї схему метро, щоб уявити, куди і чим їхати. Вирушив в дорогу за півтори години до зустрічі. Коли опинився в розрахунковій точці, виявилось – «перельот». Спитав у якогось негра, де Медична школа БУ. Куди там знати таке! Питаю далі, де тут Масачузетс авеню – каже, треба брати бас і кудись їхати. Згадую, що є така зупинка метро, пірнаю назад і довго мучуся

біля схеми, ніяк ми всі не можемо второпати у цій бостонській підземці, як правильно вибрати напрямок. Село, та й годі. Сідаю, їду, виходжу. Є Масачузетс авеню! Роблю прив'язку до місцевості – в який бік іти. Річ у тому, що це авеню виводить просто до Медичної школи БУ. Іду та й їду, а школи нема і чорт його знає, скільки ще йти. За 15 хвилин зустріч. Беру кеб. Через кварталчик чорнявий спиняє і каже: це Медична школа, тут можна було й пішки. Я щось белькочу і розраховуюсь. Офіс декана знаходжу швидко, але його немає. «Чекайте». Чекаю. Через хвилин 10 (а я прийшов вчасно) мене запрошує до свого кабінету люб'язний Агам Chobanian. Питаю дозволу записати бесіду на плівку. Коротка розповідь декана про Медичну школу, яка має багато підрозділів, в тому числі й медичного адміністрування – Public Health. Великі підрозділи кардіоваскулярних хвороб, онкозахворювань, генетичних хвороб і багато іншого. Які будуть запитання. Запитую. Прошу дати матеріали, обмінююсь загальними ввічливими фразами. Він дає матеріали і пропонує підвезти на своєму карі до центру. По дорозі розповів про своє вірменське походження, його батьки тікали від турецького геноциду. Поцікавився, чи я не вірменин. Як на духу признався йому, що українець, розповів про сферу своїх наукових інтересів. І тут одержав цінну інформацію: в департаменті біоінженерії працює з м'язами Carlo Deluca, Neuromuscular Research Center. Треба буде сходить. На жаль, туру по Медичній школі не запропонували, і на тлі вражень від Олбені та Медичної школи Кента в Бостоні тут вийшов пшик. За шмат кишки сім верст пішки. Дякую хоч за буклети... Решту дня почувався мов обдурений.

16 березня 1995

Двадцять шоста доба на чужині

Зранку знайомилися з роботою School of Education, знайомив нас Joan Dee, Assistant. Тісно пов'язані з іншими школами. Так, на мастерському рівні гредьюанти беруть курси в школі Art & Science. Dee дав нам загальну схему адміністративної організації БУ. Ця Школа єдина, яка має в своєму складі звичайну середню школу, хоча з її відкриттям відразу зустрілись з усіма проблемами, які можуть тільки виникати в середніх школах.

Об 11.45 почався ланч з Dean School of Education Edwin Delattre. Крім нас, були присутні також Ед, Charles Glenn. Ланч був розкішний. Ритуал такий. Спочатку біля каси господарі питають, що ми будемо їсти, – курятину чи свинину. Беремо курятину. Кожен одержує чек, і всі прямують до столу з салатами.

З окремих салатників та блюд набираєш собі шпинат, свіжі помідори та огірки, мариновані шампіньйони, маслини зелені (дуже різкі) або чорні, шматочки курячого м'яса або риби та інше. Окремо стоять соуси, сортів п'ять, від майонезних до томатних. Також можна брати один з трьох видів супів. Після цього йдеш ще з одною тарілкою до окремого столу за м'ясом і кладеш собі шматок курки або служивий відрізає тобі кусень м'яса, якщо ти замовляв. Можна до цього брати соки. Коли це все знищується, настає час десерту: кава і якийсь мус, або торт, або морозиво, або фужер з різними фруктами-асорті – диня, ананас. Смачного! Не напертися до поросячого стану неможливо, особливо в перші тижні перебування.

Але повернімося до розмови з деканом. Уважний, середнього зросту, з проникливим поглядом сірих очей з-під окулярів. Він оплачував харчування. Але папа Карло сказав, що це з якихось російських грошей. Балакучий. Едвін розпитував про Київ і університет. Запитував, чим відрізняється наш університет від інших в Україні. Горський сказав, що у нас одна з робочих мов англійська і ми реалізуємо принцип Liberal Arts. Я додав, що у нас об'єктивна система вступного тестування і ще немає корупції. Ця проблема потім довго дискутувалась із екскурсами у сфери, де є корупція в Америці. При вступі тут хабарі не дають. Практично вступити може кожний, хто здав шкільне тестування. Тільки заплати за навчання. «Наш університет відрізняється від інших трьома деканами», – бовкнув Ястремський, але Ілуца це чомусь не переклав. Декан закінчив ланч раніше, попрощався і пішов, а ми ще трохи побавились десертом.

О 15.30 у нас з Ястремським відбулася цікава зустріч з деканом студентів Vice President and Dean of Students W. Norman Johnson, Rear Admiral, USN (ret.). Приємний, ще молодий (військова виправка), з негритянською спадковістю чоловік (третя похідна). Найцікавіше те, що він колишній адмірал. Мабуть, у американців адмірал – це трохи інше, ніж у нас. На стіні у нього різні пам'ятні фото кораблів і авіаносців, дипломи та інші регалії. На моє запитання щодо них сказав, що це особливо світла сторінка його життя. Він дуже докладно розповів про роботу зі студентами. В розмові брав участь його помічник. Коли ми йшли студентським Центром, то бачили численні зали з комп'ютерними розважальними автоматами, більярдні, інші кімнати, куди сходяться поспілкуватися. Багато сервісних куточків – автомати з охолодженими напоями, автомати з шоколадками типу «снікерсів», комп'ютерні послуги, копіювальні, їдальня й різні

бари. Спиртного нема! Є пошта і банк, є автомати, які по карточках видають гроші, є тренажери для зміцнення «фітнесу» – фізичної активності та багато іншого, що є у проспектах, які нам дали. Хотіли показати гуртожиток, але я розповів про такий в Іллінойському університеті і виявилось, що вони однотипні. Ми зрозуміли, що робота зі студентами ведеться дуже серйозна і ненав'язлива. Кожен студентський клуб має дорадників, кожен гурток – резидентів, едвайзерів або асистентів. Є психологічна, сексопатологічна і наркологічна служби. Є об'єднання китайських, японських та інших студентів. Служба роботи зі студентами в БУ – це ціла імперія. Засумували ми, що у нас ще далеко до таких масштабів, розповіли про це Ястремському і ввечері випили літру горілки «Гордон» американського виробництва. Пили порівну. Тихенько, щоб бостонські пуристи не знали. На ранок все було гаразд, тільки у Горського щось крутило в животі. Сніданок він пропустив.

17 березня 1995

Двадцять сьома доба на чужині

Щось ми давно вже тупцюємо на місці. Америка починає набридати і переобтяжувати. Тим більше, що план нашого перебування в Бостоні поверхневий і ріденький, аби заповнити дні. Ястремський якось продав анекдот: терористи захопили в Грузії літак і наказали летіти в Туреччину. Їх обеззброїв грузинський комерсант, що віз квіти на продаж. «Какой Турція, гвоздіка вянет!» Згадуючи про наші могилянські справи, Ястремський часто повторював: «Гвоздіка вянет». У п'ятницю більшість начальничків БУ кудись линяє, може, на Майямі Біч, може, на ранчо, на кантрі. От і цього разу о 10 годині ранку замість запланованого Amy Faulkner, Executive Director, Alumni Relations нас вітав його помічник, який вибачався, що начальничок у тревелі. Трохи розповів нам про свою службу. Ястремського з нами не було, тому основне навантаження зі спілкування англійською лягало на мене. Плівка не збреше і збереже мої англомовні екзерсиси. Ми нормально спілкувалися, і вже вкотре виникає думка, що з перекладачем мови не вивчиш, що для клерків нашого рівня і за нашої університетської концепції не гріх і намагатись вибити грант на вивчення англійської мови. Або поставити це на офіційну основу в нашому НУКМА. Головну розповідь і тур по апартаментах провів Denis Bustin, Director of Development Office. Служби еламанай і девелопмент розташовані на двох поверхах (3 і 4) будинку по Deerfield Street 19. Площа, мабуть, така, як у

нашому чотириповерховому другому корпусі, що у дворі. Еламнаї «проробляються» у всіх мислимих і немислимих напрямках. Є комп'ютерні та паперові досьє, база даних. Є комп'ютерний зал терміналів, звідки можна посилати електронною поштою, факсом чи по телефону месідж і одержати необхідні відомості про суму гіфту і на що, а то й сам гіфт (внесок, подарунок). Є своя пресс-служба і оприлюднення списку доброчинців, є реклама доброчинців і посилена увага до них... Робота з еламнаями – це ціла наука. Одержали матеріали, і я пожартував на прощання, що тепер ми вивчимо дома порядок внесення коштів і пришлемо доларів по 5–10. Ми з Горським повернулися в готель об 11-й і поснідали разом з Ястремським, який уже не спав. А далі день вільний. І нікуди в університеті не підеш, бо п'ятниця, всі тікають. Вешталися, знайомились із містом переважно навколо станції метро Park Street. Відсипались. Я пописував. Основний час і найкраща працездатність у мене о 6 годині ранку, а по-нашому – після першої години дня.

18 березня 1995

Двадцять восьма доба на чужині

Короткий сніданок у Ястремського – там ми кумулювали всі продукти, – і всі розбіглись по вільних індивідуальних програмах. Я зранку попрацював над літописом, підігнав трохи, бо весь час відстаю і пишу, коли вже враження трохи уляглись. Днів дев'ять у мене ще чекає розробки запис по інших університетах. Сьогодні з 6 до 8 вечора у нас Cocktail Reception for a book signing Party for a biography of Eamon DeValera, by Tim Pat Coogan, a well-known Irish historian who is in the U.S. on a book-publicity tour. Отак значить. Але не думайте, що це я по пам'яті строчу. Брехня! Я списую з програмки.

О 18-й годині ця зустріч відбулася. Ми подзвонили в двері рівно о вісімнадцятій, були першими. Щира американська зустріч. Знайомимось із автором товстезної книги про «людину, яка зробила Ірландію». Автор підводить нас до столу з напоями і рекомендує шотландське віскі. Самогон. Але скуштували. Правда, Ястремський довго не міг допити – «не лізе в рота, і все». Потроху зали заповнились ірландським людом – земляками. Старі знайомі обнімались, цілувались. Не з нами, хвалити долю. З'явилися дівчатка з тачами, на яких були тістечка і мікробутербродики з сьомгою. Більше одного брати було незручно. До нас підходили, знайомились. Горський був у перших розмовниках. От уміє людина підтримувати розмову при обмеженому зворотному зв'язку! Зненацька до нас підійшли

три «девички» років по 65, ми з ними довго розмовляли. Нудились ми в чужій діаспорі. За першої ж слушної нагоди подякували господині (Шеннон) і... коли виходили, то побачили в другій кімнаті розкішно накритий стіл з усілякою їжею, якої так не вистачало весь вечір. Кляті діаспоряни-ірландці уминали за обидві щоки, а ми пролетіли – вже одяглись. Та все ж ми радісно вдихнули свіже повітря. Вечеряли дома. Попереду останні 2 з половиною дні в Америці, з них один – неділя, другий – від'їзд.

21 березня 1995

Відліт

Увечері зібрались на нараду і «прилили» мої надбання – пальто за \$80 і плащ за \$49. Спасибі Григорію, чоловікові Ксенії Кінчук, який спеціально для мене зробив дальню поїздку до пристойного магазину. Той, куди їхали, був вихідний, так він знайшов інший.

Нарада відбулась. Усі пішли спати, бо упаковували свої валізи загодя. А я пішов пакуватися. До 2.30 ночі по-їхньому. Вранці замовили WAGON STATION. Приїздить таксі, а ми чекали мікроавтобус. Розібрались. Сіли в цей кеб. Це, мабуть, він і був. Драйвер так ненависно завантажував наші валізи, що пропоров мою. От тобі й раз, нові пригоди. До Logan Airport доїхали за 18 доларів. Сюди входило 5 доларів за вантаж. В аеропорту здобув тайп (скотч, клейку стрічку), і заклеїли спільними зусиллями дірку в валізі. В Бостоні сіли в маленький літак. Десь на 40 місць. Потрапили в хмари. Була неприємна бовтанка. Я через свою натуру страшенно потерпав. Дурний. Вже ж нажився. Але інстинкти працюють незалежно від нашої свідомості. Сіли нормально в Кеннеді. Зустрічав Коропецький. Біля Air Line Ukraine ми зустріли Гараня. Моя валіза поки що була в порядку. Але тут нова проблема – три комп'ютери Perform Apple, які нам навісили наші гарні хлопці з керівництва – пан Президент і пан Ректор, дай їм Бог здоров'я! Гарань виклався, як міг. Телефонували консулу, в ООН. По нулях. Справу вирішив один наш хлопець. Він сказав: скидка один. Тоді теоретик економіки математик Ястремський сказав: я беру одну валізу в салон і платимо лише за один комп'ютер 108 доларів. Так і зробили. Так теоретик-математик Ястремський на очах здивованого народу перетворився на могутнього практика. Пора балотуватись на якогось члена команди Уряду. Куди там Пинзенику і Лановому. Сіли в літак, летимо... Що цікаво, обід був царський порівняно з дорогою сюди. Американська загрузка!

ХУТІРСЬКЕ

7–8 вересня 1995 року. Урочище Брюховецьке (літературна назва «Дивосил»). Проїздом з всесвіт... всесоюзної конференції з фізіології людства тут зробив зупинку на якихось 1,5 доби я. Я – це я, ви мене знаєте. Це той, що добре горілку пив змолodu, а тепер – Боже спаси. Сам Брюховецький мене не зустрів, його дома не було. Зустрів мене якийсь дядько у куфайці й бороді та ще й у чоботях. Він рився в записях Брюховецького і був дуже незадоволений, що я приперся. Цей дворецький не-брюховецький виявився компанійською, але небалакучою людиною. Ми смажили картоплю, їли її і пили якесь шмаровидло (соки), й мовчали до вечора. Було дуже сумно й холодно. І цідили морок маленькі вікна. «Може, підемо в клуб на танці?» – нарешті сказав я. «Може, підемо...» – відлупилося від не-брюховецького. Та й пішли. І ось прийшла вона. На ній була червона синтетична закордонна куртка і сині з кольоровими стрічками штани. На пальці великий перстень, а в очах ми нічого не побачили. Але весь час крадькома дивились на неї... Ми нічого не казали з не-брюховецьким одне одному, але я знаю, що кожен з нас уявляв собі, як ми знайомимось, як ми ідемо разом додому, як там десь ненароком... той... ну... Словом, танців там не було – гармоніст не прийшов. Помер років 20 назад. А було кіно. Французьке, про любов. Ані Жирардо була слідчим. Заможний літній архітектор любив якесь стерво, а за цим стервом уплівся молодий англійський негідник. Негідник застрелив архітектора і хотів утекти із стервом, але втік тільки сам. Стерво засудили. А у цій буржуазній стрічці проводять ідею, що може бути любов між старим і молодістю, якщо старий мільйонер робить дуже дорогі подарунки і дуже сердечно ставиться до свого стерва. І навіть якщо стерво задовольняє в цей час свої фізіологічні потреби з англійським негідником, то це не заважає стервові любити свого архітектора. От і судіть самі про таке кіно, а ми з не-брюховецьким

навіть згадувати не хочемо. Тим більше, що з кіно ми повертали-ся самі. Було темно. Ми влазили в калюжі, але не матюкались, бо культурні. А стерво... а та дівчина в червоному йшла додому з якимось хлопчиськом, і вони собі там про щось воркували.

А небо нічне, зоряне було прекрасне, як у гоголівській казці. І був початок другого дня...

8.IX.85.

В. Замостян.

7 жовтня одна тисяча дев'ятсот 95 року

* * *

Драстуйте!

Я ніколи не бував на цьому Богом забутому (але не людьми) хуторі, і мені тут very все пісе. Я готовий вибухнути від емоцій, але не маю права, бо хазяїн маєтку тепер мій начальник. Тому я стриманий і суконно-нудний. Але – про справи. Ми тут із членом нашої таємної терористичної організації Володимиром Адамовичем пройшлись униз і проінспектували будинки депутатів-демократів, родичів представників резидента і дійшли висновку, що все те, що виникло тут після започаткування «Диво-сила» повинно бути знищене. Воно псує ландшафт і завдає шкоди екологічній системі, яка тут склалася віками з часу перших брюховецьких поселень.

І чому так буває, що чужинці завжди руйнують природу?

Ми з Володимиром Адамовичем вважаємо, що на місці будинків депутатів-демократів повинна з'явитись, як Афродіта з піни, садиба славного земляка Лавріна Мисика, щоб його чарівна дружина Марина могла вранці милуватися квітами. І взагалі, чого такий несправедливий світ!

Член терористичної організації

Субота, 4 день

Вітько Замостян

1993

Із циклу ходорівських майже експромтів

На входуни...
Поновили стару хату
Близько від води.
Добре було б тут бувати
Нам щосереді.
І така тут аура,
Що піднять не гріх
Чарку за есквайра
Й за присутніх всіх!

(Без підпису, авторство під питанням)

* * *

Оце чорти припхали старого Замостьяна зі старою
Радую. Колись я їздив з дівочками, а тепер із собачкою.

Вообще, часи не ті пішли.

Садиба у Брюховецького шикарна. Тут усе росте як після
Чорнобиля – якась гігантоманія у рослин і мікроклімат особли-
вий. Накупався я, мабуть, на цілий рік. А вже про Радочку і каза-
ти нічого. Погано тільки, що сьогодні вранці, коли ми пішли ку-
патись, Радочка висралась біля речей якоїсь дачниці.

Скільки ми вчора випили з Славком – не скажу. Але по ха-
зяйству трохи зробили – бак поставили. Камінців назбирали,
коли ходили на кладку. Хай живе природа, хутір і ми! Тут некото-
риє товарищі правильно підказують, що я не отмітл визначну
подію. Річ у тому, що приїхав я на машині, а Славко цілий ранок
готував і чистив гараж, викорчував там бузину, яка пробилась
крізь бетон, поранив собі пальця на нозі, словом, наробив багато.
І от у гараж акурат вїхала перша машина. Це – ВАЗ 210501, держ.
№ А 73 95 КИ. Буде ще багато різних машин стояти в цьому гара-
жі, а моя була першою.

А людоїд гострив ножа
І на людей наводив жах
Людей він лязгом цим лякав
Думки кривавії плекав

Такий у Брюховецьких гість
А Олю - першою він з'їсть...

Скажено хижий він до бісу
Бо потім він почне Ларісу
Ну а Славка він не почне
Бо м'ясо в нього не смачне

17 квітня 1994 р.
Людоїд Z.

13 квітня 2000

Хоч нема у нього дентів*
Він найкращий з президентів
В хаті хоч тепла нема,
Хай в віках живе УКМА!

*Денти - зуби (латин.)

В. Замостян.

Розписка

Я, Замостян Віталій
Павлович, взяв цілу
жінку Брюховецького з
двома діточками і зобов'язуюсь повернути
її після того, як пока-
таю по горбах та лісоч-
ках, Не хвилюйтесь,
хазяїн...

На цьому - все. Я.

Село відроджується! Сюди приходять справжні сільські люди – грамотні, бородаті, жадібні до сільської роботи, ті, що мають вчений ступінь... Я дивлюсь у майбутнє. Очерет скошено, річку й болота висушено, все зарегульовано. Скрізь відчувається сучасний рівень – повсюди агропромислова кооперація та меліорація. Рибу, картоплю і таке інше завозять із Києва... У садибі Брюховецьких споруджено друкарню, і йде широкою рікою літературно-публіцистична, критична продукція. Успіху вам, господарі, які виявляють дивовижну і безмежну гостинність як тут, у Ходорові, так і там, у Києві. З сільським привітом.

*Замостян з Шулявки, та його оточення,
особливо Рута Мусіївна Кокер. Це моя собачка.*

**ЛИСТУВАННЯ
З ВИПУСКНИКАМИ**

А може, це любов? Чи щось інше?

Була така студентка Вероніка Федірко, вона вчилась на першому курсі магістеріуму. Але виграла грант на навчання в США. І поїхала в Америку...

Перший лист з Америки.

Серпень, 2003 р.

Miy lyubymiy VP!!!

I'm ok. Just in Atlanta.

Will write you soon!

I miss you very-very much!!!!

Nika

Серпень, 2003 р.

Нікочко, дякую за вісточку. Цікаво, чи є у тебе декод на кирилицю? Досліди ідуть успішно, але цілуватись ні з ким. Я спробував з Ленкою Куценко – не те. Спробував з Танькою – теж не те. Пошуки продовжуються. Маслюківська не підходить – дуже строга, я її боюся. Мабуть, подамся на інші кафедри. Про результати пошуків обов'язково напишу. Я у відпустці. 3 дні в Києві, 4 дні у Бирлівці. Але відпочинок уже закінчується, жаль. Пиши порівняльні листи, як вчать там і як учили тут. Чи знайшла уже собі бойфренда? Білий він чи чорний? Я тоббі дам! Не смій! Викинь це з голови, поки будеш вчитися.

Цілую, твій ВП

Вересень, 2003 р.

Hello, Nika,

You forgot me, why do not write letter so long?

I very bored.

Twiy Zamost

Жовтень, 2003 р.

Дорога Нікочко,

Коли мені така чарівна дівчина каже «коханий», у мене темніє в очах від мрій молодого юнака. А я ж старий. Пожаль мені. Але все ж приємно читати «коханий».

Дуже хвилювався, що ти довго не писала. Думав: труднощі адаптації до навчального процесу, може, якийсь нервовий криз, може, ти вже дома. Хотів навіть дзвонити батькам і питати про тебе. Ти хоч батькам пишеш? Але я розумію, що тобі ніколи, що в тебе напруга. Кафедра живе. Недавно відсвяткували день народження Ісаєва.

Маслюківська втекла від столу. Оксани не було. Михайленко трохи лишне взяв і був дуже балакучий. Наш Боголюбов викладає в аграрній академії. Там же і Потапов, де Черкас не знаю, мабуть, в ЮСаІДі. Осадча і Маслюківська намагаються завоювати якісь гранти. Потуги є. Мої експерименти йдуть потроху. Не так, як планувалось, повільніше. Але дані цікаві. Зараз інтенсивно працюю з програмістом (не Русланом). Юра Калюх повернувся з Америки і повернув те, що ми з тобою купували. Програма повинна за задумкою вийти грандіозна. Її відсутність стримує і виконання завдань Лерія, і наше подальше просування вперед до вершин науки. Я все мрію.

Відбулась атестація аспірантів (Дубини, Заклецького, Каленюка). Програму першого року вони не виконали, ми їх атестували умовно, з застереженнями. Я змінив напрям дисертації Дубини, виховую його потроху, подивлюсь. Якщо продовжуватиме давати поради головнокомандуючому (є у нього така риса) і не працюватиме, як раб, – вижену.

Твій залицяльник Е. Че Гевара обурює мене дедалі більше. Влітку поїхав на практику, ні з ким не узгодивши, а Вишневська робила за нього досліди. Я сказав, що вижену його, а Дикий переказав своєму другу, і той тепер готовий виконати будь-яке моє прохання.

Годі пятакати, поширювати плітки. Я дедалі більше думаю, що тобі треба залишатись на токсикології. Я вже тобі писав про це. Епідеміологію і статистику ти й так знатимеш. Як твої знання з молекулярних основ токсикології, покращились? Іонні канали – це писк наукової моди сьогодні. І продовжиш досліді на нашій апаратурі, що є на кафедрі. І, нарешті, останнє. Другу Ніку я не знайшов. І не шукаю. Другої такої нема.

*Цілую і навіть обіймаю,
В. Замост*

Мій коханий ВП!

Як ваші справи? Що нового? Як досліді проходять? Ви зробили те, що хотіли? Може, скоро Нобелівську премію будете отримувати. У мене все гаразд – поки що все навчаюся і навчаюся... Дякую за листа, я поки що на всі 100 відсотків не вирішила, чи насправді мені варто зациклюватися на допамінових каналах, ще час є – буду вчитися, а до Нового року, як звикну, маю вирішити, що саме робитиму. На цьому тижні складала перші проміжні іспити з біостатистики та токсикології. Цього понеділка складатиму іспит з епідеміології. А потім трохи легше буде. Можна сказати, що я звикла до всього, майже нічого нового або якогось cultural shoka і не було. В принципі, все нормально. Багато домашніх завдань дають + читати потрібно теж багато і всілякі проекти робити. Тут є дуже гарний сучасний спортивний центр, коли маю час, принаймні один раз на тиждень, ходжу туди в басейн. Такі справи, сумую за всіма, дуже цікаво, як справи на кафедрі, що нового? Всім передавайте привіти – Ірині Георгіївні, дівчатам, усім-усім.

Цілую, Ніка

Віталію Павловичу!!!

Вибачайте мене неслухняну, що так довго не писала. Тут почався трохи жах якийсь. Сьогодні в мене іспит і завтра іспит. Трохи доводиться попрацювати-повчитися. В мене минулого тижня було 4 дні канікул осінніх, тож я вирішила поїхати до Нью-Йорка, до друзів. Мені там дуже-дуже сподобалося, там життя, а тут таке враження, що все зупинилося, Південь – усі працюють – і додому, ніякого активного життя. Але для навчання це, мабуть, і краще. Була на Брайтон-Біч – неначе додому потрапи-

ла. Життя студентське потроху, нібито перші іспити склала нормально, але найважче потім – фінальні іспити.

Нещодавно сюди приїздив оркестр та хор із Києва, я ще з одною українкою ходила на концерт, сподобалося, от тільки українці не можуть гідно себе представити – весь час намагалися щось продати втридорога з Андріївського узвозу (матрьошки у них були укр. національною іграшкою, так само як і гжель або щось схоже – мені особисто було трохи соромно) і весь час вони жалілися, як погано живеться бідним людям у нас. Тобто жодного почуття гідності... Як у вас справи, Віталію Павловичу? Як ваше здоров'я? Як наша кафедра і факультет, що там нового? Як медфакультет? Григорчук уже приїхав, як Вертецький? Зі мною навчається жінка з Луцька з програми Вертецького. Як ваші дослід з Лапанашвілі?

Цілую, сумую,

Ніка

Всім привіти!

Дорога моя Нікочко,

Це нічого, що ти довго не писала, не переймайся. Я розумію, що у тебе багато стресів, вражень і труднощів. Я тебе, як і раніше, люблю. Дуже добре, що іспити склала нормально. Так тримати! Об'явилась Пальона, прислала фото на березі моря в купальнику. Зваблює. Але я стою мов скеля, бо на моєму годиннику є ти на березі моря, але пристойно одягнута. Все повинно бути приховане, і має працювати уява. Об'явилась також Люся Беспятко з тієї ж Японії. Був у нас у Києві Діма Старенький зі своєю Н. Сосонкіною. Вони і після повернення підняли нашу японську діаспору. У нас на кафедрі все іде, як і раніше. З деканом дружимо, всі питають, коли буде заміна Нікочці. А її нема. І, мабуть, не буде. Робимо дослідження на студентах, це по Лапанашвілі. Знайшов програміста, який розробляє велику програму для наших експериментів. У вихідні роблю експерименти на щурах. Цікаво виходить. Є і труднощі з пошуками симпатичного ланцюжка... Словом, життя іде, а за тобою скучаю. Не заздри життю в Нью-Йорку. Це навіть добре, що у вас мало розваг. Учись. Вважай, що ти у «шарашці». Знаєш, що це таке? Це за Сталіна садили в тюрму видатних учених і змушували їх працювати на війну. І успіхи були немалі.

Досить базікати. Цілую тебе і навіть обнімаю. А ти кажеш: «Ай-яй-яй».

Твій Замостьян

Листопад, 2003 р.

Мій, без сумніву, коханий Віталій Павлович!!!!
Як у вас справи? Як ваше здоров'я? Є щось цікаве?

У мене нічого – життя йде. Вчуся. Ось наступного тижня буде важливий іспит з епідеміології – потрібно готуватися, там щось страшне, не порівняти з нашим Environmental epidemiology в УКМА, але Присяжнюк молодець – непогано читав, хоч не так напружував, як тут мене... Що нового на кафедрі? Є прогрес з еколого-медичним факультетом? Коли будемо святкувати його відкриття? Як Брюховецький?

Сумую за всіма, пишіть!!!

Цілую, Ніка

Дорога моя Нікочко!

Я знову коханий і тому не вважаю, що ти мене забула. Я все розумію, в тебе дуже напружене життя у навчанні. Тим більше, що ракові дослідження для тебе, як еколога, трудні. Але ти все пройдеш успішно, бо ти розумна. Я трохи уповільнюю темп життя, нова завідувачка поїхала в Америку. Буде там до Нового року. В. О. вона залишила С. Д. Ісаєва – він тепер мій начальник. Дикий і Михайленко майже не ходять на роботу, і нікому їх приструнить. Отак і живемо. Обідаємо разом: Декан, професор Ісаєв і професор Дупленко – його недавно Вчена рада обрала професором. Я продовжую працювати з Лапанашвілі. До нового року буде стаття про нашу проблему в солідному російському журналі. Автори: В. Замостьян, В. П. і Л. В. Лапанашвілі. Продовжую думати про експериментальну роботу. З програмістом удосконалили програму експерименту, мій інженер з геронтології збирається удосконалити підсилювач біопотенціалів. Працюю над статтею про необхідність трохи підкоригувати етику у зв'язку з екологічною кризою й успіхами науки. Отакі справи.

Бажаю успіхів у вгризанні в науку.

Твій ВП

Грудень, 2003 р.

Віталію Павловичу!!!

Чого так довго не пишете? Я все чекаю і чекаю, думала, може, колись і напишете. Я зараз на канікулах в New York City – згадала ваші американські пригоди і як ви тут були. Як у вас справи? Ми тут учора святкували Christmas – у нас його святкують краще.

Мої привіти Олені Василівні, Павлу В. і малому Віталію П.

Цілую, сумую, Ніка

Грудень, 2003 р.

Дорога Ніка, я продовжую тебе любити, і дуже мені тебе не вистачає. Не писав, бо чекав від тебе листа. Знаю, що в тебе багато навчання, різні іспити, один страшніший за інший. Щоб не відволікати. Ми збираємось святкувати. Святкувати ми, українці, любимо. І співати любимо. До 7 січня неробочі дні. Скільки буде випито горілки! А я зараз не вживаю горілки, бо прив'язаний до машини. А хочеться. Але не дуже. Якби з тобою. Але ти ж не п'єш. Чи, може, вже? Якийсь чорний навчив. І та-а-ак сподобалось. Ніка! Зупинись. Не захоплюйся. В сп'янінні нічого путнього нема. Я вірю в тебе, ти не переймаєшся чортовим зіллям. Вчись, дитино. Приїдеш додому – ми тебе влаштуємо на роботу гривень на 200. І заживеш. От бачиш, який я дурний. Плету казна-що. З ким ти так довго співробітничала? З ВП. Але я тебе дуже люблю і чекаю... І от через півтора року приїздить чарівна молода дівчина і її зустрічає старенький кульгавий дід з паличкою. Але любов перемагає все. Бо у діда наукова пенсія. Але я боюсь, що після нового року її можуть урізати і тоді все закінчиться. Ніка! Поклянись, що ти мене любитимеш, навіть якщо пенсію уріжуть.

Твій ВП

Лютий, 2004 р.

Дорогий В. П.

Як у вас справи? Зателефонувала батькам – вони сказали, що батько з вами зустрічався, і стало щось так сумно, що я не можу принаймні на хвилинку до вас заглянути. Ви чогось мені не пишете. Я сумую... Що нового у вас? У Олени Василівни, у Павла Віталійовича? Що нового на кафедрі і факультеті? Як програма пана Вертелецького? Еколого-медичний факультет з місця зрушився? У мене більш-менш все гаразд. Навчання багато і шукала собі роботу. Я хочу заробити трохи грошей і заплатити за extra-credits schob otrymaty ne MPH (Master of Public Health) a MSPH (Master of Science in Public Health). Це набагато престижніше, але на це потрібні гроші (мінімум 5400 доларів – тому треба працювати). Моя програма відмовилася профінансувати зайві кредити – вони мені написали, що покривають лише «базове навчання». Ось такі справи.

Сумую за вами, тим паче, що ніяких звісточок немає ні від кого.

Анька-бандитка не пише – вся в роботі. Мої дівчата – хто працює, хто заміж збирається або дипломи пишуть.

Звичайно, у мене багато друзів, і всі вони молодці – якби не вони, то довелося б дуже тяжко. Але за вами сумую.

Якби все таке саме, як тут, але в Києві ☺. Тут вчать в гредіейт скуул набагато краще і вимоги набагато вищі – шари нема і всі вчаться. В УКМА теж непогано, але тут набагато все інтенсивніше, ефективніше і викладачі прислуховуються і навіть питають думку студентів про навчання.

Пишіть, як ваше здоров'я, які новини.

Цілую, Ніка

Лютий, 2004 р.

Нікочечка,

Я теж за тобою скучив. Нема тобі заміни. На кафедрі новин немає, хіба що отгуркотіла конференція. До речі, твою і мою статтю опубліковано: Замостьян В. П., Федірко В. О. «Нервово-м'язовий препарат *in situ* як індикатор впливу факторів довкілля на організм». Наукові записки, том 21, Біологія та екологія, Ун-т «Києво-Могилянська Академія», 2003, с. 44–49. Отож мої вітання.

Мій програміст приніс нову програму, вона значно краща ніж та, що була. Я купив новий могутній комп'ютер, то аспірант збирає навколо хакерів і дівчат і грають. Таке життя. Оксана Осадча працює десь в якійсь американській організації, її майже не видно, а Оленка Маслюківська з'являється час від часу. Михайленко допомагає мені, але як тільки не догледів – зникає на півдня або назовсім. Коли робиш зауваження – він на мене кричить. Коли він потрібен – його завжди немає. Словом, нікудишній я адміністратор і дуже м'якотілий до своїх співробітників, а вони мені на голову і на плечі сідають і ногами бовтають.

Недавно у нас трапився випадок, Але, слава Богу, все закінчилось благополучно. Збила машина проф. Ісаєва, він був у тяжкому стані в реанімації. Вичухався! Ми зрозуміли, наскільки він нам необхідний.

Зараз він одужує, я його провідував із Вишенською, час від часу звоню йому на мобілку. Ну от і всі мої не зовсім веселі новини. Але попереду день Валентина, готуємось до кохання, тільки нема того дорогого моєму серцю курсу, який подарував мені велике серце з поцілунками. Це була твоя прекрасна ідея. Я тебе дуже люблю і цілую.

Твій ВП

Березень, 2004 р.

Нікочка (кочечка),

Хоча це і абияке свято, я тебе вітаю з жіночим днем і бажаю, щоб ти мене любила і далі (або безмежно поважала, що значно нижче за рівнем). У нас уже відчувається весна!

Цілую, Замостьяновський

Березень, 2004

Віталію Павловичу!!!!!!

Пише вам засоромлена Нікочка, бо стільки не писала, що аж жах. Як ваші справи? Як просувається робота з Лапанашвілі? Що новенького? Як на кафедрі? Я за вами сумую і часто згадую. У мене все гаразд. Нещодавно їздила в Чикаго – у мене там подружка (теж MUSKIE програма) вчиться. Разом цілий тиждень ходили по місту, музеях, виставках... Дуже гарне місто, мені дуже сподобалося. Було досить холодно і вітряно, то згадала Київ, бо в Атланті морозів не було, а нижче нуля – то щось неймовірне. Зараз знову навчання, навчання і ще раз навчання. Шукаю собі інтерншіп. Подаю CV і пишу e-mail, побачимо, що з того вийде. Погода тут чудова – майже літо, вночі лише прохолодно, а так 25–27 градусів і сонце світить. Ходжу в басейн в університеті. Отакі справи... Пишіть, як і що у вас? Як малий ВП? Як Олена Василівна – передавайте привіт!!!! І всім також привіти!!! Я за вами сумую.

Цілую, Ніка

Березень, 2004 р.

Нікоченька,

Можеш писати мені «коханий», бо я дізнався, що це по-польськи значить «дорогий», тобто dear.

Кохана моя, чекаю від тебе вістей.

Твій коханий В. П.

Квітень, 2004 р.

Драстуй, рідненька. Дякую, що ти мене не забуваєш. Мені надзвичайно приємно одержувати від тебе листа. У нас особливих новин немає. Весна буяє, але тебе цим не здивуєш. У вас уже давно літо. Ти не пишеш, чи приїдеш на канікули, чи, може, гайнеш по світу. Це правильно, лови момент! Ще насидишся в Україні. Дівчата наші з іноземного легіону активно співпрацюють з американцями, вони з ними постійно зустрічаються і перепадає трохи грантиків. Недавно провели третю літню школу молодих викладачів. Шумлять, і слава Богу. У нас відбувся конкурс на віце-президента з міжнародного співробітництва – Яшенков пішов. Брало участь 6 наших випускників. Серед них – Олена Маслюківська. Зайняла 3 місце серед 12. Ето хорошо. Для тебе місць вистачить. Приїдеш і подашся на президента університету. Я тебе буду підтримувати. От все коротко. Довго тебе цілую і обіймаю,

твій ВП.

Квітень, 2004 р.

Віталію Павловичу!!!!

Як у вас справи? Я вас теж кохаю і ніжно обіймаю ☺. Що у вас нового? Я за вами сумую і часто згадую. Як Академія? Нібито кажуть, що відкривають медичний факультет? Це правда? Було б супер ☺. Тут вже справжнє літо – спека (+32). Вчуся, як завжди, скоро сесія – треба мізки збирати і вчитися ☺. А все інше нібито по-старому. На тому тижні ходили в канадський цирк Cirque de Soleil, тут на гастролях вони були – дуже сподобалося, видовищне шоу, гарна музика, але, як я зрозуміла, майже всі артисти цирку були з СРСР – або з Росії, або з України... Тобто – всі наші. Отакі справи у мене.

Пишіть, усім привіти передавайте.

Цілую, Ніка

Квітень, 2004 р.

Діє Ніка! Ай лав ю вері з усієї сили. Тебе дуже не вис-
тачає, і ніхто не дружить зі мною так, як ти. Мабуть, я постарів і
викликаю огиду. Але я і не хочу, щоб зі мною дружили. Я однолюб.

На цьому я закінчую про любов і переходжу до поточних справ.
Я уже в новому кабінеті, в 214. Завезли нові меблі, так що приходить.
ДО РЕЧІ, а куди ти збираєшся на канікули? Чи на Майямі, чи на
Багами? Бо дуже хочеться тебе скромно поцілувати в щочку. Знову
я про любов. Стріха поїхала. Тепер про роботу. Засідання продовжу-
ються, від яких я чманію. Люблять у нас поговорити. Вчені дуже.
Скоро у нас Академічна конференція, на якій будуть обговорювати-
ся стратегічні плани розвитку університету. А працювати ніколи.
Суцільні заходи. Я якось спробував у робочий час відпрепарувати
щура – не вийшло. З членами кафедральної команди воюю. Ми-
хайленко зникає в найпотрібніший момент. Дикий, недисципліно-
ваний, один я хороший, і Вишенська, і Ісаєв. Слава Богу, оклигав і
вже вийшов на роботу. З Лерієм робота продовжується. Є труднощі,
як і в кожному експерименті. Трохи давить мене з термінами закін-
чення роботи. Але ж це робота творча, пошукова... От так і живемо.
Вчись, дитино. І приїзди назад. Чи, може... Ні-ні-ні!

Словом, цілую тебе і обіймаю.

Твій ВП

Травень, 2004 р.

Ніка! Чому не пишеш більше про кохання?

Твій ВП (Я сподіваюсь).

Квітень, 2005 р.

А ти мене забула. І це правильно, бо діди нікому не
потрібні.

Дід

Квітень, 2005 р.

Неправда, коханий ВП ☺. Не забула... писала...
Не відповідаєте ☺. Зараз з дипломом страждаю, треба до понеділ-
ка здати... А так нібито нічого – робота і навчання... Як у вас справи?
Що нового? Кажуть, сніг випав... Напишіть, як у вас справи...

Цілую, Ніка

Квітень, 2005 р.

Не забула!!! Ура! Пам'ятає. Був тут Науменко і сказав, що ти зустрічаєшся з якимось хлопцем. Якщо це так, щоб він був достойний тебе.

У нас все йде, як і раніше. Брюх в Америці, буде там ще 2 тижні. Я купив нову машину Shevrole-Aveo Запорізького автозаводу. Балдею. Коли повернешся – покатаю, принаймні у дворі.

Цілую, твій ВП

Травень, 2005 р.

Коханий Віталію Павловичу, так-так, саме коханий... Незважаючи на хлопця, про якого вам пліток нарозказав Зайчик ☺. Але краще я приїду і вам усе розповім ☺. Вже мрію, що мене покатаєте на вашій новій машині... І, між іншим, зовсім мало залишилось мріяти ☺.

Цілую, Ніка

Червень, 2005 р.

Дорога моя Нікочечка, дуже радий, що ти мене не забула, а коли ти називаєш мене коханим, я готовий стрибати з радощів і до мене повертається юність.

Дуже радий за тебе, що ти зайнялася справжньою наукою. Імунохімія – це клас. Ти працюєш в галузі молекулярної біології і медицини.

У нас усе потроху вляглося, у нас є новий завідувач, п. Наталя Шульга, фахівець з молекулярної біології. Як буде далі, час покаже. Я продовжую співробітничати з Лапанашвілі – розважаємось. Віталік допомагає, я його штовхаю в фізіологію, але він мене запитував, які у нього фінансові перспективи в майбутньому. Це мене насторожило. Твій подарунок мені постійно нагадує про тебе. Працює він гарно.

Цілую, обіймаю, твій ВП

Вересень, 2005 р.

Коханий ВП,

Як у вас справи? Що нового відбувається? Як відпочилося? У мене все гаразд, як завжди вчуса і працюю. Зараз займаюся colon cancer biomarkers. І планую писати дисертацію про colon can-

cer biomarkers. Цікаво дуже, мені подобається, я займаюся apoptosis biomarkers, у нас є colon biopsy samples, на яких робимо імунохімію, а потім комп'ютерна програма з мікроскопа зчитує дані – де і як саме в крипті знаходиться потрібний біомаркер. Цікаво дуже, я в двох словах розказала, але насправді ще багато роботи і багато усіляких проблем, які треба вирішувати, але я дуже рада, бо починаю з лабораторії, робитиму свою базу даних, а потім аналізуватиму.

Зараз сиджу в лабі, тут встановлено сканер, що сканує сліди тканини з біопсії, і замість того, щоб використовувати мікроскоп, тепер можна безпосередньо працювати з картинкою на моніторі, яка ідентична тому, що бачимо в мікроскоп. Поки що програми аналізу зі сканера немає, але працюємо у цьому напрямі. Єдине, що поки що заважає повністю зайнятися дослідженнями, це класи і підготовка до кваліфікаційного іспиту, на жаль, без нього неможливо продовжувати

PhD. Ось такі у мене новини.

Відверто кажучи, часу на щось інше не вистачає. І ось сиджу біля сканера (5 слідів сканує 1 годину) і чекаю поки зісканує, і є час вам листа написати.

З нетерпінням чекатиму на вашу відповідь, сподіваюсь, що у вас все ОК і розпочався плодovitий наступний навчальний рік.

Цілую – обіймаю, Ніка

Лютий, 2006 р.

VP – YOU ARE THE BEST!!!!

Мені до вас ого-го як далеко... Але я намагаюсь ☺). Зараз тут дуже напружено – в плані навчання, мені весь час щось треба робити, читати дуже багато, я все хочу знайти час і навчитися робити імунохімію + треба думати влітку, може, над якимось грантом попрацювати. Але спочатку треба здати іспити, тому поки що читаю і читаю... В суботу ходила на концерт Моцарта на честь його дня народження, Atlanta Symphony Orchestra – сподобалося, але у нас в Оперному в Києві грають набагато краще ☺.

А так – переважно – за книжками... Все намагаюсь знайти час піти в басейн... Я вас теж цілую і обіймаю, буде хвилинка напишіть, як у вас справи ☺.

Цілую, Ніка

Травень, 2006 р.

Коханий ВП,

Як у вас справи, сподіваюсь, усе гаразд. Я дуже вибачаюсь, що так довго не відповідала, але, чесне слово, я про вас, ВП, не забуваю. Життя просто таке – зараз сесія, сиджу на іспитах у своїх студентів, перевіряю, щоб вони не списували, і відповідаю на запитання. Також своїх іспитів багато – треба готуватися багато, а в червні – кваліфікаційний іспит, з яким треба покінчити, аби дозвіл на написання дисертації дали.

ВП, що у вас нового? Як справи? Я дуже люблю від вас листи отримувати, пишіть.

Цілую, Ніка

З місяці не писала Ніка.

Вересень, 2006 р.

Дорога Ніка, що трапилось? Чого ти так довго не пишеш? Я зателефонував додому, в Бучу, – там ніхто не бере трубку. Як обрізало. Може, я тебе чимось образив? Дай Боже, щоб з тобою нічого лихого не трапилось. Якщо зможеш – напиши мені листа.

Твій В. Замостьян

Вересень, 2006 р.

Віталію Павловичу,

Я дуже-дуже-дуже вибачаюсь, що я вам зовсім нічого не пишу. Я навіть не знаю, чи вибачите ви мені. У мене все гаразд, робота і навчання, і влітку робота, як-то кажуть, «поглинула».

Цілими днями пари, потім робота в лабі, потім ще треба зі студентами (teaching assistant) ще треба над грантами голову ламати, і це якийсь час. Час летить, додому приходиш, і єдине, чого хочеться, звалитися. Я збиралася, збиралася і, як ви бачите, все ж таки не написала вам листа.

Роботи море, і дуже багато проблем.

Чим більше працюєш і робиш дослідження, тим більше розумієш, наскільки багато різних обмежень і проблем. Я ціле літо працювала над біомаркерами апоптозису – і результати нульові, що мене дуже засмутило, бо я думала, що можу використати ці результати для дисертації. Тепер треба щось робити у тому ж руслі, але інше.

Ми робимо кількісну імунохімію і, як виявилось, насправді її не дуже можемо підрахувати, дуже багато варіабельності й надто багато факторів, які можуть дуже сильно вплинути.

Якщо чесно, це мене трохи розчарувало, розчарувало щодо написання нових грантів, які б використовували імунохімію, як основний метод. Інші методи мій керівник сприймає досить критично, і треба гранти писати, бо коштують вони дуже дорого. Тут ніби у тебе безліч можливостей, але насправді знайти щось цікаве і щоб самому можна було б зробити без перешкод – важко, треба багато грошей, багато знайомих і скрізь будуть палки вставляти.

Але як почну про все думати, то вже нічого і не хочеться. А так ніби все ОК, роботи багато, результати роботи невідомі, мабуть, будуть такі самі й ніякі, але працюємо. Я готую лабу/завдання студентам, треба різні дані аналітичної роботи. Часу катастрофічно не вистачає. Отаке у мене студентське життя. Мені все дуже подобається, тільки іноді різних проблем і всього буває трохи занадто. Як у вас справи?

Мені дуже соромно, що я вам не написала листа раніше. Що нового в Могилянці? Як у вас справи з дослідями? Що взагалі нового? Я вас, Віталій Павлович, дуже часто згадую (хоча ви мені, мабуть, і не повірите, але це правда). Ви мені дуже рідний, і без вас я навіть не уявляю свого життя.

У мене зустріч, треба йти.

Цілую дуже сильно, обіймаю,

Ніка

Після цього вона мені не писала... Любов закінчилась... Отак гратись з любов'ю...

* * *

Є така дивовижна випускниця-еколог Люся Бес-
пятко. Вона самотужки, починаючи з перших курсів, вивчи-
ла японську мову. І після закінчення магістеріуму поїхала до
Японії.

Жовтень, 2003 р.

Добрий день, Віталію Павловичу!

Сподіваюсь, ви мене ще не забули. Вибачте, що не
давала про себе знати. З квітня цього року я із студента-дослід-
ника перетворилась на студента магістеріуму і зараз навчаюся на
першому курсі. Другий раз в перший клас, але хотілося не поспі-
шати з докторантурою і спочатку визначити напрям свого науко-
вого дослідження та повчитися японської. Вже закінчився пер-
ший семестр, і, незважаючи на те, що було дуже важко, зараз уже
відчувається деякий прогрес як у мові, так і в знаннях, і в науко-
вому спілкуванні. Викладачі просто чудові, допомагають у всьо-
му, та й просто приємно поспілкуватись. Із жовтня почався дру-
гий семестр – тут у них усе навпаки, і навчальний рік починаєть-
ся в квітні. Тепер я порозумнішала і не братиму так багато
предметів, як зробила в попередньому і потім усі літні канікули
реферати писала, замість того, щоб як усі нормальні люди розва-
жатися. Визначилися з науковим керівником. Тема мого дослід-
ження звучить приблизно так: «Економічний розвиток і пов'язані
з ним екологічні проблеми Азійського регіону» (Переважно
Східна Азія – Японія, Корея, Китай і т. д). Зараз намагаюсь чита-
ти літературу, поки що дуже повільно просувається, тому що
більшість все ж таки японською мовою доводиться, але цікаво і
сподіваюсь, незабаром піде швидше.

З ненавчальних новин – продовжую займатись айкідо і
каліграфією, іноді їздимо з групою айкідо подорожувати. Влітку
залізли на Фуджі-сан, нарешті збулася мрія...

Начебто поки що все, буду дуже рада, якщо отримаю від вас
якусь звісточку.

Всього найкращого,

Люся

Жовтень, 2003 р.

Дорога Люсю,

Вдячний за листа і що пам'ятаєш. Ти сильна і цілеспрямована дівчина, і дай Бог тобі успіхів. Тема твоєї дисертації дуже цікава і сучасна. Ти, напевно, знаєш про книгу Генрі Дейлі «Beyond grows». Розвивай тему у руслі цієї книжки.

Цілую тебе, Замостьян

Лютий, 2005 р.

Дорогий Віталію Павловичу!

Вам пише Люся Беспятко з Японії, сподіваюсь ви мене ще пам'ятаєте. Вибачте, що довго не виходила на зв'язок, але це не означає, що я вас не пам'ятаю. Як ваші справи? Що нового в Могилянці? Учора у мене був захист диплому. Захистилася. Чесно кажучи, думала, що помру, поки його складу, бо все довелося робити японською мовою – і літературу читати, і писати, і захищатися. Але я сама зробила цей вибір і тому скаржитись немає на кого. З квітня почнуться заняття в докторантурі, а в березні я планую на 3 тижні повернутися в Україну. Планую зайти до Вас у гості, якщо Ви не заперечуєте. Ще хотіла запитати, можливо, Ви можете порадити, до кого мені звернутися з приводу інформації з екологічної політики (environmental governance) в Україні, а конкретніше – екологічних реформ, що проводяться на локальному рівні. В магістерці я займалась тільки Японією, але в докторантурі планую розширити дослідження. Буду дуже вдячна за відповідь.

Сподіваюсь, до скорої зустрічі.

Люся

Лютий, 2005 р.

Люся,

Напиши Олені Маслюківській на адресу olena@ukma.kiev.ua. Я з нею твоє прохання уже обговорив.

ВП

Лютий, 2005 р.

Дорогий Віталію Павловичу!

Дякую за швидку відповідь. Я напишу Олені Маслюківській. Чесно кажучи, я ще не визначилась з конкретною темою, якою буду в докторантурі займатися, тому зараз обдумую різні варіанти. Я планую бути в Україні з 3 по 25 березня. Коли Вас можна застати в Академії?

Щиро ваша, Люся

Лютий, 2005 р.

Вітаю з успішним захистом! Ти молодець. Та ще й захист японською мовою. У тебе екзотичні знання, і ти будеш унікальним фахівцем і багато грошей зароблятимеш. Я заздрю твоєму майбутньому чоловікові... Але серйозно – ти молодець. В УКМА ніяких новин немає. Крім Уряду. Чекаємо, як справляться надії. Чекаю зустрічі з тобою.

В. Замостьян

Квітень, 2006 р.

Дорогий Віталію Павловичу, Вас турбує Люся Беспятко з Японії. Як Ваші справи? Як Могилянка? У мене все добре, закінчила перший курс докторантури, скоро починається другий. Намагаюся написати статтю, щоб подати її в журнал, але поки що не дуже добре виходить. Будемо працювати. Хотіла запитати у Вас ось що. Чи не могли б Ви мені підказати, як можна було б зв'язатися з якимось фахівцем з лікарських рослин в Україні. Хочемо організувати один проект, але поки що тільки на стадії роздумів.

Буду дуже вдячна за підтримку.

З повагою, Люся Беспятко

Квітень, 2006 р.

Люся, я порадився з деканом, і вона сказала, що в Ботанічному саду є спеціальна група, яка займається лікарськими рослинами. У нас викладає проф. Мельник. Якщо ти хочеш, я можу з ним поговорити або дати його електронну адресу, і ти зможеш з ним поспілкуватися.

ВП

Тимошина Настя – була така прекрасна студентка і зовнішньо, і внутрішньо. Чомусь прекрасні студенти завжди кудись їдуть. От і вона поїхала в Центральний Європейський Університет у Будапешт.

Жовтень, 2003 р.

Віталію Павловичу!

З днем Академії! ☺ Вітання з Будапешта і певно ви здогадалися від кого ☺. Як у вас справи? Здоров'я? Обов'язково напишу вам листа. Дуже за вами скучила.

Настя

Жовтень, 2003 р.

Настя, драстуй.

Дуже приємно, що ти мене згадала. Моє здоров'я хороше, але трошки шкутильгаю. Дуже гарно, що я до цього часу женився. А то, кому я зараз потрібен? А взагалі всьо харашо. Сьогодні у нас дискотека. Піду...

Твій Замостьян

Жовтень, 2003 р.

Дякую, Віталію Павловичу, знаю, що лист на трансліті незручно, але інакше у мене тут не читається... Як дискотека? І день академії взагалі? І хто там з вами тепер працює, певно, якась гарненька першокурсниця? Якщо буде час, пишіть, бо від вас листи отримувати навіть приємніше, ніж вам мої ☺.

Настя

Жовтень, 2003 р.

Настя, ніхто зі мною не працює, ніяка першокурсниця. Місце вакантне, чекаю на тебе. Правда, я свідомий того, що ця «посада» для тебе після Будапешта занизька.

Твій Зам

Жовтень, 2004 р.

Дорогі друзі,

Сьогодні я отримала листа про довгоочікуване звання магістра – сертифікат по Environmental Sciences and Policy нагороду за успішний захист диплому в Центральному Європейському Університеті. Цей лист є спробою поділитися своєю радістю і особливо дякуючи тим всім людям, які багато допомагали і підтримували мене в навчанні. Дякую.

Тепло вітаю, Настя

Жовтень, 2004 р.

My dear Anastazi! My enormous congratulations!

With great love, VP

Березень, 2004 р.

Настя, цілую тебе і обіймаю. Сьогодні 8 березня, ти бачиш?

Старий вчитель Зам

Березень, 2004 р.

Ойойой! ☺

Віталію Павловичу, так приємно. Просто супер, ☺ дякую ви собі уявляєте, тут учора ніхто навіть квітів не подарував ☺ і так захотілося кудись ближче до вас...

☺)) Як ви?

Юна студентка Настя

Січень, 2005 р.

Дорогий, шановний, єдиний у світі Віталію Павловичу! ☺

УРРРРРАААА!! У вас день народження! Вітаю, бажаю здоров'я і лишатися таким, яким ви завжди були – молодим ☺. Скучаю за вами... сподіваюсь Новий рік (ага, і з Новим роком) ☺ принесе вам спокій і радіщі!!!

Ваша Настуся

Січень, 2005 р.

Дякую дуже за вітання. The same for you!
Я тебе люблю і цілую.

Твій ВП

Лютий, 2005 р.

Мій дорогий і самий-самий Віталію Павловичу!
☺ Привітики і кращі побажання від ☺ ☺ вашої випускниці в день зустрічі випускників! Я зараз у Мельбурні в – Монаш Університеті – по обміну-програмі і лишатимуся тут до кінця червня, потім назад; у вересні почну PhD (аспірантуру) в Будапешті і колись почну викладати ☺ ☺ ☺.

Мій любий Віталію Павловичу... Я кожного разу, коли про вас думаю, розумію, що ви один з тих людей, хто вплинули на мене дуже позитивно і сильно. Абсолютно точно, що навчання в Академії було fun і приємним завдяки вам!!!

Здоров'я вам і хороших студентів(ок) ☺ ☺ ☺. Гарного настрою.

Настуся

Травень, 2006 р.

Настя була на Віденському бієнале і прислала по і-мейлу цілу галерею фото. На жаль, з першого разу я не зміг їх розглянути, але потім вийшло!

Травень, 2006 р.

Дорога Настя. Зворушений до нерухомості твоїм ставленням до мене. За галерею дуже вдячний. На жаль, воно не передалось, тільки рамки і хрестики. Спробую ще раз, може, вийде? А я буду молитися на твої зображення і плакати.

Твій ВП

Була така випускниця Юля Войтенко. Захоплювалася бальними танцями і дуже гарно вчилася. І, як завжди, поїхала до Будапешта, у Центральний Європейський Університет.

Листопад, 2005 р.

Шановний Віталію Павловичу!

От в далекій (чи не дуже) Угорщині засумувала за рідною Академією і вирішила поцікавитися, як у Вас справи. Що новенького робиться в НаУКМА? Як там кафедра екології поживає? У мене загалом все добре. В суботу якраз склали свій перший іспит, який покривав 5 навчальних курсів. Ми мали написати всього 6 есе. На кожне есе відводиться 45 хвилин, обсяг має бути близько 2 сторінок А4. Спочатку ми писали 4 есе з дисциплін Human Biosphere, Non-Human Biosphere, Environmental Monitoring та Water Resources. Потім – перерва 45 хвилин і ще 2 есе з курсу Challenges for Energy and Resources in the 21st Century.

Загалом трохи стомливо, але я задоволена, бо все встигла і виклала у відповідях як лекційний матеріал, так і додаткову інформацію. Невідомо, коли будуть оцінки і як оцінять, але сподіваюсь на краще. Тим більше, що Могилянська база суттєво допомагає.

Вільний час теж непогано проходить. От завтра, наприклад буде «Salo-party» в українській спільноті в Будапешті. Обіцяють навіть вареники ☺.

Спасибі Вам за все.

*З найкращими побажаннями,
Юля Войтенко*

Листопад, 2005 р.

Дорога Юля,

Мені було дуже приємно одержати від тебе листа. Радий, що ти достойно продовжуєш навчання. Таких людей, як ти – дуже мало. Енергійна, розумна, амбітна в кращому розумінні цього слова, працьовита, честоловна, і безліч усяких позитивних рис. Якби в уряд брали за цими ознаками, Україна була б

щасливою і заможною. Мені здається, що такі люди є справжньою елітою. Вони повинні дружити. Я їх можу перерахувати: Оксана Осадча, Олена Маслюківська, Ірка Пальона, Ніка Федірко, Антон Шмагін, Сергій Сивоконь і ще небагато інших. Проспівав осанну кращим природникам.

А як у нас? Потроху старіємо – і організм, і університет. У нас новий методист фак-ту, Олена Куценко пішла на більші хліба. І ето правильно. Маслюківська подає на грант за викладання англійською мовою. Ідуть лекції, семінари, лабораторні роботи. Тихе, розмірене життя. Так і треба, я проти революцій.

З дружнім привітом В. Замостьян (Zamostyan – це я по-англійськи)

Листопад, 2005 р.

Доброго дня!

Так, Віталію Павловичу, це я у Будапешті ☺. Якщо чесно, то була шокована, яким чином до Вас потрапили фотки, а потім зрозуміла, звідки витік інфо – від Віталіка, мабуть ☺. От негідник ☺. Я йому напишу все, що я про нього думаю ☺.

Перші 2 – це ми робили лабораторні з екологічного менеджменту. 3-тя – це українська діаспора влаштовувала «Salo-party» для всіх охочих: наготували вареників, напекли картопельку з салом і бутерброди з салом зробили. А потім усі «відривалися» і танцювали укр. танці під Руслану. Задоволення отримали масу. Остання фотка – експериментальна.

Ми з Настею Тимохіною перевіряли можливості апарата. Просто цікаво так вийшло, як у рекламі, тому я народу теж розіслала.

Дякую Вам дуже за теплі слова і підтримку. Зараз учимося і дуже інтенсивно: багато завдань, читати треба іноді до 100 сторінок щодня, тому втомлюємося. Ще чимало рефератів, тому вихідні якось непомітно зникають... Фінал-екзем уже за місяць.

Цього четверга буде вечірка, яку організовують для стипендіатів Erasmus Mundus угорці. Треба буде кожному презентувати щось із художньої самодіяльності. Обдумую ідею навчати народ гопака танцювати ☺.

А так усе ОК. Як буде час і можливість, пишіть про новини в Академії – мені дуже цікаво. Всього Вам найкращого. Сподіваюся, що за місяць уже побачимося. Ще раз спасибі за все.

Юля

Листопад, 2005 р.

Юля, не лай Віталіка. Він використовує мій комп'ютер, як транзитний сервер. Перекачує всілякі фільми і радіє, що там багато місця. Я сам був здивований, що здибав твої фотки. Але вони пристойні і їх усім можна показувати. В Могилянці новин нема, або я про них не знаю. За чутками, Брюховецький поїхав у Германію.

Привіт. В. Замостьян

Березень, 2006 р.

Дорогий Віталію Павловичу!

Доброго дня. Як поживаєте? Як там Могилянка? Що у Вас нового? Я нещодавно повернулась з України. Щоправда, до Києва не доїхала, було всього 4 вихідних, тому скористалася нагодою і відвідала славетне місто Трускавець, де зараз мої батьки. Також довелося побувати у Львові та спостерігати усі барви передвиборчих постерів та біг-бордів «вживую». ☺ В Україні холодно, але на серці тепло, тому 6 градусів залишились непоміченими ☺. Напилася «Нафтусі», скупили з Настею Тимошиною пів крамниці львівських солодощів та кави... До Києва збираюсь приїхати десь через місяць. Нам пообіцяли тиждень передиху на місцевий Великдень і після чергової сесії. Загалом у мене все добре. Академію не соромлю і марку тримаю: за минулий семестр у мене перший рейтинг на факультеті за результатами осінньої і зимової сесії. Тому навіть грошову премію отримала ☺. Приємно. Часто згадую Вас, Академію, викладачів і думаю, що це, безумовно, наша спільна заслуга. Коли повернулася до Будапешта, він мене зустрів яскравим сонцем і весняною погодою. А зараз чомусь знову почався мокрий сніг. Мабуть, з України похолодання іде. Дуже рада почути, як у Вас справи.

Сумую, Юля

Жовтень, 2006 р.

Доброго дня, Віталію Павловичу!

Як Ваші справи? Які новини з рідної Академії? Як минув День Академії? У мене все добре. Можу сказати, що уже цілковито пристосувалася до шведської ментальності і національних особливостей. Навчанням надзвичайно задоволена. Навіть не че-

кала, що буду аж так захоплена. Викладачі дуже професійні, дуже знані і при тому всьому абсолютно позбавлені будь-яких проявів зірковості. Дуже легко і цікаво спілкуватися з ними. Занять-завдань у нас багато, навантаження велике, але якось навіть не помічаєш, що інколи працюєш по 16–18 годин на добу, бо дуже цікаво. Багато практичних завдань-задачок, і все на тему екологічного менеджменту, якому я мріяла навчитися ☺. Не встигаємо зробити один звіт і презентацію, як уже дедлайн для інших. Але нічого. Справляємося. Ще мене вибрали в Student Council представником студентів. Так що тепер я борюся за наші права і скасовую іспити, які ми не вважаємо за потрібне складати ☺. Щодо побуту, то сам Лунд – невеличке, дуже зелене і чисте містечко, де всі пересуваються виключно на велосипедах. Такий собі зразок sustainability. Студентів 41 тис. на 100 тис. населення. Я знайшла танцювальний клуб у Мальме, тому їжджу і туди 2 рази на тиждень. Мальме – 3-тє за величиною місто в Швеції. Дуже симпатичне місце. Ще Копенгаген від нас – всього 1 година потягом. Ми їздили туди якось цими днями. Сподобалося, але до Будапешта данській столиці таки далеко ☺.

До листа я докладаю декілька фоток – так би мовити, для наочності ☺.

Через 2 тижні я лечу на вихідні до Брюсселя, а ще через тиждень – до Парижа. Вирішила користатися Шенгенським дозволом на проживання, поки є можливість. А потім чекаю Оленку Маслюківську – на конференцію і в гості. Гарного Вам тижня! Сподіваюся, у Вас усе гаразд. Чекаю на відповідь, коли у Вас буде час.

З повагою, Юля

Жовтень, 2006 р.

Дорога Юлю! Дякую за листа, що ти мені надіслала. Цікаво дивитись на навчання в потусторонніх університетах твоїми очима. Радий, що тобі цікаво і ти захоплена,

будеш висококваліфікованим фахівцем. Але, на жаль, Україна не готова сприймати таких фахівців. Свідомість суспільства дуже низька, більшість на рівні Вітренко (є така прогресивна соціалістка). Може, ти ще встигнеш насолодитися високим рівнем свідомості і твої прекрасні знання і твій талант будуть востребувані. Стоп! Давай про веселе.

Я збираюсь випустити книжку своїх віршиків. Я не вважаю себе поетом, хоча Брюховецький і називає мене графоманом. Одним з розділів цієї книжки буде листування з випускниками. Мені здається, що це буде цікаво для студентів і запалить їх на пошуки навчання в іноземних університетах. Листування з тобою ввійде золотим фондом у цю книжку. В НаУКМА особливих новин нема. Я не ходжу на засідання Вченої ради (з радістю). Тепер кафедрою керує п. Наталя Шульга. Нехай працюють. А я збираюсь написати монографію про нестомлюваність скелетних м'язів – це матеріали моєї докторської дисертації. І випустити книжку віршиків, бо не було часу цим займатись. Пиши, Юля. Мені дуже приємно одержувати твої листи.

Твій В. П. Замостьян

Жовтень, 2006 р.

Доброго вечора, Віталію Павловичу!!

Спасибі Вам велике за листа!! Мені теж ДУЖЕ приємно знати, як Ваші справи. Обіцяю скоро ще писати.

Поки у нас трохи навантаження завелике, бо паралельно з навчальним процесом ще маємо визначитися з темою диплому і керівником. Тому всі забігані, заклопотані.

А так – усе потроху. Сьогодні у мене було 2 презентації, а потім ще семінар, робота у групах. Зараз ще купа завдань. Працюємо з 8 ранку до 1 ночі, одним словом ☺. Але весело, цікаво. Мої однокурсники дивуються, як у мене на все енергії вистачає. ☺

Звісно, я не проти, щоб мої листи увійшли в історію. Хто від такого відмовиться??

Успіхів Вам у написанні книжок, різних розумних праць.

Ваша Юля

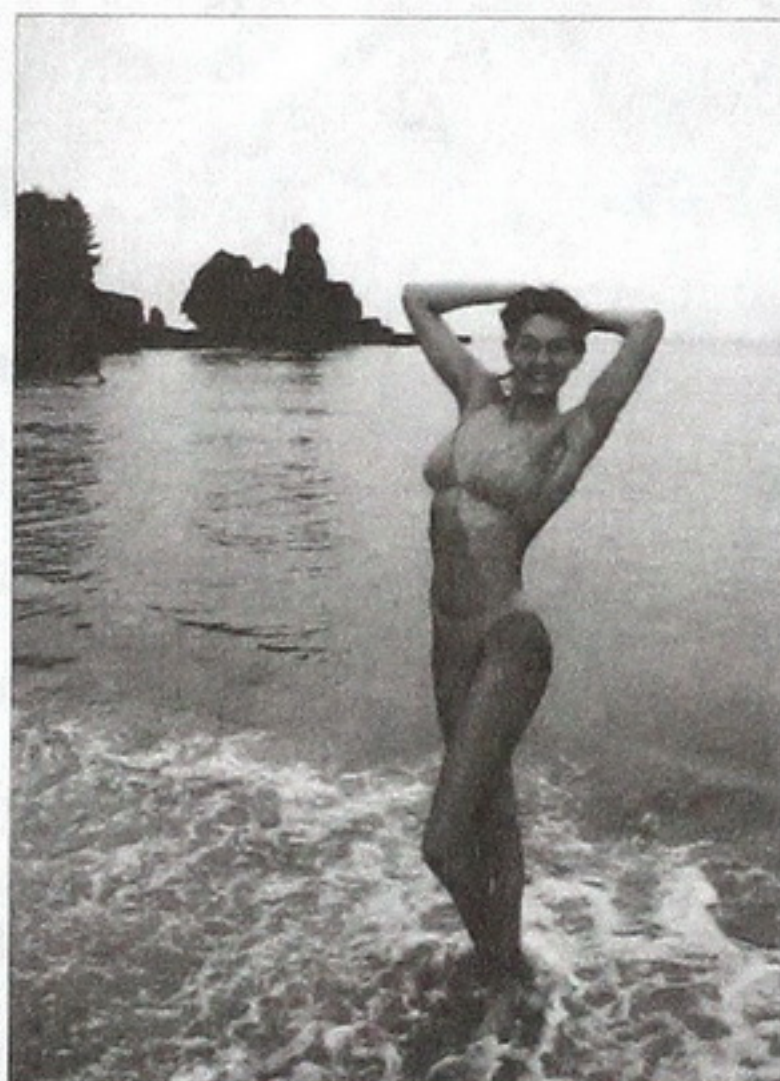
Була така випускниця – магістр першого випуску Ірина Пальона. Вона довго шукала себе, була в декількох аспірантурах, вчилась на престижному економічному магістеріумі (IEERCI) і потім поїхала в Японію. Ми зі студентами її називали фотомоделлю за витончену фігурку.

Жовтень, 2003 р.

Iren, pryvit!

It's very pleasure receive letter from you. That is half I now in English. Because I return to native kyrylica and native language. Коли у мене сірий настрій, я лізу в комп'ютер і включаю твоє фото, де ти в купальнику на березі моря, і мені є краще. Кріпись і ти, я можу тобі прислати моє фото, але не в плавках, бо в плавках тобі не покращить настрій.

Відбувай своє навчання в Японії і повертайся в рідний Київ, тут теж можна знайти гроші, і заживемо щасливим життям...

З любов'ю, В Замост'ян

Жовтень, 2003 р.

Дорогий Віталію Павловичу ☺!

Діма приїхав і привіз вісточку від вас ☺, ми дуже раді, що ви продовжуєте бути оптимістом. (Ми вас дуже любимо і дуже поважаємо, ☺ попри те, ніби ви вважаєте, що вас люблять лише ті, хто в Америці, а ті, хто в Японії, – ні. Це неправда ☺, я вас дуже люблю ☺, і щиро бажаю, щоб у вас усе було добре.

Тут..., ну як сказати..., нормально, працюється потихеньку, але якби були гроші, то я б жила у Києві, не роздумуючи ані секунди. Ну що сказати, у будь-якому разі я жінка, і психіка у мене дуже ніжна і вразлива, а тут потрібно бути солдатом зі сталевими нервами, ось така тут Японія ☺. Діма мені про все про київське розповів, і я аж як сама побувала вдома, бо Київ у мене асоціюється з домом...

Щастя вам, тримайтеся, за можливості старайтеся стежити за своїм здоров'ям, продовжуйте бути оптимістом. Ми молоді, ми боремся і про вас пам'ятаємо, вас цінуємо і любимо ☺, *Іра*

Жовтень, 2004 р.

Доброго дня дорогий Віталію Павловичу,

Це Іра, ще в Японії, займаюся наукою з великою радістю і задоволенням, намагаюся бути здоровою і щасливою ☺. А як у вас справи? Маю надію, що у вас все добре і ви також у хорошому настрої й на-

магаєтеся в міру можливості бути здоровим і задоволеним життям.

Влітку я мала можливість побути тиждень у Таїланді – красива країна, і я мала багато хороших вражень, висилаю вам деякі фотографії ☺.

Бажаю вам і вашій сім'ї усього найкращого ☺, *Ірина*

Квітень, 2005 р.

Дорогий Віталію Павловичу,

Я ще в Японії, в Нагасакі, у нас тут цвітіння сакури – явище, яке вражає мене тут щороку своєю неймовірною красою. Висилаю вам деякі фотографії, щоб і ви могли помилуватися ☺. Маю надію, що у вас все добре і ви у гарному настрої

та стані здоров'я. Сподіваюся скоро отримати від вас вісточку ☺,

Ірина

Квітень, 2005 р.

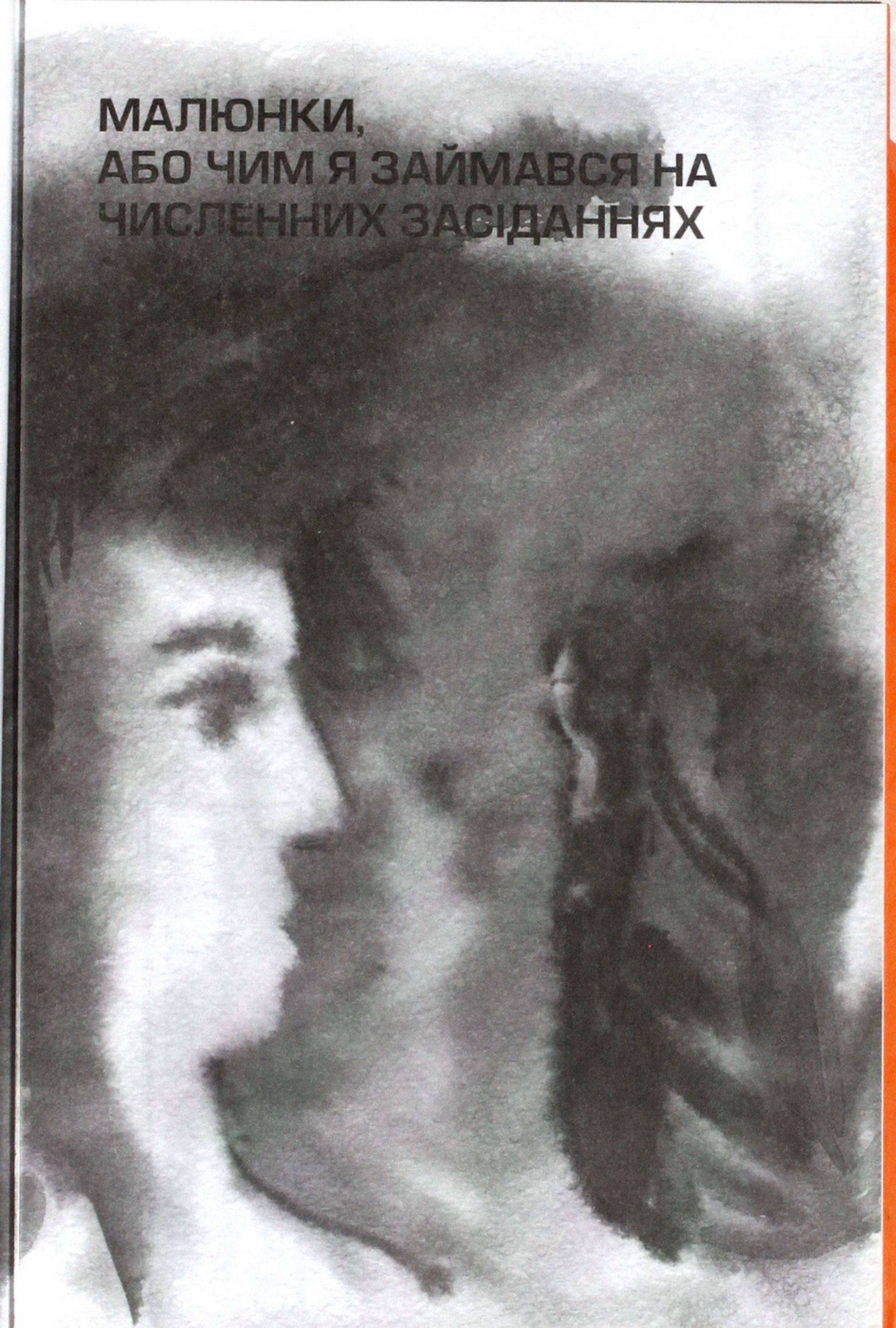
Ірочко, дякую за листа. Це чудова сакура. Дуже красиво. Настрій у мене прекрасний, особливо після твого листа. У мене сталася драматична подія – випадково стер твої пляжні фотографії, бідкався, і нічим було милуватися. Отак і живу без натхнення. Ще раз дякую за прекрасні фото сакури.

Була Люся Беспятко з Японії, вона написала диплом японською мовою.

Коли повертаєшся на батьківщину?

Твій former teacher VP

**МАЛЮНКИ,
АБО ЧИМ Я ЗАЙМАВСЯ НА
ЧИСЛЕННИХ ЗАСІДАННЯХ**

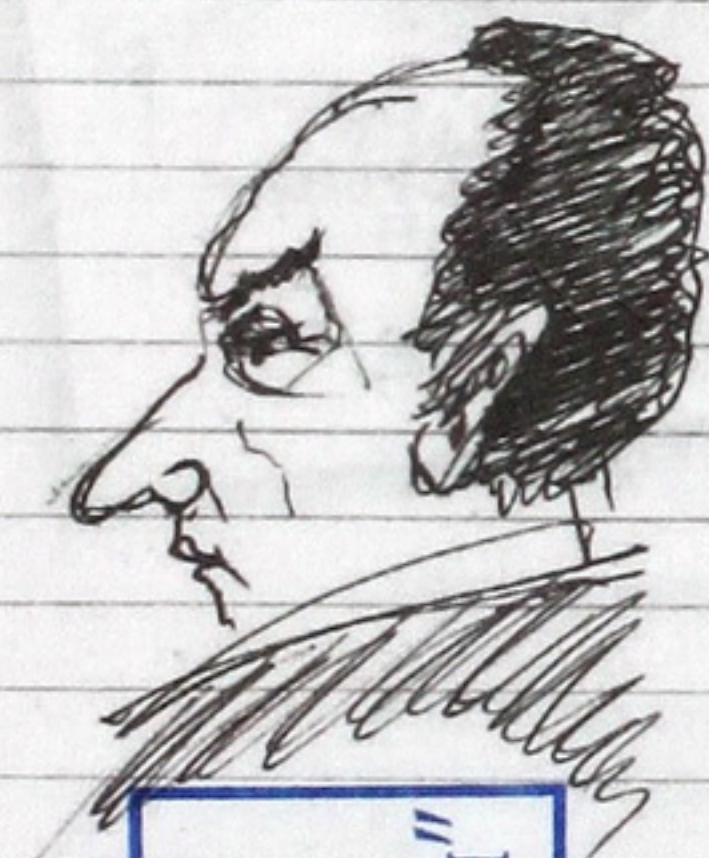

399305

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

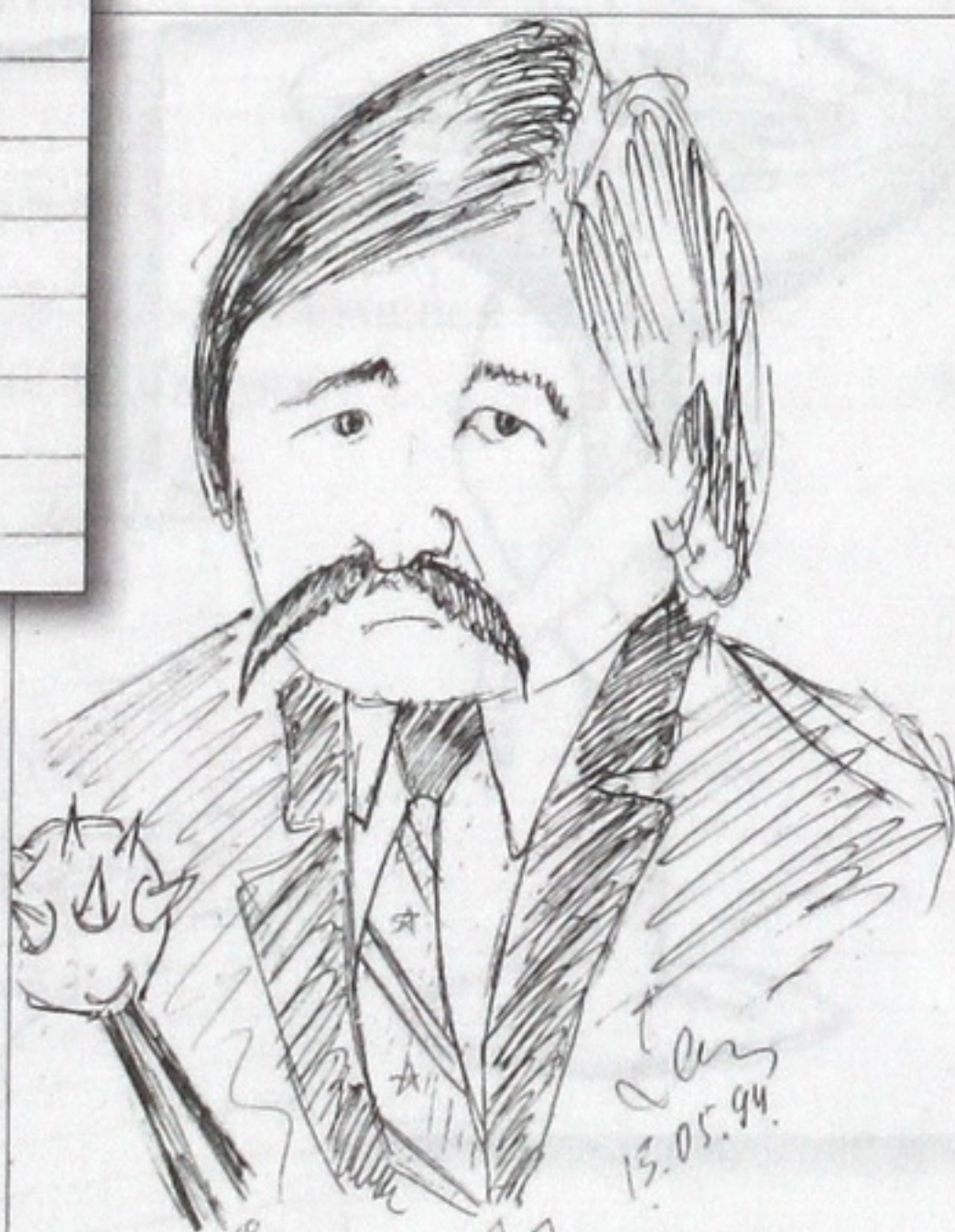
Національного Університету

"Києво-Могилянська академія"

Варшав
МАРКС

Сергій Етеньє

15.05.94.

ІВАН МАЗЕПА

ЗМІСТ

<i>В'ячеслав Брюховецький. Талант, непідвладний судженням критиків</i>	7
Аутодафія	11
Юнацьке (Юнаку 27–30 років)	25
Аспірантське життя	47
НаУКМА	65
Про нього	97
Публіцистичне	115
Хутірське	159
Листування з випускниками	165
Малюнки, або Чим я займався на численних засіданнях	195

Віталій Замостьян МОЯ ПОЕТИЧНА БІОГРАФІЯ

Редактор *Т. К. Щегельська*
Художнє оформлення *В. Ю. Легкого*
Технічний редактор *Т. М. Новікова*
Комп'ютерна верстка *Н. В. Єрмак*

Підписано до друку 08.09.2007. Формат 60 × 90^{1/16}.
Гарнітура «Petersburg». Папір офсетний № 1.
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 12,5. Обл.-вид. арк. 12,5.
Зам. 7-111.

Видавничий дім «Києво-Могилянська академія».
Свідоцтво про реєстрацію № 1801 від 24.05.2004 р.

Адреса видавництва та друкарні:
04070, Київ, Контрактова пл., 4.
Тел./факс: (044) 425-60-92, 425-77-84.
E-mail: phouse@ukma.kiev.ua
www.publish-ukma.kiev.ua/ua

Замостьян В. П.

326 Моя поетична біографія. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 199 с.

ISBN 978-966-518-424-9

Ця книга – життєвий шлях доктора медичних наук, професора В. П. Замостьяна, поданий у спогадах, поетичних і прозових. Та, на відміну від звичної мемуарної літератури, він подає ці спогади досить своєрідно, у лірично-іронічній манері. Ми рухаємося від дитинства та юності до аспірантури, бачимо становлення особистості й події власного та наукового життя, знайомимось із вихованцями науковця. Читач матиме нагоду відчувати суспільну й духовну атмосферу другої половини ХХ століття та жвавий ритм 2000-х років, зможе посумувати і посміятися разом із автором.

ББК 84.4УКР6+5г(4УКР)

25,00

126

219533

UKMA Library * Book

0488152

